

Handläggare
Jonas Agerhed
50102

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum 2020-03-25 Ärendebeteckning KS 2019/0026

Kommunstyrelsen

Kalmar kommuns årsredovisning 2019

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen överlämnar årsredovisning 2019 till kommunens revisorer för granskning.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta att resultatutjämningsfonden för Södermöre kommunalnämnd inte ska belastas av den negativa budgetavvikelsen för 2019 med -6,7 miljoner kronor.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta att reservera 60,0 mnkr av 2019 års balanskravsresultat till resultatutjämningsreserven, RUR.

Bakgrund

Kommunledningskontoret har upprättat årsredovisning för 2019. Årets resultat för kommunen uppgår till 107,4 miljoner kronor (mnkr). Vid avstämning mot kommunallagens balanskrav redovisas ett justerat resultat på 100,5 mnkr. I enlighet med Kalmar kommuns ändrade riktlinjer för resultatutjämningsreserv (RUR) föreslås maximalt möjlig reservering till RUR, 60,0 mnkr.

För kommunkoncernen, som omfattar Kalmar kommun, hel- och delägda bolag, kommunalförbund samt bolag som kommunen har ett väsentligt inflytande över, redovisas ett resultat på 171,5 mnkr.

Södermöre kommunalnämnd redovisar en negativ budgetavvikelse 2019 med -6,7 mnkr. Om den belastar nämndens resultatutjämningsfond skulle fonden vara negativ med -3,4 mnkr, vilket enligt regelverket ställer krav på att den ska återställas med motsvarande budgetöverskott nästkommande två år, såvida inte kommunfullmäktige beslutar om justering av beloppet senast i samband med behandlingen av årsredovisningen.

Maria Björkman
Ekonomidirektör

Jonas Agerhed
Budgetchef

Bilaga
Årsredovisning 2019

Ekonomi

Årsredovisning 2019

Kalmar kommun

kalmar.se/ekonomi

Innehåll

Inledning

Kalmar kommun i framkant	4
Översikt över verksamhetens utveckling	6
Den kommunala koncernen.....	7

Förvaltningsberättelse

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning.....	13
Omvärldsanalys.....	13
Det här är Kalmar.....	15
Kvalitet, styrning och kontroll.....	22
Händelser av väsentlig betydelse, påverkan på de finansiella rapporterna.....	27
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten.....	47
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning.....	55
Verksamhetsplan	55
Fokusområde: ordning och reda i ekonomin	56
Fokusområde: ett grönare Kalmar.....	60
Fokusområde: ett växande attraktivt Kalmar	69
Fokusområde: hög kvalitet i välfärden	74
Fokusområde: medarbetare och arbetsmiljö.....	80
Driftredovisning.....	84
Investeringsredovisning	86
Exploateringsverksamhet.....	89
Finansiell analys	90
Balanskravsresultatet	97
Väsentliga personalförhållanden	99
Personalredovisning.....	99
Förväntad utveckling	109

Finansiella rapporter

Redovisningsprinciper	111
Redovisning.....	114
Vart går dina skattepengar?	128

KALMAR KOMMUN I FRAMKANT

Kalmar kommun har haft ett framgångsrikt 2019. Vi utmärkte oss som en kommun med en levande landsbygd och med ett fokus på hållbarhet och god välfärd. Vi slog flera rekord som besöksmål och närmade oss dessutom 70 000 invånare.

Kalmar växer

Vid årsskiftet var vi 69 467 invånare i kommunen. Ökningen med 957 invånare gör att vår tillväxt är högre än både Stockholms och Göteborgs. Bland Sveriges 21 residensstäder ingick vi i en kvartett med den fjärde högsta befolkningsökningen i landet.

Vi nådde vårt mål att bygga minst 500 bostäder under året och en majoritet av dem var hyresrätter. Om vi blickar tillbaka till 2018, och de tre första kvartalen 2019, påbörjades över 1 200 bostäder. I endast elva kommuner i landet, oavsett befolkningsmängd, påbörjades fler bostäder under samma period. Näringslivet fortsatte växa med nästan 500 nya företag. Trenden sedan 2010 med ökad sysselsättning höll i sig och låg 2019 dessutom högre än riket.

Kalmar bygger

Byggprojekten som planerades eller utfördes under året var många och omfattade allt från nya skolor och idrottsanläggningar till kulturkvarter och reningsverk. Vi underhöll också vårt eget bestånd – Kalmarhem investerade en rekordsumma i drift och underhåll. Arbetet med en ny översiktsplan för hela kommunen startade och kommer att präglas av temat livskvalitet.

Kalmar sticker ut

Kommunens resultat var bättre än väntat och högre än 2018. Ökade skatteintäkter, men även goda resultat i nämnderna förklarar de positiva siffrorna. Ett exempel är sjunkande kostnader för försörjningsstöd och här ligger Kalmar lägre än både riket och sina jämförelsekommuner.

En annan siffra som är lägre än både riket och jämförelsekommunerna är arbetslösheten på sju procent. Kalmar vill vara en inkluderande kommun genom att bland annat erbjuda snabb etablering på arbetsmarknaden för nyanlända. Ett sätt att bemöta behovet av kompetens i framtiden. Kommunen sticker också ut med sin satsning på landsbygden som har ett växande antal invånare. Ett långsiktigt arbete riktat till unga och äldre samt en bygdepeng gjorde att kommunen för andra gången tog emot utmärkelsen Årets kommun av organisationen Hela Sverige ska leva. I tidningen Fokus rankning av kommuner som är bäst att leva i, kom Kalmar på en andraplats i kategorin Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner.

Kalmar är hållbart

Kalmar kommun ligger långt framme i sitt hållbarhetsarbete och blev 2019 näst bästa kommun i landet när det gäller att jobba mot de 17 globala målen i Agenda 2030. Ett globalt föredöme med andra ord.

Under året togs beslut om flera styrdokument för en hållbar kommun, till exempel en handlingsplan för att bli en fossilbränslefri kommun 2030 och en funktionshinderstrategi. Tillsammans med Polisen tecknade vi två medborgarlöften för ökad trygghet. Goda skolresultat placerade oss på plats 35 i Sveriges kommuners och regioners Öppna jämförelser. Vi fick också fina värden i en mätning av vår hemtjänst.

Kalmar vill vara en jämställd kommun och deltog därför under året i Sveriges Kommuner och Regioners arbete med modellkommuner. Målet är en jämställd välfärd för kvinnor och män, pojkar och flickor.

Kalmar har möjligheter...

Tidningen Dagens samhälle utser varje år superkommuner inom olika områden. Under 2019 hamnade Kalmar på en hedrande andraplats inom kategorin Småstads- och landsbygdskommuner. Det är kommunens kärnuppgifter som bedöms och här får vår välskötta och framgångsrika kommun en chans att uppmärksammas för sitt långsiktiga kvalitetsarbete.

Kommunen har också goda förutsättningar som universitetsstad och attraktiv besöksort. Under 2019 hade vi tio procent fler gästnätter och 30 000 fler besökare till vårt slott.

...men också utmaningar

Självklart påverkas även vår kommun av det som sker i omvärlden. Vi står inför en lågkonjunktur och en demografisk utmaning med allt fler äldre och unga, precis som övriga Sverige. Behoven av investeringar är stora även i Kalmar kommun. Med ett helhetsgrepp, ett öga för innovation och sansade satsningar kan vi tillsammans inom kommunkoncernen hantera den framtid som väntar.

Ett stort tack till alla som arbetar, bor och verkar i vår kommun för ett år med bra resultat! Tillsammans fortsätter vi utveckla Kalmar.

Johan Persson (S)
Dzenita Abaza (S)
Ingemar Einarsson (C)
Liselotte Ross (V)

Översikt över verksamhetens utveckling

Kommunkoncernen	2019*	2018*	2017	2016	2015
Verksamhetens intäkter i mnkr	1 737,2	1 832,4	2 123,8	2 172,3	1 932,6
Verksamhetens kostnader i mnkr	5 240,9	5 107,4	5 101,8	5 014,2	4 639,7
Årets resultat i mnkr	171,5	161,9	254,9	272,1	198,3
Soliditet exkl. pensions ansvarsförbindelse i procent	32,9	34,0	33,2	31,6	29,3
Soliditet inkl. totala pensionsförpliktelser i procent	19,5	19,1	17,6	14,3	10,3
Investeringar i mnkr	1 167,5	1 174,8	742,3	798,6	733,9
Självfinansieringsgrad	48,8	42,4	87,1	77,5	74,2
Långfristig låneskuld i mnkr	4 589,0	3 851,9	3 746,2	3 579,6	3 739,1
Antal anställda	6 182	6 185	6 146	6 033	5 846

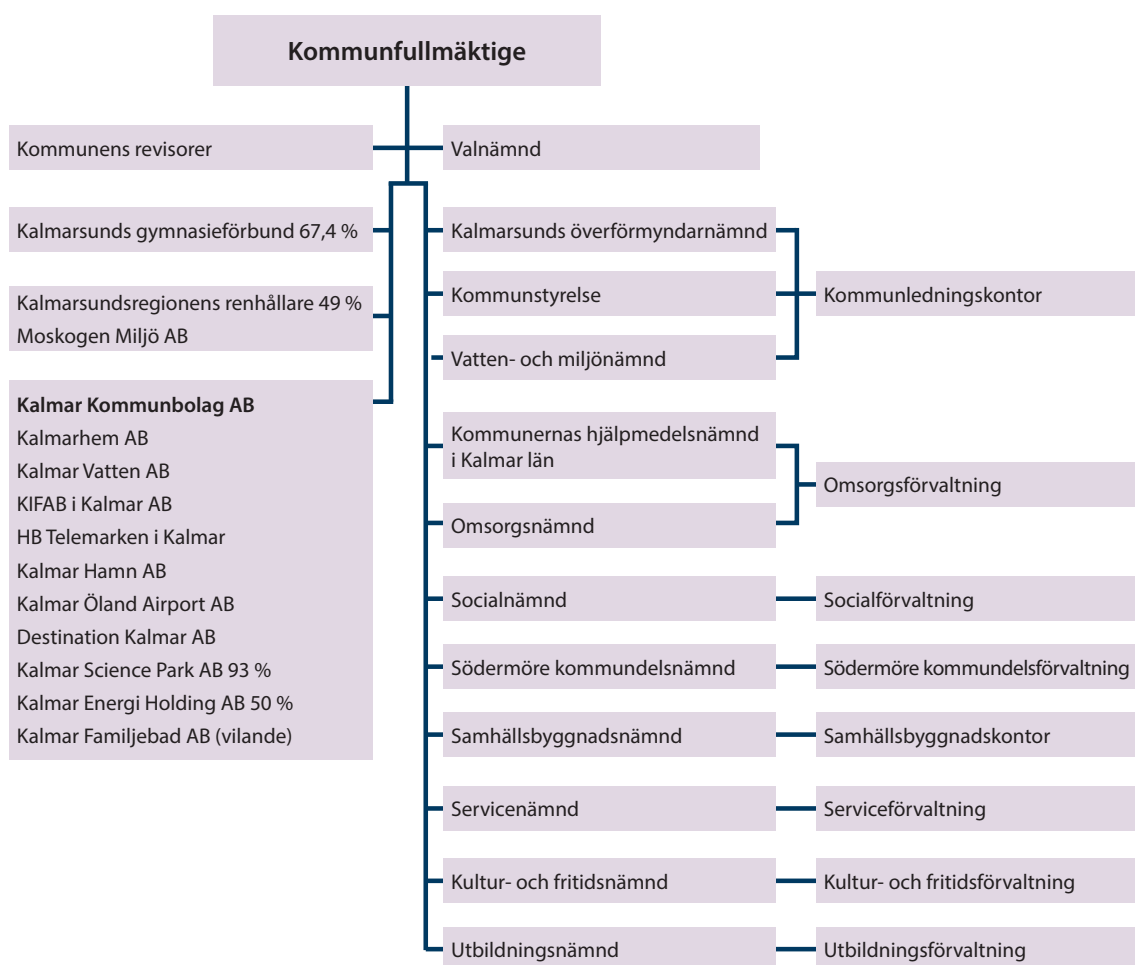
Kommunen	2019	2018	2017	2016	2015
Folkmängd, den 31/12	69 467	68 510	67 451	66 571	65 704
Utdebitering**	33:18	33:18	33:18	33:18	33:18
varav kommunen	21:81	21:81	21:81	21:81	21:81
Skatteintäkter och kommunal utjämning i mnkr	4 042,5	3 844,8	3 710,8	3 548,7	3 337,3
Skatteintäkter och kommunal utjämning per invånare i kr	58 192	56 120	55 015	53 307	50 793
Verksamhetens intäkter	982,4	1 040,4	1 074,1	1 128,9	932,4
Verksamhetens kostnader	4 753,3	4 592,7	4 447,5	4 340,6	4 054,3
Verksamhetens nettokostnader per invånare i kr	58 186	54 920	53 256	51 013	50 018
Löpande kostnader i procent av skatteintäkter och kommunal utjämning (nettokostnadsandel)	97,3	97,3	96,3	95,3	98,1
Årets resultat i mnkr	107,4	103,2	135,9	166,7	62,5
Investeringar i mnkr (netto)	442,3	676,2	404,9	448,6	362,6
Självfinansieringsgrad	85,6	46,4	87,6	78,2	68,4
Pensionsåtaganden i mnkr	1 364,8	1 556,3	1 520,5	1 584,4	1 635,5
Långfristiga skulder i mnkr	1 194,2	942,5	758,7	758,7	1 005,0
Totala tillgångar i mnkr	4 343,0	4 208,4	3 763,6	3 600,1	3 495,4
Eget kapital i mnkr	2 086,4	2 011,0	1 907,8	1 771,9	1 605,2
Soliditet exkl. pensions ansvarsförbindelse i procent	48,0	47,8	50,7	49,2	45,9
Soliditet inkl. totala pensionsförpliktelser i procent	19,9	18,0	16,6	11,3	5,2
Likviditet i procent	40,4	40,5	50,4	45,6	75,8
Antal årsarbetare	5 200	5 209	5 180	5 106	4 977

*Koncernen konsolideras från och med 2018 enligt kapitalandelsmetoden

**Utdebitering redovisas exkl. kyrkoavgift och begravningsavgift

DEN KOMMUNALA KONCERNEN

2019 bestod kommunens organisation av tio nämnder och två gemensamma nämnder. Det fanns också åtta majoritetsägda bolag samt ett moderbolag och medlemskap i två kommunalförbund.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige, kommunens "riksdag", är det högsta beslutande organet i kommunen. De 61 politikerna i kommunfullmäktige utses direkt av kommuninvånarna i allmänna val vart fjärde år. Fullmäktige fattar beslut i principiella frågor och ärenden av större vikt. Fullmäktige bestämmer också vilka nämnder som ska finnas, vad nämnderna ska göra samt utser ledamöter och ersättare till nämnderna.

Kommunfullmäktige sammanträder i regel sista måndagen i varje månad utom i juli och i augusti. Sammanträdena är offentliga och alla är välkomna att lyssna på beslut och debatter. Vid ett par tillfällen per år hålls information om kommunens verksamhet.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen är kommunens "regering" och består av 15 politiskt tillsatta ledamöter. De bereder ärenden till fullmäktige, verkställer fullmäktiges beslut, samordnar de kommunala nämndernas verksamhet samt svarar för kommunens ekonomi.

Inom kommunstyrelsen finns tre utskott, ett arbetsutskott, ett planutskott samt utskottet för integration och arbetsmarknad. Arbetsutskottet bereder ärenden som rör ekonomisk planering, kommunens personalpolitik, räddningstjänst och organisationsutveckling. Planutskottet beslutar om planbesked och prioriterar i vilken ordning arbete med planer ska påbörjas. Utskottet ska vara kommunstyrelsens beredande organ för frågor om fysisk planering, planering av investeringar samt mark- och exploateringsfrågor. Utskottet för integration och arbetsmarknad samordnar frågor gällande flykting och integration, sysselsättning, arbetsmarknad, med mera.

Mandatfördelning 2018–2022

Socialdemokraterna	26
Centerpartiet	5
Vänsterpartiet	4
Moderaterna	10
Miljöpartiet	2
Liberalerna	3
Kristdemokraterna	3
Sverigedemokraterna	8

Johan Persson (S)

Kommunstyrelsens ordförande och ledamot i kommunstyrelsens arbetsutskott och i Kalmar Kommunbolag AB.

Ansvarar för att följa den ekonomiska utvecklingen, näringslivs- och sysselsättningsfrågor, internationella frågor, kustmiljöfrågor, samhällsbyggnadsnämnden, omsorgsnämnden, kultur- och fritidsnämnden samt styrelsen för vuxenutbildning.

Dzenita Abaza (S)

Kommunalråd och ledamot i kommunstyrelsen, kommunstyrelsens arbetsutskott, Kalmar Kommunbolag AB, ordförande i kommunstyrelsens utskott för integration och arbetsmarknad samt i Kalmarsunds gymnasieförbund.

Ansvarar för att följa socialnämnden, överförmyndarnämnden, utbildningsnämnden, Södermöre kommunaldelsnämnd, servicenämnden, arbetsmarknadsfrågor, demokratifrågor, folkhälsofrågor och integrationsfrågor.

Ingemar Einarsson (C)

Kommunalråd och ledamot i kommunstyrelsen, ordförande i kommunstyrelsens arbetsutskott samt i Kalmar Kommunbolag AB.

Ansvarar för att följa Kalmar Kommunbolag AB med dess dotterbolag, Kalmarsunds gymnasieförbund, landsbygdsutveckling, övergripande fysisk planering samt miljö och hållbar utveckling.

Liselotte Ross (V)

Kommunalråd och kommunstyrelsens andre vice ordförande, ansvarigt kommunalråd för personalfrågor och ledamot i kommunstyrelsens arbetsutskott, kommunstyrelsens planutskott samt kommunstyrelsen utskott för arbetsmarknad och integration.

Ansvarar för att följa personalfrågor, jämställdhetsfrågor, demokratifrågor, folkhälsofrågor, integrationsfrågor samt miljö och hållbar utveckling.

Christina Fosnes (M)

Oppositionsråd och förste vice ordförande i kommunstyrelsen och vice ordförande i kommunstyrelsens arbetsutskott samt vice ordförande i Kalmar Kommunbolag AB.

Följer utvecklingen inom ekonomi, samhällsutveckling, sociala frågor, internationella frågor, regionfrågor samt demokratifrågor.

Carl-Henrik Sölvinger (L)

Oppositionsråd och ledamot i kommunstyrelsen, kommunstyrelsens arbetsutskott, Kalmar Kommunbolag AB samt ansvarigt oppositionsråd för personalfrågor.

Följer utvecklingen inom demokrati, sociala frågor, barn och ungdomar, utbildning, näringsliv, miljö, landsbygdsutveckling samt övergripande fysisk planering.

Majoritetsägda bolag och intresseföretag

Kalmar kommun beslutade att lägga viss verksamhet i bolagsform i början på 1990-talet. Detta gjordes för att möta dåtidens strukturomvandling inom svenskt näringsliv som också påverkade kommunerna. Bolagsformen gav vissa fördelar genom påtvungen tydlighet, en juridiskt anpassad form för affärsverksamhet. Fokus låg på att kommunen fick ett starkt inflytande över frågor som rör elförsörjning fjärrvärme, vatten och avlopp samt renhållning.

Kommunfullmäktige i Kalmar ser vikten av ett kommunalt koncerntänk och har samlat de kommunala bolagen i en aktiebolagsrättslig koncern under kommunen. Med denna konstruktion äger kommunen ett bolag. Kalmar Kommunbolag AB är i sin tur ägare av de kommunala bolagen. Kommunen och dess företag måste ses som en ekonomisk beslutsenhet där kommunfullmäktige har det yttersta ansvaret såväl ekonomiskt som politiskt.

Kommunfullmäktige har angett bland annat följande skäl för att ge ägardirektiv till kommunens bolag:

”Kommunallagen förutsätter ett kommunalt inflytande över bolagen eftersom de är ett instrument för kommunal verksamhet. Kommunen har ett politiskt och ekonomiskt ansvar för verksamheten i bolagen. Förtroendet för kommunal verksamhet ökar om omvärlden kan konstatera att de kommunala bolagen är en del av ägaren tillika kommunen.”

Bolagen är kommunens egendom och kommunen har ett ägaransvar inför invånarna. Kommunen är dessutom borgenär för bolagens engagemang, vilket understryker ägaransvaret. De kommunägda bolagens verksamhet och förhållande till kommunen regleras genom:

- kommunallagen
- aktiebolagslagen samt andra lagar och författningar

- bolagsordning
- ägardirektiv
- Kalmar kommuns verksamhetsplan med budget och ekonomiska planering
- särskilda direktiv av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen
- avtal mellan bolagen och kommunen.

Bolagens styrelser ska i samband med konstituerande styrelsemöte årligen gå igenom ägardirektiven och hur dessa direktiv ska efterlevas.

Bolagen ska se till att kommunfullmäktige i Kalmar kommun får tillfälle att yttra sig innan beslut fattas i verksamheten som är av principiell betydelse eller annars av större vikt.

Bolagen får inte förvärva aktier, andelar, bilda dotterföretag, ändra aktiekapitalet eller ingå fusion utan kommunfullmäktiges medgivande.

Majoritetsägda bolagsstyrelser utses av kommunfullmäktige i Kalmar kommun. De utses i perioder som sträcker sig från och med den årsstämma som följer närmast efter val till kommunfullmäktige till och med den årsstämma som följer närmast efter nästa val till kommunfullmäktige. Kommunfullmäktige utser också ordförande och vice ordförande i de majoritetsägda bolagens styrelser.

För delägda bolagskoncernen Kalmar Energi utses halva antalet styrelseledamöter och ersättare av kommunfullmäktige i Kalmar kommun. De utses i perioder som sträcker sig från och med den årsstämma som följer närmast efter val till kommunfullmäktige till och med den årsstämma som följer närmast efter nästa val till kommunfullmäktige. Delägaren E.ON Sverige AB:s halva antal styrelseledamöter och ersättare utses årligen på årsstämman.

Kommunalförbund

Sedan 1995 bedrivs kommunens gymnasiala utbildning i ett kommunalförbund.

Beslutsunderlagets slutsatser för att bedriva och utveckla gymnasial utbildning och kommunal vuxenutbildning i kommunalförbund var att med gemensamt regionalt ansvar:

- öka utbildningsnivån i regionen
- minska antalet studieavbrott
- öka kursutbudet, vilket skulle öka intresset för gymnasiala studier
- att samordning skulle bli nödvändig med hänsyn till rekryteringsunderlaget och ekonomi.

Kommunalförbundets beslutande församling, förbundsdirektionen ska bestå av elva ledamöter och elva ersättare. En förbundsmedlem får endast välja ledamot och ersättare som är ledamot eller ersättare i förbundsmedlemmens fullmäktige.

Ledamöterna och ersättarna i direktionen väljs av medlemskommunerna enligt följande:

- Borgholms kommun väljer två ledamöter och två ersättare
- Kalmar kommun väljer fem ledamöter och fem ersättare
- Mörbylånga kommun väljer två ledamöter och två ersättare
- Torsås kommun väljer två ledamöter och två ersättare.

Ledamöter och ersättare väljs för fyra år från och med den 1 januari året efter det att val till kommunfullmäktige ägt rum. Förbundsdirektionen utser ordförande och vice ordförande inom förbundet. Ordföranden ska utses bland de ledamöter som representerar Kalmar kommun, medan vice ordföranden ska utses bland ledamöterna från de övriga medlemskommunerna i förbundet. Sedan 2006 bedrivs kommunens verksamhet för avfallshantering i ett kommunalförbund. Kommunalförbundets ändamål är att genom samverkan mellan förbundets medlemskommuner skapa en

plattform för att på ett miljö- och kostnads-effektivt sätt bedriva renhållningsverksamhet i medlemskommunerna till gagn för kommunmedlemmarna.

Förbundets uppgift är vidare att ansvara för medlemskommunernas strategiska planering av frågor om avfallshantering, uppgifter om insamling och behandling av avfall samt den myndighetsutövning som kommunerna är skyldiga att svara för enligt miljöbalken med tillhörande lagstiftning.

Kommunalförbundet ska se till att medlemskommunerna får tillfälle att yttra sig innan kommunalförbundet fattar beslut i verksamheten som är av principiell art eller annars av större vikt. Kommunalförbundet får inte:

- bilda bolag
- köpa eller sälja fastigheter för mer än 100 gånger prisbasbeloppet
- köpa aktier eller andelar i företag
- teckna borgen utan medgivande av medlemskommunerna.

Varje investeringsobjekt som överstiger 20 mnkr ska godkännas av medlemskommunerna.

Förbundsdirektionen är kommunalförbundets beslutande församling. Förbundsdirektionen har 13 ledamöter och lika många ersättare. Förbundsdirektionen väljs för fyra år från och med den 1 januari året efter det att val till kommunfullmäktige har ägt rum.

Kalmar kommun utser fem ledamöter och lika många ersättare. Övriga medlemskommuner utser vardera två ledamöter och lika många ersättare.

Förbundsdirektionen har en ordförande, en förste vice ordförande och en andre vice ordförande. Dessa bildar ett arbetsutskott för att bereda ärenden till direktionens sammanträden. I arbetsutskottet ingår också en ledamot från varje medlemskommun som inte har en ordförandepost.

Privata utförare

Kommunen anlitat privata utförare främst inom fyra områden:

- grundskola
- verksamhet enligt LSS
- barn- och ungdomsvård
- äldreomsorg.

Utbildningsnämnden har anlitat privata aktörer inom förskole- och grundskoleverksamheten. Ersättning till privata aktörer svarade för cirka 9,0 procent av utbildningsnämndens totala kostnader. Socialnämnden anlitat privata aktörer inom LSS-verksamheten där bostäder, assistans och daglig verksamhet köps in, såväl som inom barn- och ungdomsvården. Ersättning till privata aktörer svarade för cirka 12,0 procent av socialnämndens totala kostnader. Omsorgsnämnden anlitat privata aktörer inom hemtjänst och äldreomsorg. Ersättning till privata aktörer svarade för cirka 6,0 procent av omsorgsnämndens totala kostnader.

VIKTIGA FÖRHÅLLANDEN FÖR RESULTAT OCH EKONOMISK STÄLLNING

Omvärldsanalys

Kommunens ekonomi och verksamhet påverkas ständigt av förändringar i omvärlden, exempel på förutsättningar som på olika sätt påverkar kommunens utveckling är:

- det internationella ekonomiska läget
- näringslivets och arbetsmarknadens utveckling
- politiska beslut av riksdag och regering
- utvecklingen i närområdet.

I detta avsnitt beskrivs kort några av dessa förutsättningar. De grundas i Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) senaste bedömningar.

Fortsatt sjunkande resultat i kommunsektorn

Det samlade resultatet för Sveriges kommuner blev cirka 14 mdkr 2018 och det motsvarar cirka 2,6 procent av summan för skatteintäkter och generella statsbidrag. För sektorn totalt sett är det något över tumregeln på 2,0 procent som är ett mål för uppfyllande av god ekonomisk hushållning. Resultatet är cirka 10 mdkr sämre än 2017 men det ska stå i relation till att cirka en fjärdedel av landets 290 kommuner redovisade negativa resultat.

På väg mot lågkonjunktur

Den svenska BNP-tillväxten bedöms falla från 2,3 procent 2018 till 1,2 procent när 2019 summeras. 2020 väntas tillväxten stanna vid låga 0,8 procent. Under 2019 började en försvagning av arbetsmarknaden att märkas och försvagningen väntas fortsätta att fördjupas under nästkommande år. Den globala industrikonjunkturen försvagas. Den svenska exporten har i någon mån kompenserats av

den allt svagare svenska kronan, men såväl exporten som näringslivets investeringar väntas utvecklas svagt under 2020. Inte sedan 2012 har hushållen haft en mer pessimistisk syn på den framtida ekonomin. Detta tillsammans med sjunkande sysselsättning väntas påverka hushållens konsumtion. Effekten kan motverkas av ett fortsatt lågt ränteläge. Den samlade bilden är att den svenska ekonomin saktar in betydligt, men från en relativt hög nivå. Följden blir att det stundar magra år för kommunernas skatteintäkter när skatteunderlaget inte längre ökar i samma takt som det har gjort under en följd av år. Orsaken är främst en förväntad minskning av antalet arbetade timmar i samhället under 2020.

Demografiskt tryck

Sedan några år tillbaka ökar befolkningen i yngre och äldre åldrar i betydligt högre takt än befolkningen i yrkesverksam ålder. Detta förhållande består framöver och innebär att kommunala verksamheter för dessa grupper behöver utökas kraftigt. Störst väntas ökningen vara inom gymnasieskolan och äldreomsorgen. Historiskt under tjugohundra-talet har de demografiska förändringarna inneburit årliga öknings av resursbehoven med cirka 0,5 procent. De kommande åren fram till 2023 förväntas ökningen istället vara i genomsnitt 1,1 procent årligen. Länge har skatteintäkternas ökning finansierat de demografiskt drivna kostnadsökningarna, men i nuläget och under de kommande åren är kostnadsökningarna större än intäktsökningarna.

Stora investeringsbehov

Behovet av investeringar har ökat och kommer fortsätta att vara stort inom kommunsektorn. Kommunernas investeringar (exklusive de kommunala bolagen) uppgick 2018 till 73 mdkr, en ökning med 15 procent jämfört med föregående år. Verksamhetslokaler, infrastruktur samt kultur- och idrottsanläggningar behöver byggas ut. Delvis på grund av en ökande befolkning och delvis för att äldre anläggningar från 1960- och 70-talen nu tjänat ut och behöver ersättas. Den höga investeringstakten har trots goda resultat inte kunnat finansieras fullt ut med egna medel. Kommunkoncernernas investeringar uppgick 2018 till 149 mdkr, en ökning med 12,0 procent jämfört med föregående år. Kommunkoncernernas låneskulder uppgick 2018 till 590 mdkr, en ökning med 8,0 procent jämfört med föregående år.

Kraftfulla åtgärder nödvändiga

I Ekonomirapporten hösten 2019 har Sveriges kommuner och regioner (SKR) gjort en bedömning av utvecklingen fram till och med 2023. SKR har satt som mål att kommunsektorn ska klara ett resultatmål på 1,0 procent som andel av skatter och statsbidrag (cirka 6,9 mdkr 2023). För att uppnå det räknar SKR med följande faktorer:

- Medelskattesatsen höjs med 5 öre, vilket ger cirka 1,3 mdkr.
- Kommunernas kostnader ökar endast i takt med demografin. Inga ytterligare kvalitets- eller ambitionshöjningar.
- Enligt intentionerna i januariavtalet uppräknas de generella statsbidragen till kommuner och regioner med 3,5 mdkr per år. Sammanlagd nivåhöjning till och med 2023 uppgår till 10,5 mdkr.
- Därtill behövs ytterligare åtgärder motsvarande en årskostnad på cirka 17,5 mdkr år 2023, exempelvis ytterligare höjda statsbidrag, effektiviseringar.

Det här är Kalmar

Under den här rubriken finns det statistik både från 2019 och 2018. Statistiken från 2019 kommer från *Bisnis Analys* medan statistik från 2018 kommer från *RAMS*, Statistiska centralbyrån (SCB).

Arbetsställen

2019 fanns det totalt 7 433¹ arbetsställen i kommunen enligt *Bisnis Analys*. 44 procent av arbetsställena var registrerade som aktieföretag medan 43 procent var registrerade som enskild firma.

Enligt *Bisnis Analys* startades 495 nya företag under 2019, i jämförelse med 471 stycken föregående år. 14 procent (17 procent 2018) av dessa startades inom området juridik, ekonomi, vetenskap och teknik. Handel stod för 10,0 procent (9,0 procent 2018) och jordbruk, skogsbruk och fiske stod för 5,0 procent (7,0 procent 2018). 2,0 procent av de nystartade företagen 2019 hade en styrelse bestående enbart av kvinnor jämfört med 1,0 procent år 2018. 126 företag gick i konkurs under 2019, enligt *Tillväxtanalys*. År 2018 var det 93 företag som gick i konkurs.

Under 2018 ökade sysselsättningen med 585 personer, eller 1,6 procent, till 36 538 personer (18 421 män och 18 117 kvinnor). Det är en större ökning än föregående år då ökningen låg på 0,8 procent, och det är en större ökning jämfört med riket där ökningen låg på 1,2 procent år 2018. Sysselsättningen i kommunen har ökat varje år sedan 2010. Precis som under 2017 ökade sysselsättningen år 2018 mer för män än för kvinnor. De näringsgrenar som ökade mest under 2018, och som stod för större delen av ökningen, var offentlig förvaltning och byggverksamhet som ökade med över 200 personer eller 8,0 procent vardera. Handel var den näringsgren som hade den största minskningen av antalet sysselsatta.

De största näringsgrenarna i Kalmar kommun sett till antalet sysselsatta är vård och omsorg, handel, företagstjänster och utbildning. Samma näringsgrenar är också dominerande på riksnivå. Tillverkningsindustri är dessutom en stor näringsgren i riket. Jämfört med riket är vård och omsorg samt offentlig förvaltning relativt sett större i kommunen än på riksnivå medan tillverkning är en relativt sett mindre näringsgren. Inom undergrupperna livsmedelsframställning, tillverkning av gummi- och platsvaror samt tillverkning av datorer, elektronikvaror, optik, elapparatur och andra maskiner är dock kommunen större än riket relativt sett.

Förvärvsfrekvens

Av alla invånare i Kalmar kommun i åldern 20-64 år var drygt 80 procent förvärvsarbetande år 2018. Efter att förvärvsfrekvensen stadigt har ökat i flera år stod den stilla mellan 2017 och 2018. Förvärvsfrekvensen för män ökade med 0,3 procentenheter till 81,7 procent medan förvärvsfrekvensen för kvinnor minskade med 0,3 procentenheter till 79,3 procent. I riket ökade förvärvsfrekvensen både för kvinnor och för män och landade på 80,8 procent för män och 78,1 för kvinnor. Förvärvsfrekvensen är alltså lägre i riket än i Kalmar. Förvärvsfrekvensen är högst i åldern 45-49 då 88 procent arbetar. I samtliga åldrar utom i 50-54 och 60-64 årsåldern har män högre förvärvsfrekvens än kvinnor. Störst är skillnaden i 40-44 årsåldern.

Under 2017 ökade antalet utrikes födda med sysselsättning i åldrarna 20-64 år. Förvärvsfrekvensen ökade från 61,1 till 62,5 procent. Förvärvsfrekvensen är högre bland inrikes födda än bland utrikes födda.

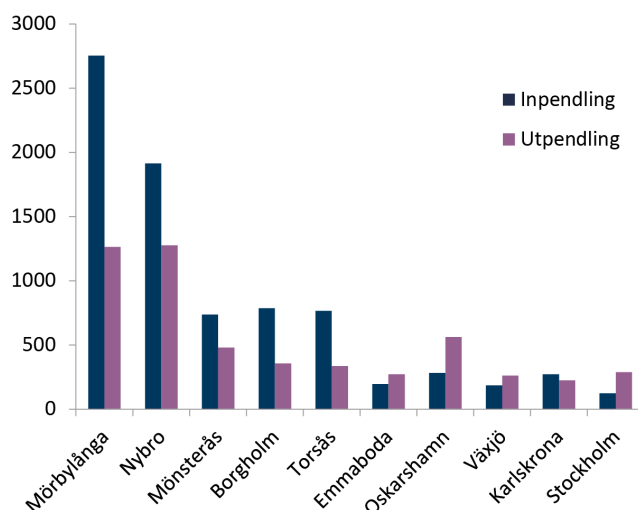
¹ Siffran innefattar även inaktiva arbetsställen. 5 878 arbetsställen är aktiva.

Pendling

Både inpendlingen till och utpendlingen från Kalmar kommun ökade under 2018, inpendlingen mer än utpendlingen. År 2018 pendlade 9 300 personer till Kalmar kommun för att arbeta och 6 950 personer pendlade ut. Pendlingen har med undantag av några enstaka år ökat över tid. Sedan 2011, då vi har jämförbara siffror, har inpendlingen ökat med 1 300 personer eller 17 procent medan utpendlingen ökat med 900 personer eller 15 procent. De som både bor och arbetar i kommunen ökade under samma period med 2 600 personer eller 11,0 procent till 27 250 personer. Kalmar kommun är en inpendlingskommun, vi har 2 300 fler som pendlar

till kommunen för att arbeta än som pendlar ut. Inpendlare till Kalmar kommer i mycket hög utsträckning från de närmast belägna kommunerna. Inpendlingen från Mörbylånga, Nybro, Borgholm, Torsås och Mönsterås står för 77 procent av all inpendling. Drygt var tredje utpendlare har sin arbetsplats i Mörbylånga eller Nybro och hälften av alla inpendlare kommer därifrån. Lite mer än hälften av alla utpendlare har sin arbetsplats i någon av de sex kommunerna i södra delen av länet. 17 procent av de förvärvsarbetande kvinnorna som bor i Kalmar kommun pendlar jämfört med 24 procent av männen.

Befolkning

Den 31 december 2019 bodde 69 467 personer (34 614 män och 34 853 kvinnor) i Kalmar kommun. Det är en ökning med 957 personer eller 1,4 procent sedan föregående år. Det är 6:e året i rad som vi har en folkökning på över 1,0 procent.

Att befolkningen i Kalmar kommun ökar beror dels på en naturlig folkökning med fler födda än döda. Den främsta anledningen är emellertid att fler människor flyttar till Kalmar kommun än härifrån. Flyttöverskottet stod för 709 personer eller 74 procent av

folkökningen 2019, medan födelseöverskottet stod för 248 personer eller 26 procent.

En starkt bidragande orsak till den höga befolkningstillväxten de senaste åren har varit den ökade inflyttningen från andra delar av Sverige samt från utlandet. Invandringen var som högst år 2015 och har sedan dess minskat fyra år i rad med totalt 112 personer men ligger fortfarande kvar på en hög nivå.

De inrikes flyttningarna kan delas in i två huvudströmmar; mot Kalmar län samt övriga

landet. Gentemot Kalmar län har Kalmar kommun som regel ett stort positivt flyttöverskott. År 2019 var det 355 fler personer som flyttade till kommunen från Kalmar län än som flyttade härifrån. Mot övriga Sverige är det fler som flyttar från kommunen än till kommunen. Årets notering -35 är den lägsta sedan år 2006. Underskottet brukar vara som störst mot storstadslänen Stockholm, Skåne och Västra Götaland. De tre senaste åren har underskottet mot Stockholms län minskat och är betydligt lägre jämfört med tidigare år. Bortsett från mot Kalmar län var överskottet högst mot Kronobergs län (+62) år 2019.

Antalet födda ökade markant jämfört med 2018. År 2019 föddes 811 barn vilket är en ökning med 69 födda sedan föregående år. Det är första gången sedan 2015 som antalet födda ökar och det är det högsta antalet födda sedan 1993. Då föddes 827 barn. Under 2019 dog 563 personer vilket är det lägsta antalet sedan 2014. Födelseöverskottet (antal födda minus antal döda) landade på 248 personer år 2019 vilket är rekordhøgt.

Förpliktelser och åtaganden

Pensionsförpliktelse (mnkr)	Kommunkoncern		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Total pensionsförpliktelse				
a) Avsättning inkl. särskild löneskatt	146,6	307,3	143,5	303,7
b) Ansvarsförbindelse inkl. särskild löneskatt	1 246,6	1 279,4	1 221,2	1 252,6
Pensionsförbindelse som tryggats i pensionsförsäkring	226,1	34,4	187,2	0,2
Pensionsförbindelse som tryggats i pensionsstiftelse	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa pensionsförpliktelser (inkl. försäkring och stiftelse)	1 619,3	1 621,1	1 551,9	1 556,5
Förvaldade pensionsmedel – marknadsvärde				
<i>Totalt pensionsförsäkringskapital</i>	12,7	12,5	0,0	0,0
- varav överskottsmedel	12,7	12,5	0,0	0,0
Totalt kapital pensionsstiftelse				
<i>Finansiella placeringar pensionsmedel (egen förvaltning)</i>	0,0	123,1	0,0	123,1
Summa förvaldade pensionsmedel	12,7	135,6	0,0	123,1
Finansiering				
<i>Återlånade medel</i>	1 380,5	1 451,1	1 364,7	1 433,2
<i>Konsolideringsgrad (%)</i>	0,8	8,4	0,0	7,9

Kommunkoncernen har ett omfattande pensionsåtagande uppgående till 1 380,5 (1 451,1) mnkr. Åtagandet för kommunen uppgår till 1 364,7 (1 433,2) mnkr. Av dessa redovisas 143,5 mnkr i balansräkningen och har sedan föregående år minskat med 160,2 mnkr vilket hänförs till att pensionsförmåner försäkrats. Pensionsåtaganden som intjänades före 1998 (ansvarförbindelse) uppgår till 1 221,2 mnkr och har jämfört med föregående år minskat med 31,4 mnkr. Prognosen för kommande fem år är fortsatt minskande åtaganden i nivå 36-42 mnkr årligen.

Ur risksynpunkt är kommunens pensionsförpliktelser viktiga att beakta, eftersom skulden ska regleras under många år framåt. I lagen om kommunal bokföring och redovisning regleras att pensionsförplikterna ska redovisas enligt den så kallade blandmodellen. Enligt denna modell ska pensionsförpliktelser intjänade från och med 1998 redovisas som skuld i balansräkningen och pensionsförpliktelser intjänade före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse.

Från och med 2019 har kommunen försäkrat pensionsförmånen för alla aktiva anställda och tidigare anställda (som inte

gått i pension) med en lön överstigande 7,5 inkomstbasbelopp. I och med det har pensionsförpliktelserna som redovisas som avsättning minskat med 160,2 mnkr och uppgår vid årsskiftet till 143,5 mnkr.

År 2000 avsatte kommunen 50,0 mnkr för förvaltning av pensionsmedel i Kalmar Läns Pensionskapitalförvaltning (KLPAB). Efter kommunfullmäktiges beslut att lösa delar av pensionsavsättningen och istället försäkra framtida åtaganden var försäljningen av placeringarna i KLP en naturlig följd. Vid försäljningen var värdet på placeringarna 139,1 mnkr och resulterade i en realisationsvinst om 89,1 mnkr. Försäljningen motsvarade väl finansieringen av försäkringslösningen.

Kommunkoncernen i övrigt har sedan tidigare försäkrat pensionsförmåner för alla aktiva anställda (som inte gått i pension) med en lön överstigande 7,5 inkomstbasbelopp. För Kalmarsunds gymnasieförbund, KIFAB i Kalmar AB och Kalmar Vatten finns det i mindre omfattning (3,4 mnkr) fortfarande pensionsförpliktelser som inte gick att försäkra. Dessa hanteras på samma sätt som i kommunen.

Borgensåtagande

Kommunens borgensåtaganden (mnkr)	2019	2018	2017	2016	2015
Egna hel- och delägda bolag	3 173,0	2 717,2	2 457,9	2 452,9	2 465,4
Föreningsägt bolag (Kalmar FF Fastigh. AB)	0	0	119,2	120,1	95,0
Ekonomisk förening, fiber	0			1,3	
Stiftelser, gruppbestäder	4,5	4,6	4,6	4,7	4,8
Egnahem	0,1	0,1	0,5	0,5	0,8
Totala borgensåtaganden	3 177,6	2 721,9	2 582,2	2 579,5	2 566,0

Kommunen tecknar borgen för lån till egna hel- och delägda bolag, men även för andra verksamheter. Av det totala borgensåtagandet avser 99,9 procent egna hel- och delägda bolag. Kommunens samlade borgensåtagande för lån uppgick till 3 177,6 mnkr vilket är en ökning med 455,7 mnkr i jämförelse med föregående år (2 721,9 mnkr).

Förändringen beror på ökad borgen till Kalmarhem, Kalmar Vatten, HB Telemarken i Kalmar, Kalmar Hamn och Kalmar Öland Airport, där Kalmarhem och Kalmar Vatten står för den största delen.

Av det totala borgensåtagandet svarar Kalmarhem för 52,8 procent. En förutsättning

för bolagets ekonomi är en positiv befolkningsutveckling och med efterfrågan på bostäder. Under 2019 har efterfrågan varit fortsatt god och uthyrningsgraden hög, varför detta risktagande på kort och medellång sikt betecknas som relativt lågt.

KIFAB i Kalmar AB (inklusive HB Telemarken i Kalmar) svarar för 24,9 procent av det totala borgensåtagandet. Bolaget är beroende av ett gynnsamt företagsklimat och hyresgästernas förmåga att överleva på en

konkurrensutsatt marknad varför detta risktagande betecknas högre än för Kalmarhem.

Tredje största delen av det totala borgensåtagandet står Kalmar Vatten för med 14,0 procent. Kalmar Vatten befinner sig i en intensiv period med att följa de upprättade planerna för VA-förnyelse, VA-utbyggnader och VA-exploateringar i ett växande Kalmar, samt förberedelse av det nya reningsverket, Kalmarsundsverket.

Finansiella risker

	2019		2018	
	Kommunen	Koncernen	Kommunen	Koncernen
Låneskuld (mnkr)	1 025,0	4 104,3	825,0	3 449,1
Årets genomsnittliga ränta (%)	0,59	1,01	0,06	1,21
Genomsnittlig ränta per 31 december (%)	0,58	0,96	0,44	1,04
Räntekänslighet (100 bp, mnkr)	27,1	129,0	14,8	86,6
Ränterisk, räntebindning (år)	2,73	3,27	1,86	2,60
Refinansieringsrisk, kapitalbindning (år)	2,88	3,36	3,27	3,06

Analysen omfattar utöver kommunen de majoritetsägda bolag som har extern finansiering genom kommunal borgen.

För att begränsa och kontrollera de finansiella riskerna i kommunkoncernen har varje juridisk person, som har lån, en fastställd finanspolicy. Syftet med finanspolicyn är att fastställa finansverksamhetens:

- mål
- ramar och riktlinjer för hur den ska organiseras
- ramar och riktlinjer för begränsning av finansiella risker
- ramar och riktlinjer för rapportering och uppföljning.

Finansverksamhetens mål är att säkerställa kommunkoncernens betalningsförmåga på kort och lång sikt samt minimera räntekostnaderna i förhållande till risk. Grunden för en god låneplanering är att göra prognoser över kassaflöden, både kortsiktiga och mer långsiktiga. Dessa prognoser är en förutsättning

för att kunna se till att upplåning och placering sker på lämpliga räntenivåer och löptider. Under året har en modell tagits fram där kommunkoncernen veckovis gör uppföljningar och prognoser över likviditetsflödena på det gemensamma koncernkontot. På koncernkontot finns en samlad kredit om 400,0 mnkr och som vid behov kan utökas med ytterligare 200,0 mnkr. Prognoserna sträcker sig löpande cirka ett år framåt och används för att dels följa det periodvisa kapitalbehovet och dels för bedömning av nyupplåning inom kommunkoncernen.

För att simulera framtida räntekostnader på samma grunder inom kommunkoncernen används en, sedan tidigare framtagen, modell med räntemarknadens analyser av framtida räntor. Analysmodellen utgår dels från räntemarknadens implicitkurvor, det vill säga marknadens tro om ränteutvecklingen, dels från Kommuninvests prislista över marginalerna på de olika löptiderna.

Gröna lån

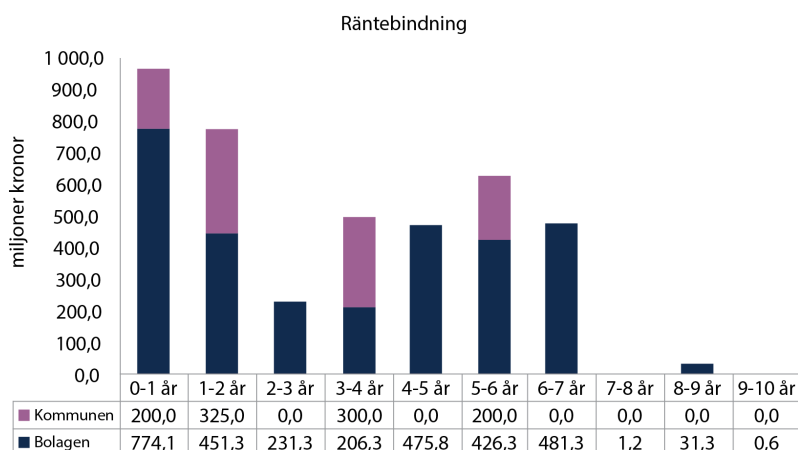
För att uppmärksamma och driva på miljöarbetet har kommunkoncernen under året medvetet arbetat med att öka andelen hållbara investeringar som kan finansieras med gröna lån. Ett grönt lån är projekt som minskar klimatförändringar, främjar hållbar miljö och skapar klimatanpassningsåtgärder. Projekten, som finansieras via Kommuninvest, bedöms av en miljökommitté med miljöexperter från kommuner, regioner och SKR. Finansiering med grönt lån, via

Kommuninvest, innebär också lägre ränta på lån med löptider över tre år. Vid årets slut var 20 procent av kommunens skuldportfölj finansierad med gröna lån och motsvarande för bolagskoncernen var 23 procent. För kommunkoncernen är andelen gröna lån 22 procent av skuldportföljen och motsvarar 900,0 mnkr. Totalt har kommunkoncernen ytterligare cirka 396,0 mnkr "godkända gröna projekt" som kan användas vid nyupplåning eller vid omsättning av lån.

Ränterisk och refinansieringsrisk

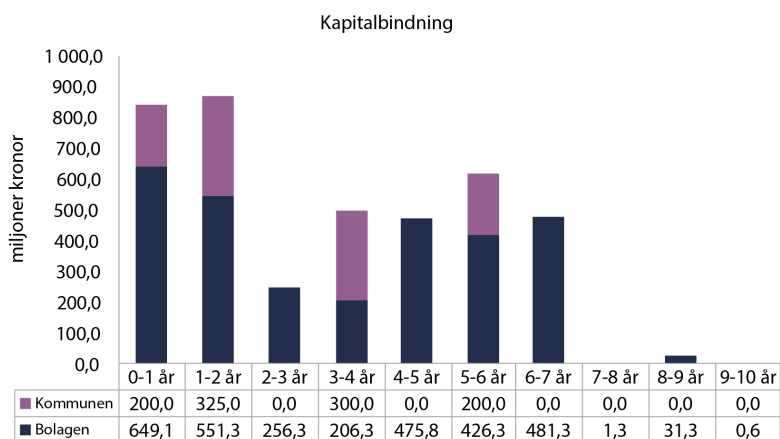
Ränterisken mäts i form av genomsnittlig återstående räntebindningstid, vilken avgör hur snabbt en ränteförändring får genomslag i resultatet. Enligt kommunens finanspolicy finns krav på låg risk och att lägsta möjliga finansieringskostnad erhålls vid upplåning och omsättning av lån. För att begränsa ränterisken är kommunens strävan att den genomsnittliga räntebindningstiden ska vara minst ett år och högst tre år. Vid årets slut har 19,5 procent av kommunens skuldportfölj en räntebindningstid om ett år eller kortare och den genomsnittliga räntebindningstiden är 2,73 år.

I bolagskoncernen har ett par av bolagen, före 2013, tecknat ränteswapar för att uppnå en effektiv och flexibel hantering av ränterisken i sin skuldportfölj. För de ränteswapsavtal som löpte ut under perioden 2016-2019 har istället räntesäkring gjorts genom lån med fast räntebindning. I kommunkoncernens skuldportfölj är den genomsnittliga räntebindningstiden 3,3 år. Andelen lån där räntan förfaller inom ett år eller kortare är 23,7 procent (974,1 mnkr 2018) av den totala låneskulden 4 104,3 mnkr.

Refinansieringsrisken, det vill säga kapitalbindningstiden, utgörs av risken att betydande delar av lånen förfaller inom samma tidsperiod. För att begränsa finansieringsrisken, att inte kunna erhålla likvida medel, är kommunens strävan att den återstående genomsnittliga löptiden ska vara minst 1,5 år. Vid årsskiftet har 19,5 procent av kommunens skuldportfölj en kapitalbindning om ett år eller kortare och den genomsnittliga kapitalbindningstiden är 2,88 år.

I kommunkoncernens skuldportfölj har 20,69 procent (849,1 mnkr) en kapitalbindning om ett år eller kortare och portföljens genomsnittliga kapitalbindningstid är 3,36 år.

Kvalitet, styrning och kontroll

Verksamhetsledningssystemet

Under oktober utförde Qvalify AB en uppföljningsrevision enligt kraven i ISO 9001:2015 och ISO 14001:2015. Syftet med revisionen var att säkerställa att ledningssystemet underhålls, uppdateras och är effektivt för att möta verksamhetens mål. Revisionsteamet pekade på många positiva parametrar, men också att det finns vinster att uppnå gällande hållbarhet, effektivitet, ekonomi och kvalitet, om arbetet med ledningssystemet drivs mer strategiskt. Årets revision hade stort fokus på roller, ansvar och befogenheter och inom detta område noterades också merparten av avvikelserna. Resultatet av revisionen finns sammanställt i en utförlig revisionsrapport.

Kvalitet- och miljönätverket har under året fokuserat på åtgärder till följd av revisionsrapporten. I detta arbete har det bland annat ingått att beskriva tankar om införandet av en processbaserad verksamhetsutveckling samt tillsammans med digitaliseringschefen planera och genomföra två workshops inom området. Arbetet kommer att fortsätta under ledning av digitaliseringschefen och den nytillsatta kvalitetschefen.

Internrevisioner har genomförts vid samtliga förvaltningar för att ge svar på om verksamhetsledningssystemet fungerar på avsett sätt, men även för att inhämta förslag på förbättringar. Sammanlagt har ett 50-tal revisioner genomförts och många förbättringsförslag har noterats, såsom rutiner som behöver bli tydligare och utbildningar som behöver genomföras.

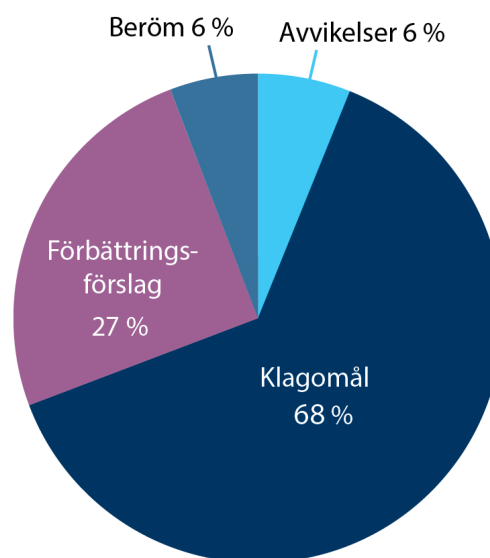
Externa mätningar såsom Kommunens kvalitet i Korthet (KKiK) och medborgarundersökningen visar att Kalmar fortsatt får mycket bra resultat jämfört med andra kommuner.

Synpunkter inkomna via Tyck till

Totalt lämnades 1 200 synpunkter och avvikelser in till Kalmar kommun 2019, vilket är en ökning med cirka 10,0 procent jämfört med föregående år. Framst är det de externa synpunkterna som har ökat i antal, från 600 till 737 synpunkter. Synpunkter sorteras in i kategorierna:

- förbättringsförslag
- beröm
- klagomål
- avvikelser.

Den största delen av synpunkterna är klagomål och förbättringsförslag som berör parkeringsregler.

Miljöarbetet

Kalmar kommun införde klimatkompensation 2015. Klimatkompensation innebär att de tjänsteresor kommunens organisation gör med fossilbaserade bränslen ska kompenseras och resultera i minskade utsläpp av växthusgaser.

Systemet fokuserar på omställning från fossilbränslebaserat till klimatsmart resande och målet är att de geografiska områdena ska vara fossilbränslefria 2030. De egna fordonen och inköpta transporterna ska nå målet 2023. Avsatta medel från klimatkompenseringen 2018-2020 används för inköp av flygbiobränsle.

Kalmar kommun arbetar målmedvetet för att nå ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbart samhälle. Miljöarbetet delas in i fyra områden:

- **God vattenstatus 2027:** Östersjön och alla vattendrag i kommunen ska må bra.
- **Fossilbränslefri kommun 2030:** Förnybara bränslen som används effektivt ska ersätta de fossila.
- **Livskvalitet i ett grönt Kalmar:** Samhället ska utvecklas så att frisk luft, rent vatten och livskraftiga naturområden ökar kommunens attraktivitet.
- **Cirkulär konsumtion:** Alla resurser ska användas så smart som möjligt tills vi når ett cirkulärt samhälle där inget kastas.

Kommunens miljöarbete beskrivs under avsnittet, Ett grönare Kalmar, samt i miljöbokslutet 2019. Miljöbokslutet finns tillgängligt på kalmar.se/miljo.

Nämndernas internkontroll 2019

Samhällsbyggnadsnämnden

Under 2019 har den interna kontrollen uppgått till 13 kontrollmoment. Alla kontrollmoment förutom ett har genomförts. Kontrollmomentet gällande risk vid brand, och att då följa upp korttidsfrånvaro och besökare, har inte genomförts då ingen brandövning har skett under 2019. Rutiner för detta ska ses över för att säkerställa att brandövning genomförs under 2020.

Två av de kontroller som gjorts har visat på ett utfall som inte är acceptabelt. Antalet förfallna fakturor vid kontrolltillfället uppgick till 21 fakturor. Förvaltningens ekonom genomför riktade utbildningsinsatser, framförallt till chefer, för att minska antalet förfallna fakturor.

Samhällsbyggnadsnämnden har implementerat den ursprungliga systemförvaltarmodellen med digitaliseringsnätverket. Tillsammans med övriga förvaltningar fortsätter arbetet med att ytterligare anpassa och uppdatera modellen vilket medför att systemförvaltarmodellen inte kan anses implementerad fullt ut. Kontrollen av systemförvaltarmodellen och om den har implementerats bedöms därför som ett utfall som inte är acceptabelt.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens internkontrollplan för 2019 innehöll 28 kontrollmoment. Kontrollmomenten har visat vissa avvikelser där ytterligare uppföljning och aktiviteter kommer att ske under 2020. Det handlar om kontrollmoment kopplade till investerings- och inköpsprocessen samt systembehörigheter. Det visade sig att vissa kontrollmoment inte kunde genomföras på det sätt de var utformade. Dessa kontrollmoment är nu justerade inför 2020.

Internkontrollen kan trots vissa avvikelser överlag anses vara god, men där förbättringsområden finns att hantera inför kommande år.

Service-nämnden

De stickprov som utförts enligt kontrollplanen har visat på avvikelser. Vid stickproven av attesträtt har totalt sex avvikelser hittats under året, tre i första tertialen, två i andra och en i tredje tertialet.

Vid stickprov vad gäller inköp enligt avtal har totalt fem avvikelser identifierats 2019 att jämföra med 41 avvikelser under föregående år. Vid stickproven gällande deltagarlistor och syfte vid representation, kurser och resor har totalt 35 avvikelser hittats under året. 12 i första tertialen, 16 i andra och 7 i tredje. Stickprov på genomförda direktupphandlingar har kontrollerats med en avvikelse. Berörda av stickprovs kontroller har informerats för att undvika att avvikelsen återkommer. Diskussioner har även förts i ledningsgruppen avseende representation, kurser och resor.

I samband med intern revision under våren skedde en kontroll om nämndens enheter följer dokumenthanteringsplanen. Revisionen visade på brister och med anledning av detta genomfördes en utbildningsinsats under hösten 2019 i samarbete med kommunarkivet.

I övrigt har internkontrollen visat på ett acceptabelt utfall under 2019.

Kultur- och fritidsnämnden

Internkontrollplanen har genomförts och efter anmärkning på deltagarlistor och syfte vid representation, kurser och resor har åtgärder vidtagits och ny kontroll har gjorts. Utfallet vid den uppföljande kontrollen gav ett gott resultat. Som helhet har utfallet varit acceptabelt. Kultur- och fritidsnämnden har fått revisionskritik för att kontrollmomenten inte följt de centralt framtagna riskerna. Detta kommer att åtgärdas i 2020 års kontrollplan.

Utbildningsnämnden

Risikanalysen och den interna kontrollplanen är kopplade till nämndens ledningsprocesser, huvudprocesser och stödprocesser. De risker som identifierats och som har bedömts kräva uppföljning har tilldelats ett

eller flera kontrollmoment. Uppföljning sker både under och efter avslutat räkenskapsår. Granskningen sammanställs sedan i rapporten Uppföljning Intern kontroll. Vid uppföljningen av kontrollmomenten 2019 har en del avvikelser framkommit, överlag bedöms dock den interna kontrollen hos utbildningsnämnden god. Avvikelserna återkopplas till berörda och ytterligare kontrollmoment och aktiviteter upprättas för att komma tillrätta med dessa.

Socialnämnden

Hanteringen av den interna kontrollplanen följer Kalmar kommuns reglemente och riktlinjer. Förutom den interna kontrollplanen sker ytterligare egenkontroller. Exempel på det som socialnämnden följer upp regelbundet och som bygger på olika riskanalyser är:

- synpunkter
- avvikelser
- förbättringsförslag
- lex Sarah-utredningar
- ej verkställda beslut.

Redovisningen är ett krav som ställs i socialstyrelsens föreskrift och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9). Måuppföljningen omfattas dessutom av ytterligare egenkontroller, vilket redovisas varje tertial. Dessa kontroller och uppföljningar fokuserar på de risker som finns i nämndens huvudprocess och följs upp i den årliga kvalitetsberättelsen som redovisas i samband med årsrapporten.

Den interna kontrollplanen för 2019 hanterar därför i huvudsak risker i stödprocesserna. Den samlade bedömningen är att de avvikelser som hittats har åtgärdats eller så finns det planerade aktiviteter för hur riskerna ska förhindras framöver.

Inom området, Risk i finansiell hantering, hittades efter andra tertialet brister i hanteringen av fakturor som avser representation, kurser och utbildning. Flertalet fakturor hade inte hanterats enligt gällande riktlinje. Uppgift om deltagare saknades eller hade

inte angetts på rätt sätt. Ofta fanns endast namn angivet på arbetsgrupp men enligt regelverket ska namnet på varje person som deltagit noteras. Vid granskning efter tredje tertialet har redovisningen förbättrats och den uppdaterade riktlinjen följs på ett bättre sätt. De avvikelser som hittats har åtgärdats. Fakturor som rör resor, logi och kurser har överlag hanterats på rätt sätt under hela året.

Det finns brister i tillämpningen av inköpsprocessen. Vissa inköp har exempelvis skett från leverantörer utan avtal med Kalmar kommun. Fortfarande förekommer inköp med betalkort hos leverantörer där kommunen har ramavtal vilket medför att rabatter inte kan utnyttjas. Nya rutiner och utbildning i inköpsprocessen ska komma tillrätta med bristerna och det finns planerade åtgärder under 2020. I samband med genomgång av inköpsprocessen har inventering skett av handkassornas användning. Det har resulterat i att ett antal handkassar kunnat avslutas vilket bidrar till en minskning av kontanthantering i verksamheterna.

Omsorgsnämnden

Omsorgsförvaltningens interna kontrollplan för 2019 innehåller sammanlagt 34 identifierade risker. Alla risker är kopplade till förvaltningens ledningsprocesser, huvudprocesser och stödprocesser. Alla risker har haft fastställda kontrollmoment samt eventuella aktiviteter. Utifrån de kontroller som har genomförts är det en risk som har visat på avvikelser. Avvikelserna gäller hantering av lön. Kontroller har skett genom månatliga uppföljningar. Då avvikelse mot budgeterad riktning har påträffats har djupare analyser genomförts. De avvikelser som har skett har sedan hanterats löpande.

Kommunal hjälpmedelssamverkan

Kommunal hjälpmedelssamverkan startade under hösten 2019 arbetet med intern kontrollplan enligt kommunens modell. Den interna kontrollplanen för 2019 innehåller sammanlagt sju identifierade risker. Alla risker är kopplade till förvaltningens ledningsprocesser och stödprocesser. Alla risker har

haft fastställda kontrollmoment samt eventuella aktiviteter. Kontroller har skett genom månatliga uppföljningar. De avvikelser som har skett har hanterats löpande.

Södermøre kommunalnämnd

Den interna kontrollen för Södermøre kommunalnämnd har utförts för tredje tertialet 2019. De ekonomiska riskerna bedöms och kontrolleras utifrån hantering av attest och firmatecknare, brister i redovisning, brister i hantering av kundfakturor, leverantörsfakturor, mervärdesskatt samt kontanter och stöldbegärliga föremål. Vid de ekonomiska kontrollerna för tredje tertialet hittades brister på de fakturor som kräver deltagarlistor och syfte vid representation, kurser och resor. Utifrån detta har aktiviteter skapats som syftar till att sprida information kring hantering och vikten av att dessa uppgifter finns på fakturan. Informationen kommer att ges till chefer och rektorer i Södermøre kommunalnämnd. Den interna kontrollen avser även att inköp sker enligt avtal samt att gjorda investeringar uppnår de krav som finns. Stickprovskontroll av att inköpta investeringar finns i verksamheterna har också gjorts utan några anmärkningar.

I den interna kontrollplanen har varje enhet gjort en riskbedömning gällande verksamhetens möjlighet att uppnå budget i balans. Inför varje tertialuppföljning har cheferna följt upp och åtgärdat riskerna för att på så sätt kunna eliminera eller minska riskerna med syfte att uppnå budget i balans. Ekonomiuppföljningsmöten har hållits regelbundet med samtliga chefer i Södermøre kommunalförvaltning samt att de enheterna med underskott även har haft budgetuppföljningsmöten med förvaltningschef, förvaltningsekonom och HR-specialist.

När det gäller kontroll gällande risk för att arbetsplatsen inte är säker och trygg för liv, egendom och miljö har kontrollmoment fördelats ner till alla enheter i Södermøre kommunalnämnd. Alla enheter har varje tertial kontrollerat att brandskyddskontroller är gjorda enligt rutin, att utrymningsövningar

är utförda eller planerade samt att all personal har gått brandutbildning enligt rutin. Samtliga enheter har utfört brandskyddskontroll, utrymningsövningar och samtlig personal som behövt gå brandskyddsutbildning har gjort det.

För att undvika uppkomsten av brand i verksamheterna har varje enhet utfört en översyn av potentiella brandfaror i sina verksamheter. Brandfarorna ses över av chef i syfte att eliminera riskerna eller minska dem. Enheterna har under året köpt in laddskåp

för elektroniskt material för att förhindra brand vid laddning av elektronik. Enheterna har också sett över utemiljön för att förhindra brandspridning om brand skulle uppstå.

Vid den interna revisionen utförd våren 2019 har Södermöre kommunalförvaltnings stödprocesser inom den pedagogiska verksamheten granskats på valda enheter. Internrevisorer har också efterfrågat enheters efterlevnad av dokumenthanteringsplan. Inga avvikelser eller förbättringsförslag uppmärksammades.

HÄNDELSE AV VÄSENTLIG BETYDELSE, PÅVERKAN PÅ DE FINANSIELLA RAPPORTERNA

Väsentliga händelser

Den 1 januari 2019 inrättades en ny nämnd, vatten- och miljönämnden, samt ett nytt utskott för integration- och arbetsmarknad. Utskottet verkar för ett framgångsrikt integrationsarbete som är ett viktigt mål för att säkra framtida arbetskraftsbehov, tillväxt och välfärd. För att lyckas med integrationen har faktorer som vistelsetid i Sverige, utbildningsnivå och förutsättningar på den lokala arbetsmarknaden stor betydelse. Vatten- och miljönämnden ansvarar för strategiska vatten-, miljö- och klimatfrågor, förutom det ansvar som samhällsbyggnadsnämnden har för myndighetsfrågor inom ramen för miljöbalken. Vatten- och miljönämnden ska samverka med andra nämnder och bolag och de ska tillsammans agera när det finns behov av förändrade eller nya riktlinjer, strategier eller arbetssätt. Nämnden består av nio ledamöter och fyra ersättare. Kommunledningskontoret utgör förvaltning åt vatten- och miljönämnden.

Kommunfullmäktige beslutade under året att fastställa en evenemangsstrategi för Kalmar. Strategin har som syfte att skapa förutsättningar för ett framgångsrikt och tydligt evenemangsarbete.

Den koncernövergripande digitaliseringschefen har fortsatt arbetet med att säkerställa den strategiska planeringen och genomförandet av den digitala verksamhetsutvecklingen. Det har skapats ett IT-råd, som även fungerar som digitaliseringsråd, med representanter från Kalmar kommuns samtliga förvaltningar och bolag. En nära samverkan sker med de kommunala bolagen. Under våren 2019 genomfördes utbildningen Mer Digital som är en samverkan för ökad digital kompetens i Kalmar län mellan Region Kalmar län, Telia samt kommunerna Kalmar, Mörbylånga och Oskarshamn. Syftet med utbildningen var att

erbjuda en grundläggande utbildning för de invånare som inte är vana vid digitala verktyg och tjänster. Arbetet med att gå från strategi till praktisk vardag inom digitaliseringen pågår nu medvetet bland annat genom att skapa en gemensam styrning, process- och verksamhetsutveckling.

Kalmar kommun har under året investerat i utvecklingen av e-tjänster med syfte att effektivisera det interna arbetet samt för att underlätta och öka tillgängligheten för invånare i kommunen. Inrättandet av e-tjänster medför:

- internt färre manuella moment
- minskat antal fel vid ansökningar och handläggning
- minskad stress och förbättrad känsla av kvalitet i utförandet av handläggningen
- minskad pappers- och posthantering som ger minskade kostnader och onödig miljöpåverkan.

Arbetet med utveckling av nya e-tjänster samt förvaltning av de befintliga e-tjänsterna fortsätter. Under året arbetades det intensivt med förarbetet att införa ny digital arbetsplats baserad på samarbetsplattformen Office 365. I april och maj 2020 kommer alla verksamheter få tillgång till nya möjligheter för effektivare samarbete, mer flexibilitet i arbetet och digitala möten som minskar resandet.

Dataskyddsombudet har fortsatt sitt arbete för att stödja kommunen i att uppfylla kraven i dataskyddsförordningen (GDPR, The General Data Protection Regulation) som trädde i kraft den 25 maj 2018. I augusti 2019 anställdes en kommunjurist som bland annat kommer ta över ansvaret och arbetet gällande dataskyddsfrågor. I samband med detta tillsattes även en informationssäkerhetssamordnare som placerades strategiskt på brandkåren.

Arbetet med att uppnå de mål och uppdrag som kommunfullmäktige beslutat i verksamhetsplanen för 2019 pågick under hela året. Det är förberett för att göra år 2020 till ett år fyllt av aktiviteter. Syftet med Universitetsstaden (tidigare projektet Kalmar2020) är att lyfta fram möjligheter till samverkan och utbyte mellan Linnéuniversitet, näringslivet, kommunen, invånarna och andra aktörer.

Under året genomfördes val till Europaparlamentet, EU-valet. Detta krävde insatser av den kommunala organisationen både före och efter valen.

Från och med den 1 januari 2019 inrättades den gemensamma överförmyndarnämnden mellan kommunerna i Kalmar, Borgholm och Mörbylånga.

Den 1 februari startade projekt- och byggenheten som är organiserad direkt under kommundirektören. Enheten ansvarar för att på uppdrag genomföra allt byggande i kommunens förvaltningsorganisation såsom skolbyggnader, gator, parker och idrottsanläggningar. Enheten har cirka 20 medarbetare, bland annat projektledare, projektörer, landskapsarkitekter och landskapsingenjörer. Under året har det tagits fram en gemensam och övergripande byggprocess för alla typer av byggprojekt.

Trygghets- och larmcentralen (TLC) har varit i drift sedan april 2018. Från 2019 är TLC organiserad under brandkåren. TLC erbjuder en bredd av säkerhets- och jourtjänster till samtliga förvaltningar i Kalmar kommun, men även till andra kommuner och bolag inom Kalmar län. Där arbetar larmoperatörer dygnet runt för ett säkert Kalmar, bland annat med inbrottslarm, brandlarm och kameraövervakning.

Brandkåren har under det gångna året arbetat med att se över sin organisation i sin helhet. Det har tillsatts administrativa stöd för att avlasta de operativa cheferna.

Kalmar kommun har fortsatt expandera och med olika insatser utvecklat kommunen. Detta har resulterat i fler invånare, bra tillgång till bostäder, verksamhetslokaler, arbetstillfällen och ett brett utbud av aktiviteter och evenemang. Linnéuniversitet har haft stor betydelse för Kalmars utveckling och det täta samarbetet mellan näringsliv, universitet, kommun och andra offentliga arbetsgivare fortsätter. Allt i syfte att utveckla Kalmar till en modern, ledande universitetsstad och en effektiv motor för tillväxt. Ett starkt näringsliv med välmående företag som utvecklas är viktigt för oss alla. Kalmar arbetar kontinuerligt för ett bra företagsklimat och tycker det är viktigt med dialog med näringslivet. Det är en av anledningarna till att regelbundet ha besök hos kommunens företag och näringslivsträffar i olika former. Under året har cirka 150 stycken företagsbesök genomförts.

Kommunfullmäktige beslutade under hösten 2018 att en ny och digital översiktsplan ska tas fram för hela kommunen. Ledorden för den nya översiktsplanen är livskvalitet. Nu börjar arbetet med att definiera vad det innebär för kommunens fortsatta utveckling. I arbetet med framtagandet förs det nu invånardialoger samt görs en omvärldsanalys. Antagandet av kommunens nya översiktsplan planeras att ske vintern 2021.

Klimat- och miljöarbetet har pågått under året och stort fokus har bland annat varit på ett hållbart samhällsbyggande, konsumtion, energiproduktion och energianvändning, transporter. Detta som ett led i att nå Kalmar kommuns långsiktiga mål om en fossilbränslefri kommun 2030. En koncernövergripande handlingsplan för att nå målet om en fossilbränslefri kommun togs fram och skickades ut på remiss till kommunens nämnder och bolag. Kommunfullmäktige beslutade att fastställa handlingsplanen i slutet av 2019. Förskolan Trollet tilldelades ett nationellt pris för arbetet med Grön Flagga. Priset delades ut av organisationen Håll Sverige Rent till den förskola som gjort en särskild insats för hållbar utveckling och som är ansluten till Grön Flagga.

Arbetet med att utveckla landsbygden i Kalmar kommun har fortsatt under året. När landsbygden växer och har ett bra samarbete med staden blir hela kommunen starkare. Årligen delas utmärkelsen Årets kommun ut av organisationen Hela Sverige ska leva. År 2019 blev Kalmar kommun tilldelad detta pris, med följande motivering:

”Kalmar kommun visar återigen (år 2008 senast) att långsiktigt och genomtänkt arbete lönar sig. Satsningar på barn, ungdomar och äldre gör det lättare för alla att bo på landsbygden, och har medfört att befolkningen på landsbygden har ökat. Ett enkelt och bra instrument har varit att satsa på så kallad Bygdepeng vilket ger mycket verkstad för lite pengar.”

Under hösten 2019 beslutade kommunfullmäktige om en funktionshinderstrategi, Tillträde till samhället. Strategin består av ett antal utvecklingsområden och är ett verktyg för hur vi bygger samhället smart framåt. Strategin vilar på principen om universell utformning, vilket innebär att hela befolkningens olika behov och förutsättningar beaktas. Detta höjer generellt kvaliteten i kommunen och kan ses som en investering för hållbar utveckling. Arbetet är tvärsektorielt och berör alla kommunens verksamheter.

Kalmar kommun tillsammans med lokalpolisområde Kalmar har tagit fram två medborgarlöften. Under året har arbetet pågått med att nå målen som syftar till en ökad närvaro och trygghetskänsla inom fem områden i kommunen. Exempelvis har det skett en:

- ökning av antalet medborgardialoger med olika målgrupper
- ökning av antalet trygghetsvandringar
- förbättring av dialogen med fastighetsägare och andra aktörer i respektive område
- förstärkning av den lokala samordningen av konkreta insatser
- förstärkning av det förebyggande arbetet för att tidigt upptäcka och få möjlighet till insatser i skola, fritid och socialtjänst.

Uppföljning och utvärdering av arbetet med medborgarlöften sker i slutet av året.

Ett systematiskt arbete och organisering med utgångspunkt av bland annat öppna jämförelser och trygghetsundersökning har påbörjats. Under första delen av 2019 har kommunen tillsammans med polisen byggt upp ett arbete med att säkerställa uppdaterade lägesbilder och samordning av insatser enligt modellen Effektiv samverkan för trygghet (EST). Det innebär att brandkåren, trygghets- och larmcentralen, säkerhetssamordnare, brottsförebyggande strateg samt socialtjänstens förebyggandeteam är delaktiga i EST. Fokus i arbetet under de kommande tre till fyra månaderna är att samordna kommunens verksamheter internt.

Kommunstyrelse

Kommunstyrelsen:

- bereder ärenden till kommunfullmäktige
- verkställer kommunfullmäktiges beslut
- samordnar de kommunala nämndernas verksamhet
- svarar för kommunens ekonomi.

Kommunstyrelsen ska också ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet liksom över de kommunala bolagen och kommunalförbunden. Kommunledningskontoret leder och samordnar verksamheten i Kalmar kommun. Kontorets huvuduppgifter är bland annat att på bästa sätt ge stöd och service till Kalmar kommuns politiska organisation, bolag och förvaltningar samt till allmänheten.

Väsentliga händelser

Inför 2019 gjordes vissa organisationsförändringar inom kommunledningskontoret, där den största förändringen var att verksamhetsområde IT flyttades från serviceförvaltningen till kommunledningskontoret. I och med denna förändring övergick verksamhetsområdet till rambudget istället för att vara intäktsfinansierad. Införandeprojektet av Office 365 i kommunen påbörjades under hösten 2019.

Arbete och välfärd har ökat samarbetet med ett flertal samverkansparter, bland annat socialförvaltningen men även internt inom verksamhetsområdet i syfte att effektivisera klienternas etablering. Arbetsmarknadsenheten har under året präglats av beslutet om minskade budgetanslag till Arbetsförmedlingen och hur detta kommer att påverka enhetens arbete och kommunens ekonomi framöver.

Brandkåren har fortsatt stått inför utmaningar i och med fler invånare, många nybyggnationer och evenemang i kommunen. Det märks dels genom en ökad ärendemängd för den förebyggande verksamheten som hanterar bland annat bygglovs- och detaljplane-granskningar, dels genom ökat antal larm för den operativa enheten. Den förebyggande enheten har, på uppdrag av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), genomfört utbildning för deltidsbrandmän från hela Sverige. Trygghets- och larmcentralen har under året övertagit och besvarar nu samtliga trygghetslarm i kommunen.

Ekonomiskt utfall

Det ekonomiska utfallet för kommunstyrelsen visar ett underskott på -1,5 mnkr. Den största negativa avvikelserna finns på koncernledningen (-14,5 mnkr). Orsaken till underskottet beror på bokslutsposter som hanteras centralt och därmed belastar kommunstyrelsens budget.

Den största positiva avvikelserna finns inom verksamheten arbete och välfärd (+12,4 mnkr). För område flykting och integration har schablonersättningarna från Migrationsverket minskat under året. Även kostnaderna har minskat, och det handlar främst om kostnader för försörjningsstöd. Ändrade utbetalningsrutiner hos Arbetsförmedlingen ledde också till ett överskott för arbetsmarknadsenheten.

Även exploateringsverksamheten redovisar en positiv avvikelse (+5,0 mnkr) precis som ekonomiverksamheten (+2,7 mnkr). Upphandling och kansli redovisar en positiv avvikelse (+2,2 mnkr) beroende på

organisationsförändringar under året som inte justerats i budget.

Brandkåren redovisar en negativ avvikelse för året (-6,6 mnkr). Avvikelsen består främst av högre kostnader för jour-, beredskaps- och övertidsersättning jämfört med budget, utökad bemanning för ordningsvakter som inte budgeterats för samt att kostnaderna för trygghets- och larmcentralen översteg intäkterna.

Gymnasieverksamheten redovisar ett underskott (-2,2 mnkr) som beror på ökat antal 16-19-åringar, vilket ledde till ett ökat medlemsbidrag till Kalmarsunds gymnasieförbund under året.

Investeringsredovisningen visar en positiv avvikelse om 122,9 mnkr jämfört med budget. De största positiva avvikelserna finns inom exploateringsverksamheten samt fastighets- och infrainvesteringar. Avvikelserna beror på förseningar i projekten Fjöllebro, Södra staden, Karlssons äng, Södra Ljungbyholm och Fredriksskans. IT-verksamheten redovisar en negativ avvikelse på -10,7 mnkr.

Samhällsbyggnadsnämnd

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för de uppgifter som kommunen har inom miljö- och hälsoskyddsområdet samt inom plan- och byggnadsväsendet. Nämnden fullgör också de uppgifter som kommunen har enligt lag eller annan författning inom dessa områden.

Väsentliga händelser

2019 har varit ett händelserikt år för samhällsbyggnadsnämnden, där fokus har legat på att nå högt satta mål, förstärka den positiva utveckling som Kalmar kommun befinner sig i samt att vara en katalysator för att främja investeringar och byggnation. Förvaltningen har fortsatt arbetet med SBK 2.0 och dess fortsättning i Plan för attraktiv arbetsplats. Dessa insatser ska bidra till att samhällsbyggnadskontoret ses som en

attraktiv arbetsplats, där medarbetare trivs och känner att de kan utvecklas.

Under första halvåret har samhällsbyggnadskontoret huvudsakligen fokuserat på att implementera samt uppfylla verksamhetsmålen för 2019. Samhällsbyggnadskontoret har även arbetat i enlighet med samhällsbyggnadsnämndens inriktning för året avseende digitalisering, ny översiktsplan och Mobility Management. Förvaltningen har prioriterat arbetet med projektet SBK 2.0 och andra åtgärder för att vara en attraktiv arbetsplats.

Under de senaste åren har förvaltningen haft stort fokus på måluppfyllelse och 2019 är inget undantag. Måluppfyllelsen för 2019 är på 90 procent, vilket är något högre än för 2018 (88 procent) men lägre än 2017 (100 procent). Även en stor andel av aktiviteterna i 2018 års verksamhetsplan har uppfyllts (70 procent).

Förvaltningen har samtidigt prioriterat arbetet med att höja kvaliteten i verksamheten, att lägga grunden för en kommande digitalisering samt ett antal större strategiska arbeten. En strategisk utvecklingsplan för digitalisering är framtagen och håller på att implementeras. Kommunens nya översiktsplan har kommit en god bit på väg och en mobilitetsstrategi är påbörjad. Flera andra projekt knutet till Mobility Management har pågått under året, till exempel Cities Multi Modal (CMM), På Egna Ben och Hållbara Resval Kalmar Linnéuniversitetet.

Under 2019 har förvaltningen fortsatt planeringen av bostäder. Genom de sju detaljplanerna som antogs under året möjliggjordes byggnation av omkring 420 bostäder, varav 150 i småhus. Den trend som framförallt påbörjades under 2017 gällande färdigställda bostäder har fortsatt även om trenden under 2019 har minskat något, 504 bostäder färdigställdes. Det är ett resultat av förvaltningens fleråriga arbete med att möjliggöra byggnation i kommunen. 677 bostäder färdigställdes 2017 och under 2018 färdigställdes sammanlagt 877 bostäder.

Ekonomiskt utfall

Samhällsbyggnadskontorets verksamheter redovisar totalt ett underskott för 2019 på drygt -2,0 mnkr mot budget, vilket innebär en budgetavvikelse på 5,0 procent. Mer eller mindre avvikelser finns inom alla verksamhetsområden men det är framförallt inom verksamhetsområde planering och bygg som avvikelserna är som störst. Den största avvikelsen på förvaltningen är -3,8 mnkr för bostadsanpassningsbidrag.

Under året har samhällsbyggnadsnämnden haft en investeringsbudget på totalt 1,1 mnkr, vilket är ungefär samma budget som nämnden haft de senaste åren. Utfallet är något lägre än budgeterat, vilket innebär ett överskott på +0,07 mnkr.

Servicenämnd

Servicenämnden ansvarar för att det finns ändamålsenliga lokaler, varor, fordon, fastighetsservice, transport och verkstadstjänster samt kost- och lokalvårdstjänster till kommunens verksamheter. Nämnden ansvarar även för underhåll av gator, parker och grönområden.

Väsentliga händelser

Under året har ett tätare samarbete inletts tillsammans med övriga nämnder och bolag för att kunna optimera servicenämndens leveranser i linje med kundernas behov.

Projektet inom kustmiljö fortsätter att få bidrag till olika åtgärder för att främja en god vattenstatus i både vattendrag och i Kalmarsund. Dessa åtgärder genomförs för att minska näringsämnen till Kalmarsund och kommunens vattendrag. EU-projektet LIFE SURE har fortgått under 2019. Projektet går ut på att ta upp sediment i Malmfjärden för att visa på ett hållbart sätt att återställa den ekologiska statusen i vattnet.

Ett aktivt arbete med digitalisering har prioriterats under året och en inventering av nämndens digitala behov har påbörjats. I

samband med detta har ett samarbete med Linnéuniversitetet inletts. Ett nytt samarbete inleddes i början av året då Mörbylånga kommun började använda centralförrådets tjänster.

Total egenägd lokalyta uppgår till cirka 360 000 kvadratmeter, varav 6 000 kvadratmeter har tillkommit under 2019. Den ökade ytan avser:

- nybyggnation av Djurängsskolan, inklusive förskola
- tillbyggnad av Falkenbergsskolan
- tillbyggnad av Rockneby brandstation
- nybyggnad av Åby förskola.

Två fastighetsinköp har gjorts under året, en före detta seminestation och mark med stallbyggnader, båda i Smedby. Prästgårdsvillan och Gula villan på Norra vägen har sålts. Genomförda underhållsprojekt av större karaktär är fasadrenovering av rådhuset, renovering av Sjöängsskolan samt ny ventilationsanläggning och hiss på Stensbergs servicehem.

Den extrema torkan sommaren 2018 ledde till en hög nivå på livsmedelspriser vid ingången av 2019 och dessa fortsatte att öka under året. Prisnivån i kombination med strävan att nå kommunfullmäktiges mål kring livsmedel som är ekologiska eller har ursprung Sverige har varit en stor utmaning för nämnden.

Under året har antalet solcellsanläggningar ökat från 13 till 24 stycken och tillsammans med kommunens vindkraftverk är kommunala byggnader nu självförsörjande på fossilfri el till cirka 15,0 procent. Ett källsorteringsprojekt på offentliga miljöer påbörjades under året. Ett komprimerbart kärll som mäter hur full papperskorgen är har testats med lyckat resultat. Arbetet med att nå målet om en fossilfri region 2030 har fortsatt under 2019. Handlingsplaner har tagits fram för att fasa ut fossildrivna fordon ute i verksamheterna. Andelen el- och biogasfordon i leasingverksamhetens vagnpark har ökat vilket har bidragit till ökade miljövinster.

Ekonomiskt utfall

Serviceförvaltningens driftsredovisning för 2019 visar ett överskott på 0,9 mnkr jämfört med budget.

Fastighetsverksamheten redovisar ett överskott på 4,4 mnkr. Av dessa beror 2,9 mnkr på vakanta tjänster i verksamheten. Driftskostnaderna landade på 3,5 mnkr under budget. En stor andel av detta beror på den milda och snöfattiga vintern. Även investeringar i solceller och andra energibesparande åtgärder har gett minskade energikostnader. Fastighetsskatten ökade med 0,5 mnkr bland annat beroende på en högre grad av köp och försäljning av småhustomter. Det planerade och avhjälpande fastighetsunderhållet blev 0,9 mnkr respektive 0,6 mnkr högre än beräknat.

Lokalvårdsverksamheten har ett underskott på 0,2 mnkr, vilket har berott på förseningar i uppstart av nya objekt dit ny personal har anställts.

Kostverksamheten redovisar ett underskott på 1,8 mnkr, varav omsorgsverksamheten visar överskott med 0,8 mnkr och skolverksamheten visar ett underskott på 2,6 mnkr. Fler portioner än budgeterat har levererats under året men intäkterna från dessa har inte vägt upp de höga livsmedelskostnaderna. För att bromsa kostnadsutvecklingen har verksamheterna vidtagit åtgärder under hösten 2019. Till exempel har matsedlar, recept och varulistor justerats genom byte till billigare alternativ och kost skola har infört begränsning på antalet sallader. För att minska personalkostnaderna har en åtstramning gjorts vid vikariat tillsättning.

Produktion redovisar ett underskott på 2,4 mnkr. Elförbrukning för belysning ger ett underskott mot budget på 1,0 mnkr. Insatser på lekplatser så som besiktning medför ett underskott på 0,8 mnkr. Kostnaderna för vägunderhåll ger ett underskott på 0,6 mnkr. Taxan gällande dagvatten har ökat med 0,2 mnkr jämfört med tidigare år.

Transport redovisar ett överskott på 0,9 mnkr beroende på högre volym för leasingverksamheten än budgeterat.

Serviceförvaltningens investeringsredovisning för 2019 visar ett resultat på +9,7 mnkr. Budgeten för det planerade fastighetsunderhållet har inte förbrukats under året. Två stora projekt har inte hunnits med under året; ombyggnation av omklädningsrum på Lindsdalskolan samt Kalmarsundskolan. Vissa planerade investeringar i beläggingsunderhåll har inte blivit av på grund av försening i upphandlingsförfarandet. Fler biogasbilar och fler fordon än budgeterat har levererats till bolagen.

Kultur- och fritidsnämnd

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för kommunens kultur- och fritidsverksamhet, inklusive bibliotek, fritidsgårdar, kultur-, idrotts- och föreningsverksamhet, kulturskola, ungdomshuset UNIK, kultur- och fritidsfilialer och Äventyrsbadet.

Väsentliga händelser

Vid årsskiftet gjordes en omorganisation där utomhusvaktmästarna tillfördes förvaltningen. Detta har krävt arbete med teambildning och utbildning inom förvaltningens olika utvecklingsområden, såsom tillgänglighet, jämställdhet, jämlikhet, mångfald med mera. Arbetet med ett nytt kultur- och fritidspolitiskt program har pågått under året. Delvis på grund av personalomsättningen i ledningsfunktionen har arbetet dragit ut på tiden och ett nytt kultur- och fritidspolitiskt program väntas bli beslutat våren 2020.

Arbetet med Kulturkvarteret går framåt och den nya biblioteksbyggnaden beräknas vara inflyttningsklar sommaren 2020. Workshop om och planeringar för lokalerna för nya verksamheter i nuvarande biblioteksbyggnad har genomförts kontinuerligt under året. Kulturskolan har slutit ett nytt arbetstidsavtal vilket medfört att kommunen redan detta läsår har kunnat erbjuda lovverksamhet.

Byteaterns nya lokaler vid hamnen har färdigställts och invigts med idel lovord om faciliteterna. Dock saknas förråd vilket förvaltningen har fått lösa och betala i efterhand.

KIFAB Arena har färdigställts och invigts. Arenan ger helt nya förutsättningar för friidrotten och innebandyn i Kalmar. Underlag för en ny ishall har arbetats fram i dialog med berörda föreningar och en upphandling väntas dra igång i januari 2020. Kommunens övertagande av driften på Guldfågeln Arena är på gång vilket medför att kultur- och fritidsförvaltningen bland annat får ansvar för gräsyta. En utredning har gjorts som föreslår att man skyndsamt byter ut nuvarande naturgräsplan till en hybridgräsplan då nuvarande plan står inför ett omfattande renoveringsbehov.

Kommunen har under året varit föremål för en momsgranskning av Skatteverket. Äventyrsbadet har i denna granskning påförts momskostnader på cirka 1,0 mnkr. Kostnaderna täcks centralt på förvaltningen. Mötesplats Smedjan har firat ett år och verksamheten utvecklas ständigt. Under mandatperioden planeras det för ytterligare två mötesplatser, en i Lindsdal och en i Norrliden.

Ekonomiskt utfall

Kultur- och fritidsnämnden redovisar ett överskott på 1,1 mnkr. Utfallet beror främst på en bra intäktssida som uppvägt en rad extra ordinära utgifter. Bland intäkterna märks statsbidrag för sommarlovsaktiviteter (1,1 mnkr) men också en stor ökning av idrottsanläggningarnas intäkter. På utgiftssidan är det sommarlovsaktiviteter (1,1 mnkr), momsutgift på badet (1,2 mnkr) samt reparation av konstverk, exempelvis Simhopparen, som märks mest (1,2 mnkr). Budgeterade hyresmedel för KIFAB Arena har inte använts till hyreskostnader då huset togs i bruk först i december. Direktavskrivningar av vissa åtgärder i arenan har dock belastat övriga kostnader (4,2 mnkr).

Investeringsutfallet är negativt om 1,1 mnkr. Detta beror på att en fördelning av

investeringar i friidrottshallen KIFAB Arena gjorts. Tillåtelse att gå över budget har getts då den totala investeringskostnaden inte överstiger taket.

Utbildningsnämnd

Utbildningsnämnden ansvarar för kommunens verksamhet inom förskola och fritidshem samt det offentliga skolväsendet för barn och ungdomar (förskoleklass, grundskola och särskola). Nämnden har även tillsynsansvar för fristående förskolor i kommunen.

Väsentliga händelser

Det har varit ett mycket bra år för utbildningsnämnden. På område efter område, i mätning efter mätning, så har resultaten förbättrats. Måluppfyllelsen i årskurs 9 är bättre än någonsin och meritvärdet det bästa någonsin både i årskurs 6 och 9. Avseende betyg i alla ämnen är kommunen topp 30 i landet och när det gäller behörigheten till gymnasiet hamnar Kalmar i topp 50 i landet.

Sammantaget placerade det här Kalmar på plats 35 i Sveriges kommuner och regioners (SKR) Öppna jämförelser. Våldigt nära visionens mål om topp 30.

Medarbetarenkäten, med svarsprocent på nästan 97 procent visar att den upplevda arbetssituationen ligger på samma mätvärde som kommunen i snitt. Det är det högsta värdet som noterats sedan mätningarna började. Insatserna leder till en bra arbetsmiljö för förvaltningens medarbetare. Kundenkäterna visar höga värden. Den totala nöjdheten i förskolan ligger på höga 94 procent.

Barnens nöjdhet med fritids i åk F-3 är på 98 procent och vårdnadshavarnas nöjdhet 95 procent. Eleverna känner sig mycket trygga i skolan, år efter år i mätning efter mätning.

Ekonomiskt utfall

Årets överskott blev 19,6 mnkr vilket innebär att 98 procent av budgeten är förbrukad. Redovisning av resultatet görs per

verksamhet nedan. Förskola, särskola och administration visar överskott liksom utbetalningar till de fristående aktörerna. Skola och fritidshem ger underskott.

- Resultatet för den kommunala förskoleverksamheten är ett överskott på 1,8 mnkr.
- Bokslutet visar ett underskott på -2,7 mnkr för grundskoleverksamheten inklusive förskoleklass.
- Fritidshemsverksamheten ger ett underskott på -1,9 mnkr mot budget.
- Särskoleverksamheten ger ett överskott på 3,9 mnkr.
- Utbetalningarna till de fristående aktörerna blev 8,9 mnkr lägre än budgeterat.
- Ett överskott på 1,0 mnkr finns på de administrativa kostnaderna i förskolorna och skolorna.
- Ett överskott på 8,6 mnkr har uppstått på central förvaltningsledning på grund av budgetmedel som inte har använts, främst förvaltningschefens strategiska medel och budget för tilläggsbelopp.

Socialnämnd

Socialnämnden ansvarar för de uppgifter som kommunen har avseende:

- stöd och service till personer med omfattande och varaktiga funktionsnedsättningar samt hälso- och sjukvård inom detta verksamhetsområde
- individ- och familjeomsorg såsom missbruks- och beroendevård, ekonomiskt bistånd, social barn- och ungdomsvård samt våld i nära relationer
- familjerätt
- mottagandet av ensamkommande barn
- tillstånd och tillsyn för alkohol, tobak och receptfria läkemedel.

Väsentliga händelser

Under året har arbetet fortsatt med att implementera processorienterat syn- och arbetssätt för att få ökat fokus på individens behov i

centrum, flödesorientering samt medarbetarstyrt ständigt förbättringsarbete. Detta arbete har tillsammans med fortsatt utveckling av systematiskt och evidensbaserat arbetssätt bland annat lett fram till mer flexibla hemmaplanslösningar samt färre externa placeringar inom vuxna missbruksvården. Samma tendens kan även konstateras inom den sociala barn och ungdomsvården. Antalet placeringar minskar även här men kostnadsläget ligger fortfarande på en hög nivå.

Inom ensamkommandeverksamheterna har förändringsarbetet fortsatt med att minska personal- och lokalresurser utifrån de nya förutsättningarna då antalet ungdomar successivt minskar. Arbetet kommer att fortsätta under 2020.

Inom funktionshinderomsorgen har två gruppboendestäder startats upp under året. Utökning av platser har även skett inom daglig verksamhet. Kön till dessa insatser har därmed kortats ner och enskilda har fått sina beslutade insatser verkställda. Under året har arbetet med förändrad driftsform inom personlig assistans tagit form.

Tobakslagstiftningen ändrades från och med 1 juli 2019. Ändringen innebär bland annat att den som vill sälja tobak måste ansöka om tillstånd hos kommunen. Alkoholhandläggarna på socialförvaltningen ansvarar för tillståndsgivning och tillsyn.

Förändringsarbetet inom den sociala barn- och ungdomsvården fortsätter för att minska antalet externa placeringar och ytterligare anpassa insatser på hemmaplan.

Ekonomiskt utfall

Socialnämnden redovisar totalt ett underskott på -0,2 mnkr vilket är ett bättre resultat än vad prognoserna visat under året. I slutet av året har processarbetet börjat ge effekt även ekonomiskt. Sedan tidigare har det medfört överskott inom ekonomiskt bistånd, men nu har kostnaderna minskat till exempel inom missbruk, andrahandskontrakt och utredningsplaceringar. Inom den sociala barn- och

ungdomsvården har antalet placeringar börjat minska men kostnadsläget ligger fortfarande på en hög nivå. Verksamheten för ensamkommande barn visar underskott på grund av omställningskostnader.

Inom funktionshinderomsorgen har yttre faktorer i form av beslut från Försäkringskassan, Skatteverket och Migrationsverket medfört högre intäkter av engångskaraktär än vad som var budgeterat. Ändrad driftsform inom personlig assistans har inneburit lägre kostnader än tidigare.

Omsorgsnämnd

Omsorgsnämndens verksamhetsområden är socialtjänst och hälso- och sjukvård avseende:

- socialtjänstens insatser i form av hemtjänst och vård- och omsorgsboende
- övriga insatser för att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt
- uppföljning och tillsyn av nämndens beslutade insatser om vård och omsorg oavsett utförare
- hälso- och sjukvård inom omsorgsnämndens verksamhetsområde i enlighet med kommunens ansvar i hälso- och sjukvårdslagen, i överensstämmelse med det avtal som är upprättat med Region Kalmar län samt enligt skriftlig överenskommelse med socialnämnden.

Under omsorgsnämnden redovisas även Kommunernas hjälpmedelsnämnd i Kalmar län (KHS). KHS har i uppgift att tillhandahålla och recirkulera hjälpmedel inom Kalmar län.

Väsentliga händelser

Den 1 mars började länets reviderade överenskommelse avseende trygg utskrivning från slutenvården att gälla för regionen och länets samtliga kommuner. Överenskommelsen sätter ökade krav på kommunernas verksamheter att i snabbare takt ta hem omsorgstagare när dessa är utskrivningsklara från sjukhuset.

Förberedelsearbetet för två nya vård- och omsorgsboende pågår. Aktuella områden för boendena är Lindsdal och Karlssons äng. Renoveringen av Oxhagshemmet löper plan- enligt, första etappen beräknas vara klar i mars 2020. Under årets första månader fanns enstaka omsorgstagare som inte hade erbjudits boende inom tre månader efter beviljat beslut. Omsorgsnämnden har beslutat att omsorgsförvaltningen får i uppdrag att göra upphandling på vård och omsorgslägenheter för permanent vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg.

Nöjdheten inom hemtjänst ökade under året. Inom boende hade egenregin samma nöjdhet som föregående år medan extern regi minskade. Extra satsningar på reflektionstimmar och anhörigräffar genomfördes under hösten. Den strategiska kompetensförstärkningen i form av införandet av ett specialistteam är nu komplett bestående av kurator, specialistsjusköterska demens samt fyra specialistundersköterskor. De digitala läkemedelsautomaterna är fullt utdelade till omsorgstagare och ny upphandling behöver göras under 2020.

Ekonomiskt utfall

Omsorgsnämnden visar 2019 en positiv budgetavvikelse på totalt +27,3 mnkr. Intäkterna blev cirka 17,0 mnkr högre än budgeterat. Avvikelsen består av ökade omsorgsavgifter, hyror samt att omsättningen av hjälpmedel hos KHS har varit högre än budgeterat. Detta motsvarar cirka 6,0 mnkr av intäktsvariansen. Personalkostnaderna blev 18,0 mnkr lägre än budgeterat. Minskade kostnader för omsorg inom hemtjänststimmar är den främsta orsaken till avvikelsen. Enheterna inom hemtjänst och boende har haft en positiv kostnadsutveckling. Övriga kostnader blev 8,2 mnkr högre än budgeterat.

Investeringar har gjorts i befintlig verksamhet där nya passersystem och markiser svarar för de största kostnaderna. 1,5 mnkr av de avsat- ta 10,2 mnkr har förbrukats. Differensen beror på förskjutningar i tidplanerna, främst gällande ombyggnationen av Oxhagshemmet.

Södermøre kommunalstyrelse

Södermøre kommunalstyrelse ansvarar för de uppgifter som kommundelen har gällande stöd, omsorg och vård till äldre. Nämnden ansvarar också för kommundelens verksamhet inom förskola, fritidshem samt förskoleklass och grundskola. Södermøre kommunalstyrelse ansvarar för kommun- delens kultur- och fritidsverksamhet så som fritidsgård, Södermøre för alla, bibliotek och föreningsdrivna anläggningar. Södermøre kommunalstyrelse verkar för demokrati- utveckling genom närhet mellan invånare och politiker.

Väsentliga händelser

Elever i årskurs 9 i Södermøre kommunal- styrelse presterar det bästa genomsnittliga merit- värdet någonsin. Både pojkar och flickor höjer sina meritvärden, dock höjer pojkar- na sitt meritvärde mer vilket innebär att gapet mellan flickor och pojkar minskar. Södermöreskolan är den skola i Kalmar kom- mun som höjde sitt meritvärde mest i årskurs 9 jämfört med 2018. Även andel elever med fullständiga betyg och gymnasiebehörig- het ökar. Samtlig personal på förskolor i Södermøre kommunalstyrelse genomgår en kom- petensutbildning i Tecken som Alternativ och Kompletterande Kommunikation (TAKK). Syftet med TAKK är att underlätta språkför- ståelse och lärandet men även kunna fungera som ersättning för talat språk.

Individens behov i centrum (IBIC) mäter resultat över vidtagna åtgärder och insatser hos den enskilde. I samband med införande av IBIC gick verksamheten över till digital dokumentation i alla professionsled. Det bidrar till en bättre struktur och enklare upp- följning för verksamheten. Alla tre vård- och omsorgsboendena kommer gå in i IBIC och under hösten implementerades arbetssättet på Ljungbyhemmet. Korttidsverksamheten har koncentrerats till Björkhaga för att skapa en högre kvalitet och en samlad helhetsbild över verksamheten. Under året har enheterna arbetat medvetet med kompetensutveckling i bemötande av omsorgstagarnas individuella behov och önskemål.

Under 2019 har ett projektbidrag sökts från Statens kulturråd, inom området stärkta bibliotek, vars syfte är att öka utbudet och tillgängligheten till biblioteksverksamhet i hela landet. Södermöre kommunalnämnd har blivit beviljade strax under 1,0 mnkr till ett ettårigt projekt. Det är en satsning på barn, unga och familj som är prioriterade målgrupper i verksamheten. Med projektet vill Södermöre kommunalnämnd skapa en attraktiv och tillgänglig verksamhet som främjar lusten att läsa, leka, lära och skapa.

Ekonomiskt utfall

Södermöre kommunalnämnd visar efter 2019 ett underskott på 6,7 mnkr jämfört med budget. Det största underskottet finns inom omsorgsverksamheten som visar ett underskott på 5,9 mnkr. Den pedagogiska verksamheten visar ett underskott på 0,7 mnkr och kultur och fritidsverksamheten visar ett underskott på 0,1 mnkr. En av faktorerna som påverkar det ekonomiska läget är en minskning av antal barn och elever. Samtidigt har personaltillsättningen inte kunnat minska i samma takt som minskningen av antal barn och elever. En annan faktor som under året har påverkat det ekonomiska läget är en ökad värde tyngd inom Södermöres omsorgsboenden. Behovet av korttidsplatser och demensplatser ökade jämfört med tidigare år.

De investeringar som skett i Södermöre kommunalnämnd under året har inrymts i budgetramen. Investeringar som gjorts under 2019 är:

- cyklar till förskoleverksamheten
- larm till omsorgsboenden
- satsning på säker innemiljö på omsorgsboende
- uppmöblering av klassrum och uppträschning av lokaler i den pedagogiska verksamheten.

Resultat per bolag

Resultat efter fin.post, mnkr (ej hänsyn tagen till ägd andel)	2019	2018	2017	2016	2015
Kalmarsunds Gymnasieförbund	6,7	-20,7	2,0	8,0	5,1
Kalmarsundsregionens Renhållare	8,7	0,6	2,8	-18,2	0,1
Kalmar Kommunbolag AB	23,6	25,7	35,3	32,1	65,8
Kalmarhem AB	33,2	29,4	35,5	37,1	25,9
Kalmar Vatten AB	2,5	-4,8	5,0	6,0	16,7
KIFAB i Kalmar AB	24,7	29,9	29,2	32,0	28,6
Kalmar Hamn AB	1,5	3,5	5,1	3,4	1,0
Kalmar Öland Airport AB	-0,7	-0,9	0,3	0,5	0,6
Destination Kalmar AB	0,3	2,7	1,4	-0,9	-0,4
Kalmar Familjebad AB	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kalmar Science Park AB	-0,3	0,0	0,0	0,0	0,1
Kalmar Energi Holding AB, koncern	81,5	98,4	96,3	88,4	76,9
Summa	181,7	163,8	212,9	188,4	220,4

Kalmar Kommunbolag AB

Kalmar Kommunbolag äger och förvaltar aktier i Kalmar kommuns hel- eller del-ägda bolag, utvecklar samarbetet mellan bolagen i koncernen samt samordnar övergripande koncerngemensamma frågor. Kommunfullmäktige i Kalmar har gett bolaget uppdrag att operativt utöva styrning och tillsyn samt uppföljning av de bolag som ingår i koncernen.

Väsentliga händelser

Koncernen har under 2019 i många delar varit i en leveransfas av tidigare beslutade projekt med upphandlade entreprenader och tjänster. Koncernen har även haft pågående upphandlingar där Kalmar Kommunbolag AB medverkat i flera sammanhang under året. Fokus har också varit att medverka i planeringsarbetet för koncernens planerade investeringar och förändringar av anläggningstillgångar. Byteatern färdigställdes under hösten och i december invigdes KIFAB Arena. Beslutade byggprojekt följer plan i Kalmarhem och upphandlingen av nytt reningsverk, Kalmarsundsverket, är genomförd.

Under 2019 kan även följande aktiviteter redovisas:

- Nytt tjänsteavtal har tecknats mellan Destination Kalmar och Kalmar kommun.
- Samverkansprojektet med Region Kalmar län, eHealth Arena, har påbörjats.
- Muddring pågår i Kalmar hamn.

Kalmar Öland Airport har stora utmaningar framöver och flyget är mycket viktigt för regionens utveckling. För att skapa ökade resurser och stärka det regionala perspektivet har Kalmar Kommun beslutat att sälja 50 procent av aktierna i Kalmar Öland Airport till Region Kalmar län. Kalmar Öland Airport är av avgörande betydelse för länets näringsliv och offentliga myndigheter, besöksnäringen samt regionens attraktivitet.

Kalmar Kommunbolag har anordnat styrelseutbildning för samtliga bolagsstyrelser i koncernen inklusive Kalmar Energi. Rekryteringar av ny VD till KIFAB i Kalmar AB och ny VD till Kalmar Kommunbolag är genomförda. Aktuella policydokument, riktlinjer och ramverk för bolagen har uppdaterats under året. Kommunens riktlinjer för mutor och jäv har förankrats i bolagen och förstärks av den visselblåsarfunktion som nu finns på kommunens intranät. Genom kommunens digitaliseringschef medverkar bolagen i koncernens digitaliseringsarbete som

sedan ska omsättas till ett förändrings- och utvecklingsarbete. Vid årets externa revision av verksamhetsledningssystemet uppkom ett fåtal avvikelser och detta visar att det finns bra rutiner och processer i verksamheterna som beskriver hur man arbetar och följer mål, lagar och andra krav.

Ekonomiskt utfall

Resultat efter finansiella poster är 23,6 mnkr (25,7 mnkr 2018) vilket är 6,8 mnkr högre än budgeterat. Avvikelsen beror i huvudsak på högre utdelning från Kalmar Energi med 11,0 mnkr men även på 0,2 mnkr i högre intäkter samt 4,1 mnkr i högre externa kostnader. På grund av förändrad pensionslösning blir de köpta tjänsterna från kommunen högre, vilket påverkar de externa kostnader som ökar 4,1 mnkr. Personalkostnaderna ökar med 0,2 mnkr.

Kalmarhem AB

Kalmarhem är ett allmännyttigt bostadsföretag och den största hyresvärden i Kalmar kommun med närmare 5 000 lägenheter, varav cirka 1 000 studentlägenheter och cirka 27 000 kvadratmeter kommersiella lokaler.

Väsentliga händelser

Under 2019 har Kalmarhem fortsatt utvecklingen av fastighetsbeståndet för att erbjuda boende i Kalmar förutsättningar att leva i nya bostäder med god standard till rimliga kostnader, i en stimulerande och trygg miljö. Samtidigt ska Kalmarhem utgöra en så liten belastning på miljön som möjligt.

Kalmarhem har i uppdrag att bygga i snitt 75 lägenheter per år. Under året har projekten Månstenen etapp 1 med 78 lägenheter samt 6 lägenheter i Påryd (Karlslunda-Fagerhult) färdigställts. Pågående projekt för Kungsljuset etapp 2, Månstenen etapp 2, Blickfånget och Karlslunda-Fagerhult har fortsatt enligt tidplan. Dessa projekt utgör de 249 lägenheter som är under produktion. Kommande projekt för att säkerställa en kontinuerlig byggnation består av Hemvärnet

där projektering pågår och Tummlaren där markarbeten har påbörjats under tredje tertialet 2019.

Efterfrågan på Kalmarhems lägenheter har varit god även under 2019 med en uthyrningsgrad på årsbasis på 98,7 procent (98,8 procent 2018). Det är främst en del vakanser kopplat till renoveringar samt vakanser på studentbostäder vilket anses som normalt för perioden.

Underhåll av Kalmarhems fastigheter är ständigt i stort fokus och under perioden fortsatte stambyte och lägenhetsrenovering i kvarteret Konvaljen som planeras pågå till 2020. Andra projekt har varit fönsterbyte samt utemiljöprojekten. Under 2019 har över 83,9 mnkr lagts på underhåll vilket är den högsta siffran i Kalmarhems historia.

Ekonomiskt utfall

Kalmarhem redovisar ett resultat efter finansnetto på 33,2 mnkr per december. Budgeterat resultat efter finansnetto uppgår till 28,2 mnkr.

En intäktsökning gentemot budget på 14,4 mnkr beror främst på ökade hyresintäkter ifrån den årliga hyresförhandlingen, mindre hyresbortfall samt en ökning av vidarefakturerade kostnader. Underhållskostnaderna uppgår till 83,9 mnkr vilket är det högsta i bolagets historia. En av de större enskilda posterna i underhållsbudgeten är renoveringsprojektet i kvarteret Konvaljen 1 där 204 lägenheter stamrenoveras och standardförbättras.

Övriga externa kostnader är lägre än budget vilket främst beror på ett varmare år än ett normalår och även ett relativt snöfritt år. Kostnaderna för personal är högre än budget vilket beror på en planerad utökning av verksamheten med flera tjänster. De finansiella kostnaderna, 20,9 mnkr har varit något lägre än beräknat beroende på att genomförda räntebindningar skedde senare under året än vad som var planerat i budgeten.

Budgeten har uppnåtts vilket främst beror på högre hyresintäkter, fortsatt låga räntenivåer samt låga vakanser. I och med att det finns ett underhållsbehov i många av Kalmarhems fastigheter har prognosen för underhåll höjts i takt med att resultatnivån skapat utrymme för att på så sätt värdesäkra fastigheterna, men även för att arbeta mot ett ökat förtroende hos kund.

Kalmar Vatten AB

Kalmar Vatten har kommunens uppdrag att vara huvudman för den allmänna vatten och avloppsanläggningen. Bolagets VA-verksamhet ansvarar för:

- produktion och distribution av dricksvatten
- avledning och rening av spill- och dagvatten
- drift, underhåll och förnyelse av VA-anläggningar
- ledningsnät inom fastställda verksamhetsområden.

Väsentliga händelser

Förstudieprojektet, Systemanalys Vatten, som ska ge svar på den lämpligaste och den mest långsiktiga strategi för framtidens dricksvattenförsörjning i ett flergenerationsperspektiv har slutrapporterats. Ett strategiskt arbete pågår för att skapa alternativ till Hagbyån eftersom ytvatten därifrån är viktigt för att behålla förmågan att leverera dricksvatten även under torrare perioder. För att sprida riskerna och göra dricksvattenförsörjningen mindre beroende av befintliga huvudvattentäkter görs kontinuerligt undersökningar av Nybroåsen för att hitta nya vattentäkter.

Upphandlingen för Kalmarsundsverket (KSV) avslutades i maj och tilldelningsbeslut lämnades till en totalentreprenör. En konkurrent begärde överprövning av upphandlingen hos Förvaltningsrätten i Växjö. Förvaltningsrätten gav Kalmar Vatten rätt i upphandlingen men konkurrenten överklagade beslutet till Kammarrätten.

Kammarrätten gav Kalmar Vatten rätt i upphandlingen och avtalsskrivning genomfördes i december med entreprenören. Den nya detaljplanen antogs av kommunfullmäktige den 29 april. Detaljplanen är en viktig och nödvändig milstolpe i processen att uppföra Kalmarsundsverket. Miljötillstånd för Kalmarsundsverket meddelades av miljöprövningsdelegationen på Länsstyrelsen Kalmar län i december 2018.

Kalmar Vatten arbetar kontinuerligt för att minska driftsstörningar i ledningsnätet och i övriga anläggningar. Bolaget har VA-förnyat ledningsnätet enligt den fastställda förnyelseplanen. Kalmar Vatten deltar och bidrar i samtliga exploateringsprojekt till att leverera nödvändiga VA-lösningar.

Ekonomiskt utfall

Resultatet före bokslutsdispositioner och skatt uppgår till 2,5 mnkr (-4,8 mnkr 2018) varav i VA-verksamheten 1,2 mnkr (6,2 mnkr 2018) och i affärsverksamheten 1,3 mnkr (1,4 mnkr 2018). Bolagets budgeterade resultat för 2019 är - 3,1 mnkr (-17,5 mnkr 2018). Intäkter från försäljning av vatten och avlopp ökade under året beroende på nya avgiftsnivåer samt volymförändringar.

KIFAB i Kalmar AB

KIFAB i Kalmar AB äger, förvaltar och hyr ut verksamhetslokaler samt köper, utvecklar och säljer fastigheter. I dotterbolaget HB Telemarken i Kalmar pågår ett stort fastighetsutvecklingsprojekt med att omvandla de lokaler som Linnéuniversitetet tidigare har hyrt, till grundskola, särskola, förskola, med mera. Även den tidigare hotellbyggnaden ska omvandlas till studentboende.

Väsentliga händelser

KIFAB i Kalmar AB har under december 2019 avslutat nybyggnationen av KIFAB Arena, ett stort projekt på cirka 100,0 mnkr. Hyresgäst är kultur- och fritidsförvaltningen. Även ett större ombyggnadsprojekt har gjorts i fastigheten Storcken där Kalmarsunds

gymnasieförbund har flyttat in efter Linnéuniversitetet. Ombyggnationen av kvarteret Telemarken fortsätter och bägge entreprenaderna jobbar på för fullt. Under december månad skrevs också köpehandling- en under avseende försäljningen av del av Norrgård 1, det vill säga gamla delen. Under året har ytterligare en fastighet i form av Kamelen 6 sålts. På Varvsholmen har bolaget fortsatt sin satsning med att omvandla en vakant yta i Utblicken 3 till ett så kallat kontorskollektiv. Det innebär att företag kan abonnera på en kontorstjänst som innefattar allt från skrivarlösning och kaffe till möjlighet att arbeta i en fantastisk kontorsmiljö. I samband med detta gjordes även en satsning på restaurangmiljön och ett nytt hyresavtal med en ny café- och restaurangverksamhet.

Ekonomiskt utfall

KIFAB i Kalmar ABs omsättning uppgår till 122,6 mnkr (131,9 mnkr). Sänkningen från föregående år beror på minskade hyresintäkter i och med att lokaler stått tomma under ombyggnation samt att Linnéuniversitetet har lämnat som hyresgäst. Resultat efter finansiella poster uppgår till 24,7 mnkr mot fjolårets 29,9 mnkr där förändringen beror på ökat underhåll vid omflyttningar, lägre räntekostnader samt lägre resultat från HB Telemarken i Kalmar. HB Telemarken i Kalmar har under räkenskapsåret 2019 återlagt överavskrivningar på maskiner och andra tekniska anläggningstillgångar till ett värde av 2,0 mnkr.

Kalmar Hamn AB

Kalmar hamns uppdrag från Kalmar kommun är att bedriva hamnrörelse samt fastighetsförvaltning i hamnområdet. Kalmar Hamn:s affärsidé är att vara en enkel, trygg och utvecklande tillväxtmotor för samarbetspartners och kunder där säkerhet är ledordet för allt man gör.

Väsentliga händelser

2019 var ett gott år för Kalmar Hamn som återigen kunde lasta och lossa närmare

en miljon ton gods. Sedan flera decennier tillbaka är exporten av virke från Kalmar hamn i första hand koncentrerad till England där efterfrågan är god trots oro inför Brexit. Renovering och uthyrning av nya Byteatern skapar en långsiktighet för bolagets fastighet Oljefabriken 3 som är under pågående renovering. Utfyllnad för att skapa nya ytor i inre hamnbassängen fortskrider, även förberedelse inför kommande muddring pågår och fortsätter under de kommande åren.

Ekonomiskt utfall

Kalmar Hamn redovisar ett resultat efter finansnetto på 1,5 mnkr, budgeterat resultat efter finansnetto uppgår till 4,5 mnkr. De ökade intäkterna är ett resultat av höjd hyra för Byteatern, samt försäljning av två kranar under året. Övriga kostnader är högre än budget beroende på ökade renoveringskostnader på kajerna och ökade uppdrag.

Kalmar Öland Airport AB

Kalmar Öland Airport verkar för att det ska finnas ett attraktivt linjeutbud till och från regionen. Ett utbud som skall tillgodose efterfrågan för såväl näringslivet och de som bor här, som för besökare i Kalmar län.

Väsentliga händelser

Det totala antalet flygresenärer vid Kalmar Öland Airport under 2019 blev 231 613. Det innebär en minskning med 4,6 procent jämfört med 2018. Stockholmslinjen trafikeras i dag av två flygbolag, SAS till Arlanda och BRA till Bromma. Via Arlanda och Bromma länkas Kalmar samman med flyg till hela Europa och övriga världen, vilket är av särskilt stor betydelse för näringslivet i Kalmarregionen. På chartersidan jobbar flygplatsen för ett brett utbud och bra valmöjligheter där hela säsonger kombineras med kortare perioder.

Kalmar Öland Airport har under 2019 fortsatt arbetet för att kunna erbjuda flygbiobränsle lokalt på flygplatsen. Under året har återigen målet nåtts om minst 5,0 procent biobränsle

på allt flyg från Kalmar till Stockholm. Under juni 2019 kom en ny miljödom efter inlämnad ansökan. Ett överklagande lämnades in till domstolen, som under hösten meddelade att prövningstillstånd inte medgavs. Den nya domen är inte tagen i anspråk utan flygplatsen efterlever den tidigare gällande domen tills vidare.

Ekonomiskt utfall

Resultatet 2019 före bokslutsdispositioner och skatt blev -0,7 mnkr. Under 2019 gick ett av de större flygbolagen som trafikerar flygplatsen i konkurs, vilket innebar en stor ekonomisk kundförlust för bolaget. Minskningen av passagerare gjorde att start- och passageraravgifter minskade medan kringtjänsterna visade ett positivt utfall. Övriga intäkter slutade 0,6 mnkr lägre än budget, såväl hyror som parkerings- och försäljningsintäkter blev lägre beroende på färre passagerare. Senarelagda och uppskjutna investeringar ger +0,2 mnkr på avskrivningar och räntor.

Destination Kalmar AB

Destination Kalmars affärsidé är att på uppdrag av Kalmar kommun och i samverkan med näringslivet utveckla, profilera och marknadsföra Kalmar som besöksmål. Bolaget ska även samordna och utveckla evenemang och idrottsturism i Kalmar, driva turistbyrå- och gästhamnsverksamhet samt i samverkan med Statens fastighetsverk ansvara för verksamheten och driften på Kalmar Slott.

Väsentliga händelser

Även under tredje tertiet visar den preliminära inkvarteringsstatistiken från Tillväxtverket och Statistiska centralbyrån (SCB) på en ökning. Det mesta tyder därmed på att 2019 blir ett nytt rekordår. Det är dock för tidigt att säkerställa ännu, eftersom den definitiva statistiken för året kommer först i april 2020. Preliminärt per den sista november har Kalmar kommun 420 775 gästnätter, vilket är en ökning med 38 584 gästnätter (+10,4 procent) jämfört med 2018 och 19 051 gästnätter (+4,7 procent) jämfört med

2017, som är det tidigare rekordåret. I statistiken ingår övernattningar på hotell, vandrarhem, stugbyar och campingplatser.

Under året har Destination Kalmar medverkat i flera grupper för att utveckla platsen och platsens arenor. En diskussion har också inletts kring möjligheten att starta upp en Convention Bureau i Kalmar (CVB), det vill säga en icke vinstdrivande organisation som kostnadsfritt och neutralt stöttar den som vill arrangera ett möte i regionen. Destination Kalmar har fått i uppdrag att lägga fram ett förslag hur en CVB skulle kunna se ut. Kalmars evenemangsutbud fortsätter att utvecklas i linje med Kalmars evenemangsstrategi. Destination Kalmar har under året varit involverat i sammanlagt 57 evenemang.

Kalmar Slott har haft ännu ett rekordår med sammanlagt 148 018 entrébetalande och 192 027 intäktsskapande besökare. Motsvarande siffror för 2018, som också var ett rekordår, var 114 672 entrébetalande och 152 005 intäktsskapande besökare. Ökningen beror till stor del på intresset för den digitala världsutställningen Van Gogh Alive, men också på att Kalmar Slott har ett bra utbud året runt. Under tredje tertiet upphandlades en ny café- och restaurangverksamhet till Kalmar Slott. Ett arbete har också påbörjats för att utveckla slottets södra postej.

EU-projektet Johann, med syfte att utveckla Kalmar som kryssningsdestination, avslutades i december. Under 2019 har 12 nya partnerföretag tillkommit. Det totala antalet partnerföretag var vid årets slut 121.

Ekonomiskt utfall

Årets resultat efter finansiella poster blev +0,3 mnkr mot budgeterat -0,7 mnkr. Den främsta orsaken till det goda resultatet var att antalet besökare på Kalmar Slott nådde rekordnivåer. Mycket tack vare utställningen om Vincent van Gogh som blev en succé. Efter justering av överavskrivningar på +1,1 mnkr och avsättning till periodiseringsfond -0,6 mnkr blev resultatet före skatt 1,0 mnkr. Årets resultat efter skatt blev 0,7 mnkr.

Även slottets butik hade en rekordhög försäljning. Under 2019 har investeringar gjorts för cirka 1,1 mnkr. Främst är det investeringar som härrör till turistcenter i form av teknik, ny båt till gästhamnen och investeringar till basutställningen på slottet.

Kalmar Science Park AB

Kalmar Science Park stimulerar individer och bolag i Kalmarregionen. I samarbete med Linnéuniversitetet hjälper Kalmar Science Park till att utveckla framtidens tillväxtbolag genom att vara en länk mellan akademi och näringsliv. För de aktörer som ingår i Kalmar Science Park erbjuds tjänster som till exempel samordnad marknadsföring, etableringssupport, nätverksaktiviteter och gemensamma utvecklingsprojekt.

Väsentliga händelser

Under 2019 har Kalmar Science Parks roll i innovations- och tillväxtfrågor i kommunen och i, den under året nybildade, regionen blivit allt starkare och tydligare. Inte minst märks det via det stora förtroende som har getts från Region Kalmar län i samband med satsningen på e-hälsa, där Kalmar Science Park fått uppdraget att driva och facilitera satsningen via projektet eHealth Arena. Detta är Region Kalmar läns hittills största enskilda ekonomiska satsning inom ett område som nu alltså är placerat hos Kalmar Science Park med Linnéuniversitetet som samverkanspart. En mycket viktig satsning sett ur flera perspektiv då den har ett fokus på näringslivstillväxt inom området och ett ökat nyttiggörande av e-hälsofunktioner till medborgare, kommuner och regioner i allmänhet. Projektägarskapet har även inneburit att tre nya medarbetare har anställts till verksamheten.

Kalmar Science Park har också inbjudits av Region Kalmar län att medverka i framtagandet av deras Smarta specialiseringsstrategi som fortsätter att löpa över årsskiftet. En viktig signal och bekräftelse på vikten av Kalmar Science Parks verksamhet, bolagets

insikter i utvecklingsfrågor och centrala roll i det regionala innovationsekosystemet.

Ett aktivt arbete i samarbetsprojektet Scale Up Southeast Sweden mellan Science Parkerna i Kalmar, Växjö, Karlskrona, Karlshamn och Kristianstad har mynnat ut i en gemensam ansökan i syfte att bygga en fungerande innovationsinfrastruktur i sydost.

Ekonomiskt utfall

Årets resultat efter finansiella poster och bokslutsdisposition är 4,0 tkr och redovisade förlusten efter skatt är 10,0 tkr. Bolaget har kunnat nyttja budgeten för projekten och har upparbetat kostnader nästan i fas med budget för året. Samtliga redovisningar till Tillväxtverket och Region Kalmar län löper på enligt tidplan från båda håll. En annan påverkan under året var en ökning av pensionskostnader för anställda över 7,5 prisbasbelopp.

Kalmar Energi Holding AB (koncern)

Kalmar Energi ansvarar för de samhällskritiska funktionerna elnät och fjärrvärme. Verksamheten drivs affärsmässigt och i produktutbudet finns även elhandel och ett stadsnät. Utmaningarna och möjligheterna ligger i att följa förändrade krav och driva utvecklingen av ett hållbart Kalmar.

Väsentliga händelser

Det expansiva Kalmar påverkar verksamheten på flera sätt. Nybyggnationer kräver både anslutningar och förflyttningar av befintlig infrastruktur. Samverkan över verksamhetsgränserna har utvecklats under året där samupphandling av infrastruktur för Karlssons äng var ett viktigt steg på vägen och där den första etappen slutfördes under året. Nära dialog med övriga aktörer inom infrastrukturbyggnation har bidragit till större resurseffektiva förläggningar. De största enskilda projekten som slutfördes under året var omläggningen av fjärrvärme-kulvert runt värmeanläggningen Draken samt ny el- och vägbelysningskabel mellan två mottagningsstationer.

En turbinskada upptäcktes vid uppstart av anläggningen efter den årliga sommrevisionen och påverkade tillgängligheten under större delar av hösten. Skadan är anmäld som ett försäkringsärende och reparationer och återmontage skedde under slutet av november och i början av december var elproduktionen tillbaka.

Elektrifiering och digitalisering är möjliggörare för att nå ett hållbart samhälle. Att nyttja de lokala resurserna på bästa sätt är avgörande för framgång. Med kraftvärmeanläggningen på Moskogen nyttjar vi rester från närliggande skogsavverkningar för att värma upp lokaler, villor och de flesta flerfamiljshus. Vattenången skapar sedan el som räcker till en tredjedel av Kalmars stads förbrukning. Med digitalisering kan behoven styras mellan husen och inom distributionsnäten. Med solparker bidrar vi till ytterligare förnybar energi.

Ekonomiskt utfall

2019 blev ett ekonomiskt tungt år för Kalmar Energi koncern med dess verksamheter. En omfattande turbinskada präglar resultatet som för året landar på 81,5 mnkr vilket är betydligt lägre än budget 105,8 mnkr.

Nybyggnationen i Kalmar skapar möjligheter till nya kunder inom såväl elnät, fjärrvärme och fiber. Detta tillsammans med en stigande prisnivå på elmarknaden innebär att omsättningen i verksamheten ökar och att lönsamheten i bolaget trots tillgänglighetsproblem på Moskogen landar på acceptabla nivåer. Att långsiktigt säkra tillgängligheten för samhällets viktigaste funktioner kräver kapital. Ett stort kapital kräver i sin tur ett bra resultat för att ge en rimlig avkastning. Under 2019 investerades 75,3 mnkr för att utveckla och säkra tillgängligheten. Den tekniska tillgängligheten på distributionsnäten har under året varit god och genomsnittlig avbrottstid blev åtta minuter vilket är i nivå med målbilden.

Kalmarsunds gymnasieförbund

Kalmarsunds gymnasieförbund är ett kommunalförbund som har till uppgift att bedriva och utveckla gymnasial utbildning och kommunal vuxenutbildning åt medlemskommunerna Borgholm, Kalmar, Mörbylånga och Torsås.

Väsentliga händelser

Gymnasieförbundet har under de senaste åren haft kraftiga kostymanpassningar på grund av demografiska förändringar av antalet 16-19-åringar. Med anledning av det ekonomiska läget har gymnasieförbundet infört anställningsstopp sedan januari 2019. En kraftig ekonomisk återhållsamhet genomsvårar verksamheten beroende på brist på medel. Vidare har Kalmarsund gymnasieförbund utrett och genomfört införande av lärlingsförlagd utbildning inom restaurang- och livsmedelsprogrammet samt hotell- och turismprogrammet. Direktionen har beslutat att starta en ny inriktning på fordon- och transportprogrammet: lärling, karosseri och lackering. Detta har skett i samverkan med branschen och på grund av ökat söktryck. Inriktningen startade hösten 2019.

Under senare delen av vårterminen 2019 genomförde Skolinspektionen en regelbunden tillsyn. I juni mottog förbundet Skolinspektionens beslut om att det inte framkommit annat än att Kalmarsunds gymnasieförbund uppfyller författningarnas krav inom förutsättningar för utbildningen samt styrningen och utveckling av utbildningen. I augusti redovisades kvalitetsuppföljningarna, trivselenkät våren 2019 och kursutvärderingar, läsåret 2018/2019. Sammantaget visar båda utvärderingarna på mycket bra resultat. Eleverna trivs på förbundets skolor och känner sig trygga, de anser att skolorna håller en hög utbildningskvalitet samt att lärarna är rättvisa vid betygsbedömningen.

Under året har även förbundet, med sina 10 samverkanskommuner i sydostregionen reviderat sitt samverkansavtal. Avtalet grundar sig på en gemensam strävan för kommuner

och gymnasieförbund att tillsammans stärka och utveckla hela samverkansområdet. Detta görs för att vara en attraktiv gymnasierregion där eleverna erbjuds utbildning av hög kvalitet. Avtalsparter är Kalmarsunds gymnasieförbund, med dess medlemskommuner samt kommunerna Emmaboda, Karlshamn, Karlskrona, Lessebo, Nybro, Olofström, Oskarshamn, Ronneby, Tingsryd och Växjö.

Enligt befolkningsprognosen i medlemskommunerna kommer antalet 16-19-åringar att öka med cirka 21 procent fram till år 2028, vilket innebär att den potentiella målgruppen till gymnasieskolan blir större. År 2020 fortsätter kostnadsutmaningar för förbundet vad gäller till exempel kostnader som förbundet har för ensamkommande elever. En del av dessa kostnader har finansierats genom Migrationsverket men en stor och ökande andel är numera ofinansierad på grund av exempelvis ålderssuppskrivning av elever. En annan ekonomisk utmaning under den kommande perioden är pensionskostnaderna kopplade till de statliga lärarlönesatsningarna, lärarlönelyftet och kariärtjänster (förstelärrarreformen). Visserligen har löneökningarna för satsningarna varit fullt finansierade av staten men det finns ingen kompensation för den ökning av pensionskostnaderna som satsningarna faktiskt innebär.

Ekonomiskt utfall

Det ekonomiska resultatet visar på ett resultat på 6,7 mnkr och ett balanserat resultat på 0,5 mnkr. Detta beror på att förbundet måste ta hänsyn till, och återställa, det negativa resultatet från bokslut 2018 i den utsträckning som är möjlig. För bokslut 2019 innebär det en återställning på 6,2 mnkr. Det resultat som totalt ska återställas från bokslut 2018 uppgår till 9,5 mnkr så i och med bokslut 2019 återstår 3,3 mnkr att återställa kommande år.

Förbundet gick in i år 2019 med ett beräknat underskott om cirka 23,5 mnkr vilket innebar att förbundet redan under hösten 2018 började arbeta med en åtgärdsplan för att anpassa verksamheten till de kommande ekonomiska

utmaningarna. Åtgärder inom alla områden har bearbetats såsom gymnasieskolor, vuxenutbildning, förbundskansli och gemensam verksamhet. Bokslut 2019 visar att verksamheterna, genom sina åtgärder, lyckats att förbättra sina resultat men att det fortfarande finns ett negativt resultat för några skolenheter 2019.

Det vikande elevunderlaget inom språkinstruktionen utgör en del av det ekonomiska underskottet för skolenheterna. I samband med att antalet elever inom språkinstruktionen blir färre minskar bidragsintäkterna från Migrationsverket och från medlemskommunerna för de elever som är i etableringsfasen.

Skolenheternas underskott vägs upp av överskott inom den gemensamma verksamheten där de interkommunala ersättningarna visar på ett positivt resultat i förhållande till budget. Mer intäkter och lägre kostnader är resultatet efter att 2019 summerats. Anledningen är att fler elever utanför förbundets medlemskommuner valt någon av förbundets skolor för sina gymnasiestudier med början till hösten 2019 samt att färre elever från förbundets medlemskommuner väljer annan huvudman. Inom den gemensamma återfinns dock högre kostnader än budgeterat för exempelvis förbundets pensionskostnader som överstiger budget med cirka 1,0 mnkr.

Kalmarsundsregionens Renhållare

Kommunalförbundet Kalmarsundsregionens Renhållare (KSRR) har ansvar för insamling, transport och omhändertagande av hushållsavfall i medlemskommunerna Kalmar, Mörbylånga, Nybro, Oskarshamn och Torsås. Insamlingen sker dels genom fastighetsnära insamling hos kund, med transporter i egen regi och på entreprenad samt dels genom att kund själv lämnar sitt grovavfall på återvinningscentraler (ÅVC). I uppdraget ligger också att informera kring miljönytta och konsekvenser av avfall och avfallshantering.

Väsentliga händelser

Under året har byggnationen av två nya självservice ÅVC:er i Alsterbro och Kristdala färdigställts och invigts 16 maj respektive 27 juni. Investering i en cyklon i förbehandlingen har gjorts för att ta bort främmande material i slurryn. I april verkställdes direktionens tidigare tagna beslut om att starta Moskogen Miljö AB, vilket fungerar som ett produktionsbolag inom KSRR:s koncern. Bolaget startades genom en verksamhetsöverlåtelse från KSRR, bestående av KSRR:s tidigare verksamhet för sorteringsanläggningen och verksamheten för deponianläggningen.

Regeringen har sedan tidigare beslutat att förpacknings- och returpappersproducenterna ska ansvara för insamlingen av förpackningar och tidningar. KSRR deltar i branschorganisationens projektarbete i frågan om att samverka med kommuner gällande insamlingen. Utfallet kan komma att påverka KSRR:s beslut avseende bostadsnära insamling av förpackningar och tidningar. Medlemskommunerna i KSRR har under hösten hållit förberedande samråd med Förpacknings- och tidningsinsamlingen AB (FTI AB) i syfte att förbereda de nya förordningarna om bostadsnära insamling av förpackningar och returpapper. Parallellt med detta har KSRR hållit förhandlingar med FTI AB i syfte att få ansvaret för insamlingen. KSRR har bistått medlemskommunerna i de samråd som ska leda till att förordningen utförs i respektive kommun från 2021.

KSRR strävar mot fler medlemskommuner eller samarbete med närliggande kommuner. Under 2019 har KSRR samarbetat med ett tiotal kommuner i olika upphandlingsfrågor.

Ekonomiskt utfall

Resultatet för 2019 visar för koncernen ett överskott på 9,1 mnkr (föregående år 0,6 mnkr). KSRR har generellt oförändrade taxor sedan 2012 och fortsatt så under 2020. De största budgetavvikelserna är:

- omsättning behandlingsavgifter +9,0 mnkr
- entreprenörer för insamling och konsult för behandling +3,9 mnkr
- reparationer och förbrukningsinventarier -7,4 mnkr

STYRNING OCH UPPFÖLJNING AV DEN KOMMUNALA VERKSAMHETEN

Budgetprocess

Kommunens budgetprocess innebär att tyngdpunkten i det kommuncentrerala budgetarbetet ligger under hösten. Kommunfullmäktige tar normalt beslut om nästkommande års budget i november. Budgetdokumentet som i Kalmar benämns, Verksamhetsplan med budget, har även avsnittet, Verksamhetsplan, som innehåller politiska inriktningstexter inom de fem fokusområdena:

- Ordning och reda i ekonomin
- Ett grönare Kalmar
- Ett växande attraktivt Kalmar
- Hög kvalitet i välfärden
- Medarbetare och arbetsmiljö.

Under varje fokusområde finns även de finansiella målen och verksamhetsmålen som ska finnas enligt kommunallagen.

Med utgångspunkt i budgeten som beslutas av kommunfullmäktige antar nämnderna och bolagsstyrelserna egna mål och fördelar resurser inom den egna verksamheten. Respektive facknämnd beslutar om internbudget och verksamhetsplan senast den 31 december.

Senast under maj månad ska nämnderna ha antagit ett budgetunderlag innehållande eventuella särskilda förslag och även lämnat budgetunderlaget till kommunstyrelsen inför nästkommande års budgetprocess. I budgetunderlaget beskrivs de ekonomiska och verksamhetsmässiga utmaningarna och behoven under den närmaste treårsperioden. Nämnden beskriver eventuella förändrade förutsättningar, möjligheter eller risker som den inte kan hantera med egna prioriteringar och åtgärder inom befintlig budgetram utan att göra väsentliga avsteg från verksamhetens nuvarande omfattning, kvalitet eller ambitionsnivå. I beskrivningen kan belopp anges

vid konkreta behov av förändrade resurser.

Den centrala budgetmodellen som tillämpas tar sin utgångspunkt i den årliga samlade ökningen av intäkter från skatt, utjämning och generella statsbidrag. Resultatnivå fastställs för att uppnå målen i enlighet med god ekonomisk hushållning. Utrymme säkerställs för finansiella poster som inte är direkt verksamhetsanknutna. Exempel på finansiella poster är pensionskostnader, effekten av komponentredovisning och räntekostnader. Det görs även utrymme för kompensationer för såväl löneökningar som kostnader drivna av egna investeringar samt externa hyror. Det kvarvarande utrymmet benämns reformutrymme och inom ramen för det hanteras demografiska behov, äskanden och riktade satsningar. Reformutrymmet kan utökas genom exempelvis högre utdelningar från koncernbolagen, hemtagning av effektiviseringar och samordningsfördelar.

Inom den treåriga planeringsperioden ligger fokus på det närmaste året, budgetåret. Åren därefter påverkas i stor utsträckning av faktorer som ännu inte är kända, därför behandlas nämndernas ramar i huvudsak med fokus på behoven det närmaste året. Som ett stöd för budgetprocessen finns även en modell för långsiktig ekonomisk planering. Med de befintliga resursfördelningssystemen och ekonomistyrningsprinciperna samt med den tioåriga befolkningsprognosen som utgångspunkt görs en framräkning av resultatnivåerna under en längre planeringshorisont.

Justering av budgetramar, fördelningsprinciper

Anslag i budgeten anvisas till nämnderna som totala nettoanslag i driftbudgeten. För ombudgeteringar av anslag gäller att:

- Nämnd får fatta beslut om interna ombudgeteringar som inte medför väsentliga ändringar av servicenivå, inte berör frågor av principiell art eller annat av särskild vikt. Sådana förslag ska överlämnas till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för beslut. Nämnden får uppdras åt sin ordförande och vice ordförande eller åt förvaltningschefen att fatta beslut om rutinmässiga ombudgeteringar av administrativ karaktär.
- Kommunstyrelsen får fatta beslut om sådana ombudgeteringar mellan nämnder som inte medför ändringar av servicenivå, berör frågor av principiell art eller annars är av särskild vikt. Övriga förslag ska överlämnas till kommunfullmäktige för beslut.
- Justering av budgetramar mellan nämnder av organisatorisk, administrativ eller redovisningsteknisk karaktär, som inte får någon nettopåverkan på resultatet eller de faktiska resurserna för nämndernas verksamheter, får beslutas av kommundirektören. Exempel på en sådan åtgärd är att skifta internfakturering mot ramjustering för interna tjänster i syfte att förenkla den administrativa hanteringen.
- Kommunstyrelsen får besluta om senareläggning av planerade investeringar i budgeten, om det riskerar att bli avvikelser mot fastställd budget som begränsar kommunens finansiella handlingsutrymme.

Resursfördelningssystem

I Kalmar kommun tillämpas ett resursfördelningssystem där hänsyn tas till befolkningsförändringar i olika åldersgrupper. Detta innebär att ett underlag för grundskola, gymnasieskola och barnomsorg räknas fram utifrån antalet barn och elever som beräknas finnas i verksamheterna för det aktuella budgetåret. Den senaste

befolkningsprognosen ligger till grund för beräkningen. Det finns även en modell för att ta hänsyn till befolkningsförändringar för hemtjänsten inom äldreomsorgen samt för serviceförvaltningens drift av tillkommande ytor såsom gator, vägar och parker.

Löneökningar

Ett centralt anslag upptas för beräknade kostnadsökningar till följd av årliga lönerevisioner. Anslaget fördelas till nämnderna utifrån HR-verksamhetens löneunderlag. Därutöver finns ett årligt anslag på 1,5 mnkr att fördela till särskilda insatser.

Hyror och kapitaltjänstkostnader

I centralt anslag upptas belopp för beräknade kompensationer till nämnderna för nya hyror och kapitaltjänstkostnader. Detta baseras på de interna och externa hyror som ger rätt till kompensation. Endast nettokostnadsökningen kompenseras. Anslagets storlek tar sin utgångspunkt i investeringsbudgeten och en bedömning om externa hyror.

Ekonomi- och verksamhetsuppföljning

En fungerande ekonomistyrning förutsätter att det finns en utvecklad ekonomi- och verksamhetsuppföljning. Ekonomistyrningens främsta uppgift är att signalera avvikelser så att organisationen så snabbt som möjligt ska kunna göra förändringar i verksamheten.

Respektive nämnd ansvarar för uppföljning av verksamhet och ekonomi inom sitt verksamhetsområde. Uppföljning ska ske på nivåer som tilldelats ett verksamhets- och ekonomiskt ansvar. Varje förvaltning ansvarar för att kontinuerlig avrapportering sker till respektive nämnd vid fastställda tidpunkter. Nämnderna ansvarar för att rapportering till kommunstyrelse och kommunfullmäktige i enlighet med anvisningar genomförs. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret att följa hur verksamhet och ekonomi utvecklas för hela kommunkoncernen.

Uppföljning ska ske i form av:

- Delårsrapport per den siste augusti och årsredovisning per den siste december till kommunfullmäktige.
- Tertialrapport per den siste april till kommunstyrelsen.
- Månadsrapport per den siste februari, juni och oktober till kommunstyrelsen. Månadsrapporten har ekonomifokus och syftar till att ge en aktuell prognos av det beräknade utfallet för helåret, samt vid prognos om negativ budgetavvikelse, en beskrivning av åtgärder med konsekvenser för att hålla budgetramen.
- Verksamhetsplanens fokusområden, fullmäktigemål och uppdrag följs upp i tertialrapporten per den siste april, i delårsrapporten efter augusti och i årsredovisningen.

Åtgärder vid konstaterad eller befarad budgetavvikelse

Med budgetavvikelse avses både verksamhets- och beloppsavvikelse från fastställd årsbudget eller särskilt budgetbeslut så kallad tilläggsbudget. Så snart avvikelse befaras eller har konstaterats är berörd nämnd skyldig att vidta åtgärder så att anslaget kan hållas. I de fall nämnden planerar eller har vidtagit åtgärder för att hålla budgeten ska dessa också redovisas i den löpande uppföljningen. Åtgärder som innebär väsentliga avsteg från de av kommunfullmäktige antagna målen eller ambitionsnivåerna för verksamheten får inte vidtas utan kommunfullmäktiges beslut.

Vid konflikt mellan anslag och verksamhetsvolym gäller anslag. Ekonomin utgör därmed gräns för verksamhetens omfattning.

Investeringsverksamheten

Kommunledningskontorets ekonomiverksamhet ansvarar för den övergripande tidplanen och kopplingen till budgetprocessen i övrigt.

Kommunledningskontorets ekonomi- verksamhet ansvarar för att i samverkan med förvaltningarna ta fram underlag för samtliga investeringar.

Serviceförvaltningen ansvarar för att ta fram underlag för investeringar avseende verksamheternas lokalbehov som överlämnas till kommunledningskontorets ekonomienhet för vidare hantering.

Samhällsbyggnadskontoret ansvarar tillsammans med serviceförvaltningen för att ta fram underlag för investeringar avseende infrastruktur såsom gatuverksamhet, parkverksamhet, friluftsverksamhet, med mera. Detta underlag överlämnas sedan till kommunledningskontorets ekonomienhet för vidare hantering.

Mark- och exploateringsenheten ansvarar för att ta fram underlag för investeringar gällande exploateringsverksamheten som överlämnas till kommunledningskontorets ekonomi- verksamhet för vidare hantering.

För löpande investeringsbehov av inventarier, med mera, har respektive förvaltning ett samlingsanslag. Varje förvaltning tar fram underlag för de investeringar som redovisas på förvaltningen och överlämnar dessa till kommunledningskontorets ekonomienhet för vidare hantering. Investeringar som redovisas på respektive förvaltning avser främst inköp av inventarier, med mera. Serviceförvaltningen ansvarar för inköp inom transport och kommunledningskontoret för inköp inom IT.

Framtagna underlag sammanställs av kommunledningskontorets ekonomienhet för beredning i Plan-och investeringsberedningen (PIB). Investeringar avseende lokaler, infrastruktur och exploateringsverksamhet bereds i genomförandegruppen innan det överlämnas till PIB. Respektive förvaltning rapporterar framförda investeringsbehov avseende lokaler och infrastruktur till respektive nämnd. PIB bereder investeringarna och överlämnar underlag till den politiska

majoriteten som en del i det totala budgetförslaget. Underlaget lämnas sedan för vidare hantering i kommunstyrelsens arbetsutskott och kommunstyrelse, för att slutligen fastställas i kommunfullmäktige. PIB informerar också förvaltningschefgruppen under beredningstiden.

Genomförande

Kommunstyrelsen är ansvarig för samtliga investeringar förutom för de investeringar, vanligtvis inventarier, som hanteras på respektive nämnd.

Kommunstyrelsen har rätt att, utifrån ändrade förutsättningar, besluta om ändringar inom kommunfullmäktiges beslutade investeringsbudget. För beslut om ändringar gäller följande:

- Omdisponeringar får endast göras mellan åren i den aktuella planperioden.
- Den totala investeringsbudgetramen för respektive år inom planperioden får inte överskridas.
- Omdisponeringar får endast göras mellan objekt som ingår i underlaget för kommunfullmäktiges beslutade budget för planperioden.
- Helt nya objekt kan enbart växlas mot att ett tidigare beslutat objekt helt eller delvis tas bort ur planperioden.

Uppföljning

Beslutad total investeringsbudget följs löpande upp av kommunledningskontorets ekonomiverksamhet och redovisas till kommunstyrelsen i samband med ordinarie budgetuppföljningar. Uppföljning och prognos rapporteras löpande till PIB med uppgift om eventuella avvikelser mot investeringstak och enskilt projekt för vidare åtgärd.

Intern kontroll

Process

Intern kontroll definieras som en process, där såväl den politiska ledningen som övrig personal samverkar. Processen ska vara utformad så att kommunen med rimlig grad

av säkerhet kan göra en avvägning mellan kontrollkostnad och kontrollnytta. Risker, det vill säga osäkerhet i kommunens framtida verksamhet och ekonomiska resultat ska lyftas upp och bedömas.

Vid bedömning av kontrollnytta ska inte endast ekonomiska faktorer vägas in, utan även vikten av att upprätthålla förtroendet för kommunens verksamhet hos olika intressenter.

Organisation

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att se till att det finns intern kontroll inom kommunens verksamheter. Kommunstyrelsen ska utifrån reglementet utfärda riktlinjer för den egna interna kontrollens organisation, utformning och funktion samt se till att den utvecklas utifrån kommunens behov.

Nämnderna har det yttersta ansvaret för att organisera den interna kontrollen inom sitt verksamhetsområde. Nämnden ska också, i syfte att åstadkomma en god intern kontroll, dokumentera och anta regler och anvisningar som kan behövas för den nämndspecifika verksamheten. I övrigt ska kommunövergripande riktlinjer, reglementen, policydokument och regler gälla.

Uppföljning

Nämnden har en skyldighet att löpande följa upp det interna kontrollsystemet inom nämndens verksamhetsområde. Nämnden ska senast i samband med att verksamhetsplanen med internbudget behandlas anta en intern kontrollplan baserat på riskanalyser för kommande års uppföljning och granskning av den interna kontrollen.

Resultatet av uppföljningen ska, med utgångspunkt från den antagna kontrollplanen, löpande rapporteras till nämnden. Nämnden ska senast i samband med upprättandet av årsrapporten rapportera resultatet från uppföljningen av den interna kontrollen till kommunstyrelsen. Rapportering ska samtidigt ske till kommunens revisorer.

Kommunstyrelsen ska med utgångspunkt från nämndernas uppföljningsrapporter utvärdera kommunens samlade system för intern kontroll. I de fall förbättringar behövs ska styrelsen besluta om sådana.

Styrande dokument

Kalmar kommun har utformat styrdokument för hur de olika verksamheterna ska bedrivas och styras. Kommunfullmäktiges verksamhetsplan med budget är ett av de viktigaste styrdokumenterna för kommunen. Vid sidan av den finns en rad olika dokument som beskriver hur kommunen ska bedriva och utföra sina olika uppdrag i nämnder och förvaltningar. Kalmar kommuns styrande dokument som har fastställts av kommunfullmäktige, kommunstyrelsen eller nämnder är indelade i 19 olika kategorier:

- bidrag och ersättningar
- bolagsordningar
- delegationsordningar
- förbundsordningar
- förtroendevalda
- inköp, entreprenad, uthyrning, upphandling
- internationellt samarbete
- IT
- kommunikation
- krisberedskap
- miljö - ett grönare Kalmar
- organisation
- personal och miljö
- reglementen
- samhällsplanering
- taxor och avgifter
- ägardirektiv
- övrigt.

Jämförelser med andra kommuner

Jämföraren

Verkningsgraden visar på hur insatta resurser, sett i kostnader, speglar kvalitet samt både objektiva och subjektiva resultat i verksamhetens utförande.

Jämföraren indikerar en god verkningsgrad inom grundskola, gymnasieskola samt kultur- och fritidsverksamheten. Äldreomsorgen indikerar vidare en förväntad verkningsgrad medan individ- och familjeomsorgen indikerar en lägre verkningsgrad än förväntat. Genom jämförelse med andra kommuner söks stöd för att insatta resurser speglar kvaliteten på den verksamhet som bedrivs, vilka mäts genom kostnadsnyckeltal.

Jämföraren visar jämförande värden mellan kommunerna. En indikation på förbättrat värde i Jämföraren visar kommunens ställning jämfört med andra kommuner, det kan men måste inte innebära att Kalmar kommuns uppmätta värden förbättrats. Ingående mätvärden varierar något mellan åren. Värdena är hämtade från Jämföraren i kommun- och landstingsdatabasen Kolada (år 2019).

Grön färg i cirkeldiagrammet indikerar att Kalmar tillhör de 25 procent av kommunerna med de bästa kvalitetsresultaten (i cirkeln Kvalitet och resultat) respektive de lägsta kostnaderna (i cirkeln Resurser).

Den gula färgen innebär att Kalmar tillhör de mittersta 50 procenten..

..och den röda färgen innebär att Kalmar tillhör de 25 procent med de lägsta kvalitetsresultaten respektive högsta kostnaderna.

Högre verkningsgrad

Kvaliteten jämfört med andra kommuner är högre än vad som kan förväntas utifrån kostnaderna.

Förväntad verkningsgrad

Kvaliteten jämfört med andra kommuner är i nivå med en rimlig förväntan utifrån kostnaderna.

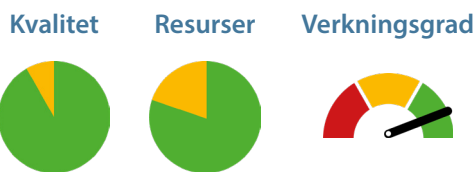
Lägre verkningsgrad

Kvaliteten jämfört med andra kommuner är lägre än vad som kan förväntas utifrån kostnader.

Grundskolan

Resultatnyckeltal ställs här mot ekonominyckeltal. Avser resultat för elever som är folkbokförda i kommunen, oavsett var de går i skola. Här tillförs lägre resurser medan kvalitet och resultat visar höga värden inom både slutbetyg årskurs 9, betyg i vårterminen årskurs 6 samt nationella prov i årskurs 3. Verkningsgraden är hög.

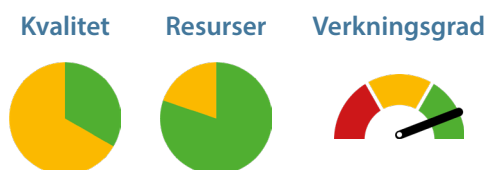
Gymnasieskolan

Studieresultat, övergång till arbete och studier ställs mot ekonominyckeltal. Avser resultat för elever som är folkbokförda i kommunen, oavsett var de går i skola

Här tillförs lägre resurser medan kvalitet och resultat visar genomsnittliga värden. Verkningsgraden är relativt hög.

Flera nyckeltal visar bättre värden jämfört med föregående år. Exempel på detta är andelen ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden två år efter fullföljd gymnasieutbildning (2017 års värde).

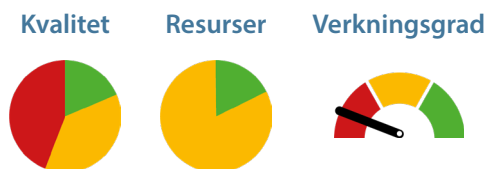
Individ- och familjeomsorg

Ekonomiskt bistånd, social barn- och ungdomsvård, missbruk och beroendevård samt Individ- och familjeomsorg (IFO) övergripande ställs mot resurser.

Här tillförs genomsnittliga resurser samtidigt som kvalitet och resultat visar något lägre värden. Verkningsgraden är något lägre än den förväntade. Ett flertal nyckeltal visar lägre mätvärden jämfört med föregående år.

De nyckeltal som visar röda resultat har analyserats och det har då bland annat konstaterats att vissa brukarbedömningar har låga deltagarantal. Insatser kommer att genomföras för att höja deltagandet och därmed mätningens tillförlitlighet. Vidare har det konstaterats att vissa mätningar är utförda under en relativt kort period med ett fåtal personer som underlag varpå enstaka val påverkat resultatet.

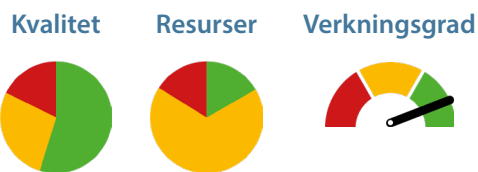

Kultur och fritid

Öppettider, deltagande och Nöjd-Medborgar-Index (NMI) ställs mot resurser.

Här tillförs genomsnittliga resurser medan kvalitet och resultat visar övervägande högre värden än genomsnittet. Verkningsgraden är något högre än den förväntade.

Öppettider och nöjd medborgarindex visar fortsatt bra resultat medan kostnad för fritidsverksamhet ligger högt jämfört med övriga kommuner. Aktiviteter i kommunala bibliotek och fysiska besök noterar lägre värden än väntat och rutinen för vilka värden som rapporteras in kommer att ses över.

Äldreomsorgen

Trygga förhållanden, aktiv och meningsfull tillvaro samt möjlighet att leva och bo självständigt ställs här mot resurser.

Genomsnittliga resurser tillförs medan kvalitet och resultat visar genomsnittliga värden. Verkningsgraden är den förväntade.

Trenden för rapporterade fallskador bland personer 80+ fortsätter tydligt att sjunka. Nyckeltalet beräknas på ett medelvärde under en treårsperiod. Brukarbedömning särskilt boende ligger fortsatt lägre än snittet för landet. Exempel på en fråga är om brukarna tycker att det är lätt att få kontakt med personalen på boendet. Här noteras en lägre nöjdhet än tidigare år.

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH EKONOMISK STÄLLNING

Verksamhetsplan

Kommunfullmäktige fastställde 25 mål för kommunkoncernen i verksamhetsplanen för 2019. Utgångspunkten är visionen Kalmar 2025. Målen inordnas under fem fokusområden:

- ordning och reda i ekonomin
- ett grönare Kalmar
- ett växande attraktivt Kalmar
- hög kvalitet i välfärden
- medarbetare och arbetsmiljö.

Fokusområden och fullmäktigemål pekar ut färdriktning och ambition inom olika områden. Nämnder och bolagsstyrelser har brutit ned dem till nämnds- respektive bolagsmål samt aktiviteter för den egna verksamheten. Av de 25 målen på fullmäktigenivå bedöms samtliga utom två, Företagsklimat och Fler i arbete, vara antingen redan uppnådda eller på rätt väg med en positiv utveckling. Det motsvarar en andel på 92 procent. 32 procent, eller 8 av 25 mål, bedöms som helt uppfyllda.

Utöver mål har nämnder och bolag inför 2019 tilldelats tolv uppdrag. Dessutom tillkommer sju uppdrag från verksamhetsplan 2018 som i årsredovisningen 2018 bedömdes som fortsatt pågående. Därmed fanns det sammanlagt 19 uppdrag att hantera. Vid utgången av 2019 bedömdes åtta uppdrag ha status pågående. Det motsvarar 42 procent av det totala antalet och dessa kommer att överföras till verksamhetsplan 2020 för fortsatt uppföljning under nästkommande år. Övriga elva uppdrag bedöms som genomförda, vilket motsvarar 58 procent.

Bedömningar av måluppfyllelse illustreras med en mätare där grönt innebär att målet redan är uppnått. Gult betyder att verksamheten är på rätt väg mot målet, utvecklingen är positiv. Rött innebär att utvecklingen går i negativ riktning eller är oförändrad gentemot utgångsläget.

Måluppfyllelse följs upp med följande möjliga utfall:

Målet är uppnått.

Målet är inte uppnått ännu.
Trenden är positiv eller går i rätt riktning.

Målet är inte uppnått.
Trenden är negativ.
Utvecklingen är oförändrad eller går i fel riktning.

Fokusområde: ordning och reda i ekonomin

Kommunallagen slår fast att kommunerna ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet på både lång och kort sikt. God ekonomisk hushållning har både ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv.

Kommentar

För en kommun innebär ordning och reda i ekonomin bland annat att kommunallagens krav på ekonomisk balans och god ekonomisk hushållning är uppfyllt. Det så kallade balanskravet innebär att intäkterna ska överstiga kostnaderna. En ekonomi i balans samt en väl fungerande uppföljning och utvärdering av ekonomi och verksamhet är förutsättningar för att kunna leva upp till kravet på god ekonomisk hushållning.

Kravet på god ekonomisk hushållning är överordnat balanskravet. Det innebär att det inte är tillräckligt att uppnå balanskravet i resultatet. För att kravet på en god ekonomisk hushållning ska vara uppfyllt bör resultatet ligga på en nivå som, med hänsyn taget till inflationen, befäster ekonomin på kort och lång sikt och att värdet på kommunens tillgångar inte urholkas. Begreppet god ekonomisk hushållning har två perspektiv; ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv.

Det finansiella perspektivet

Det finansiella perspektivet innebär bland annat att varje generation själv ska bära kostnaderna för den service som den konsumerar, det vill säga ingen generation ska behöva betala för det som en tidigare generation har förbrukat. Kommunen måste ange en ambitionsnivå för den egna finansiella utvecklingen och ställningen i form av finansiella mål. För det finansiella perspektivet har kommunfullmäktige i budget 2019 satt två mål, dels nettokostnadsandelen och dels självfinansiering av investeringar. Målen uttrycks som ett genomsnitt över en rullande femårsperiod för att dämpa effekten av uppgångar och nedgångar under ett enskilt år på grund av exempelvis snabba konjunktursvängningar.

En tumregel i kommunsektorn är att resultatet bör uppgå till minst 2,0 procent av de samlade intäkterna från skatt, generella statsbidrag och kommunal utjämning, för att god ekonomisk hushållning ska anses uppnådd. Mot bakgrund av de utmaningar som sektorn nu möter dels i form av demografiska förändringar med allt större andelar yngre och äldre i befolkningen, och dels stora investeringsbehov, görs bedömningen att sektorn får svårt att uppnå denna resultatnivå de närmaste åren. Kalmar är en bland andra kommuner som därför justerat ned målsättningen till 1,0 procent.

Samma förhållande gäller kring målet om självfinansiering. Den långsiktiga strävan är att investeringar fullt ut finansieras med egna medel. I det kortare perspektivet är dock behovet av investeringar så stort, både till följd av ökande befolkning och till följd av behovet att ersätta äldre anläggningar, att det kan motivera en lägre självfinansieringsgrad. Det nu gällande målet för Kalmar är en självfinansiering på minst 50,0 procent.

Verksamhetsperspektivet

Verksamhetsperspektivet tar sikte på att kommunen ska bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt för att kunna skapa förutsättningar för en god ekonomisk hushållning. För att säkerställa detta krävs ett klart samband mellan resurser, prestationer, resultat och effekter. För verksamhetsperspektivet har kommunfullmäktige i verksamhetsplan med budget satt ett mål om att alla verksamheter ska bedrivas ändamålsenligt och kostnadseffektivt. En annan viktig faktor är god prognossäkerhet och budgetföljsamhet. Det kan anses vara ett mått på organisationens förmåga att anpassa verksamheten efter ledningens beslut, givna ramar och ändrade förutsättningar.

**Fullmäktigemål:
Nettokostnader**

Begränsa nettokostnaderna till högst 99 procent av skatteintäkter och kommunal utjämning över en rullande femårsperiod.

Nettokostnadsandelen för det enskilda året 2019 är 97,3 procent. Över den rullande femårsperioden 2015-2019 är utfallet 96,9 procent. Därmed är målet uppnått.

**Fullmäktigemål:
Självfinansiering**

Självfinansiera investeringarna till lägst 50 procent över en rullande femårsperiod.

Självfinansieringsgraden för det enskilda året 2019 är 85,6 procent. Över den rullande femårsperioden 2015-2019 är utfallet 70,5 procent. Därmed är målet uppnått.

**Fullmäktigemål:
Ändamålsenlig och
kostnadseffektiv
verksamhet**

Kommunens alla verksamheter ska bedrivas på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt.

På kommunövergripande nivå används tre mätningar som grund för att uttala sig om verksamheternas ändamålsenlighet och kostnadseffektivitet. Därutöver arbetar nämnderna med egna modeller som ger förutsättningar för att uttala sig om måluppfyllelsen och kunna påvisa graden av ändamålsenlighet och kostnadseffektivitet i verksamheten.

Jämförelsestudien Kommunens kvalitet i korthet (KKiK)

Syftet med KKiK är att bidra med en bild av en kommuns ändamålsenlighet och kostnadseffektivitet. Metoden är att jämföra deltagande kommuners värden och rangordna resultaten. I mätningen 2019 deltog 260 av landets 290 kommuner. Mätningen omfattar ett fyrtiotal nyckeltal som redovisas under perspektiven barn och unga, stöd och omsorg samt samhälle och miljö. För varje nyckeltal rangordnas alla kommuner efter sina resultat, och indelas i kategorierna:

- grön: tillhör de bästa 25 procenten
- gul: tillhör de mittersta 50 procenten
- röd: tillhör de sämsta 25 procenten.

Nettokostnadsavvikelsen

Jämförelse mellan verksamheternas referenskostnad och verkliga kostnad. Referenskostnad för olika verksamheter används i kostnadsutjämnningen och är den beräknade kostnad som kommunen skulle ha om verksamheten bedrevs på en genomsnittlig nivå i fråga om ambitioner och effektivitet och med hänsyn tagen till kommunens struktur såsom demografi, med mera. Nettokostnadsavvikelse mäts för verksamheterna förskola, grundskola, gymnasieskola, individ- och familjeomsorg samt äldreomsorg och motsvarar cirka två tredjedelar av kommunens verksamhet mätt i nettokostnader.

Rådet för främjande av Kommunala Analysers (RKA) presentation Jämföraren i kommun- och landstingsdatabasen Kolada

Jämförarens ansats är att ge en bild av förhållandet mellan insatta resurser, det vill säga kostnader, samt objektiv och subjektiv kvalitet i verksamheternas utförande. Detta förhållande benämns verkningsgrad och används som en del i analysen av huruvida kommunen bedriver en ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet.

I uppföljningen för tredje tertialet 2019 har det inte tillkommit några mätningar som ger anledning att ändra bedömningen från den föregående uppföljningen. Den redovisade totala nettokostnadsavvikelsen 2018 vände dock upp igen efter att årligen ha gått ned sedan 2012. Givet de politiska beslut och prioriteringar som styrt resurstilldelningen, är den samlade bedömningen att verksamheterna över tid rör sig mot en allt högre grad av ändamålsenlighet och kostnadseffektivitet.

Uppdrag: Översyn av resursfördelnings- systemen

Genomförd

Genomföra en översyn av resursfördelningssystemen.

Uppdraget har genomförts inom ramen för budgetprocessen inför 2020. Ett resultat blev en ny budgetmodell med stegvis uppbyggnad av budgetens resultaträkning som med de samlade skatteintäkternas utveckling som utgångspunkt säkerställer utrymme för olika kostnadsposter. Kvarvarande reformutrymme kan allokeras till att exempelvis möta volymökningar, demografiskt drivna kostnader samt särskilt riktade satsningar. Reformutrymmet kan även utökas genom olika former av åtgärder.

Uppdrag: Effektivisera och samordna

Pågående

Effektivisera och samordna kommunens verksamheter så att frigjorda resurser också kan hämtas in.

Som en del i uppdraget att effektivisera och samordna verksamheten har en verktygslåda för att växa i balans tagits fram. I verktygslådan presenteras utgångsläget och förslag på åtgärder som har karaktären av att vara långsiktiga, men även de som är av engångskaraktär. Verktygslådan har vidare under hösten varit en del i kommunens fortsatta arbete med uppdraget. Under november genomfördes en första träff med förvaltnings- och bolagschefer samt administrativa chefer och ekonomer med flera för att diskutera effektiviseringar och samordning i hela koncernen.

Uppdrag: Långsiktig ekonomisk planering

Genomförd

Genomföra en studie med långsiktig ekonomisk planering fram till 2027.

En modell för långsiktig ekonomisk planering är framtagen och kommer att stödja framtida planering och budgetering. Uppdraget redovisades i kommunstyrelsens arbetsutskott den 28 maj 2019.

Uppdrag: Hyresupphandling simhall

Pågående

Kommunstyrelsen får i uppdrag att i samverkan med service-nämnden pröva hyresupphandling som alternativ till att bygga ny simhall i egen regi.

En dialog och upphandling kommer att genomföras under våren 2020 där alternativen att äga och drifva själva eller hyra med extern drift kommer att jämföras mot varandra. Kommunledningskontorets projekt- och byggenhet är huvudprojektledare för uppdraget.

Fokusområde: ett grönare Kalmar

Kalmar ska fortsätta vara en av Sveriges grönaste kommuner och ett föredöme inom miljöområdet.

Kommentar

Arbetet för att Kalmar ska vara en av Sveriges grönaste kommuner och ett föredöme inom miljöområdet fortsatte under 2019. Kalmar kommuns nya vatten- och miljönämnd kom på plats och inledde sitt arbete. En handlingsplan för fossilbränslefri kommun 2030 antogs och ett klimatpris inrättades. Kommunfullmäktige tog beslut om utfasning av engångsplast och minskad plastanvändning i kommunens verksamheter.

Kommunorganisationens egna koldioxidutsläpp gick stadigt nedåt. Kollektivtrafik och cykling fortsatte öka. Tre kommunikationskampanjer som alla syftar till att öka ett miljösmart och hälsofrämjande resande startade under året: BiogasBoost, På Egna Ben och Hållbara Resval Kalmar Linnéuniversitetet.

Arbetet för god vattenstatus löpte på. Konkret åtgärdsarbete inom projektet levande vattendrag genomfördes på flera platser i kommunen. Kalmar kommun beviljades projektmedel för en förstudie avseende den invasiva arten svartmunnad smörbult. Projektet LIFE SURE i Malmfjärden gick in i en operativ fas, med syftet att hitta nya sätt att ta upp bottenslam, rena det från föroreningar och sedan på lämpligt sätt återanvända det.

Naturvårdsarbetet på land intensifierades, bland annat genom att gräsmattor gjordes om till ängsmark.

I augusti genomfördes Kalmarsundsveckan - mötesplats för hållbarhet med cirka 1 000 besök på plats och 5 000 visningar av digitalt material på sociala medier.

**Fullmäktigemål:
Fossilbränslefri
kommun**

Kalmar kommun som geografiskt område ska vara helt fossilbränslefritt år 2030.

2016: 2,07 ton CO₂/invånare.

2017: 1,98 ton CO₂/invånare.

Den största enskilda utsläppskällan är personbilar. (Kvantitativ uppföljning genomförs årligen utifrån nationell data, med en eftersläpning på två år.)

Aktiviteter

Ett flertal fullmäktigemål bidrar till målet om en fossilbränslefri kommun år 2030, däribland målen om ökad cykling och kollektivtrafik, minskad energianvändning samt att kommunens egna fordon och inköpta transporter ska vara fossilbränslefria 2023. I december 2019 antog kommunfullmäktige en handlingsplan för målet.

Under 2019 har tre kommunikationsprojekt som direkt syftar till minskad klimatpåverkan i det geografiska området startats upp.

- **Hållbara Resval Kalmar Linnéuniversitetet.** Målet är att öka andelen hållbara resor till och från stadskärnan med 10,0 procent under de tre år projektet pågår. Fokus ligger på att få arbetspendlare att välja hållbara transportmedel. Hittills har sju stora arbetsgivare anslutit sig till utmaningen.
- **På Egna Ben** är en kommunikationskampanj med tävlingsinslag med syfte att få barn i årskurs 4-6 att gå, cykla eller åka kollektivt till skolan. I 2019 års tävling var 96 procent av alla klasser i kommunala skolor anmälda. En resvaneundersökningsenkät skickades ut till vårdnadshavare under hösten där en sammanställning kommer vara klar i jan 2020. Drygt 1 000 svar kom in.
- **BiogasBoost** där Kalmar kommun deltar tillsammans med arton andra aktörer i Kalmar län. Målen är att mellan 2018 och 2021 öka kunskapen om biogas, att dubbla antalet gasfordon i länet samt att få igång minst en gasmack i varje kommun.

Under hösten 2019 genomförde kommunen även en klimatväxling med syfte att göra det billigare att arbetspendla med buss än att parkera i stadskärnan. Månadsparkeringen togs bort men dagskostnaden förblev oförändrad.

Alla nya fastigheter som Kalmar kommun bygger får solceller på taket, och befintliga fastigheter kompletteras successivt. Under 2019 installerades 11 nya anläggningar, vilket ger 24 stycken totalt. Målet är att ha solceller på 30 fastigheter 2020, vilka beräknas producera cirka 500 megawattimmar per år och då ge 3,0 procent av elbehovet hos kommunens fastigheter.

Under 2020 kommer kommunens tredje biogasmack byggas. Dessutom pågår bygget av en mack för flytande gas intill

Kalmartravet. Arbetet inleddes för att få till biogasproduktion och en biogasmack i södra kommundelen. En genomförd kartläggning visar på stora mängder gödsel och stort intresse bland lantbrukarna.

Kalmar utsågs till pilotkommun i en forskningsstudie om klimatpåverkan från konsumtion på lokal nivå.

**Fullmäktigemål:
Energi- och
vattenanvändning**

Energi- och vattenanvändningen i kommunkoncernen ska minska med 10,0 procent från 2018 till 2022 respektive 2015 till 2020.

Energianvändningen i kommunkoncernens fastigheter visar en tydlig minskande trend sedan 2011 då data började sammanställas gemensamt.

Kalmarhem har minskat energianvändningen i sina fastigheter med 23 procent sedan 2007 och ligger nu på 111 kilowattimmar per kvadratmeter, vilket är lägre än genomsnittet i Sverige. Trenden för serviceförvaltningen är att energianvändningen både vad gäller el och uppvärmning minskar med ett par procent årligen.

Mellan 2016 och 2019 minskade gatubelysningen med 3,0 procent samtidigt som antalet ljuspunkter ökade med 17 procent.

Den totala vattenanvändningen i kommunens verksamheter har ökat sedan 2015. En del av ökningen förklaras av att Äventyrsbadet tillkom under perioden. Under 2020 kommer data för vattenanvändning analyseras djupare utifrån användningsområde.

Aktiviteter

Under året påbörjades arbete med att föra in serviceförvaltningens över 1 000 energimätare i ett automatiskt uppföljningssystem. Erfarenheter från det genomförda energitjänstprojektet används löpande vid underhåll av fastigheterna.

Sexton av koncernens befintliga lån är så kallade gröna lån. För gröna lån som beviljas inom kategorin energieffektivisering måste denna vara 30 procent, vilket uppnåtts i sex fastigheter, exempelvis i Sjöängsskolan i Lindsdal.

Vid nybyggnation ställer kommunen krav på att energianvändningen ska vara 25 procent under kraven i Boverkets Byggregler (BBR). Under 2019 utvärderades den nya brandstationen, där målsättningen var att nå en energianvändning på 100 kilowattimmar per kvadratmeter. Utfallet visar dock på 187 kilowattimmar per kvadratmeter. Detta beror på att energikrävande funktioner lades till under projektets gång. Med riktade insatser och i samarbete med verksamheten ser fastighetsverksamheten möjligheter att reducera energianvändningen de kommande åren.

För att komma tillrätta med onödig vattenanvändning genomfördes under hösten en informationskampanj som syftade till att lokalisera och sedan åtgärda läckage i kranar och WC-stolar.

Kultur- och fritidsförvaltningen har deltagit i Kalmar Vattens Vinnova-projekt om att återanvända reningsverkets rena vatten till exempelvis naturgräsplaner för fotboll. På Gastens IP har en ny bevattningslösning installerats, så att bevattningen kan styras via en app.

Kalmar Vatten arbetar löpande med olika åtgärder för att minska vattenvändningen. Exempel på detta är sektionering av vattennätet för att tidigt kunna upptäcka vattenläckor.

Fullmäktigemål: God vattenstatus

Kalmarsund och våra vattendrag ska ha uppnått God vattenstatus år 2027.

Vattenmyndigheten uppdaterar just nu statusbedömningen på kommunens vattenförekomster för förvaltningscykel 3 (2017-2021).

Enligt en preliminär bedömning har en av våra 36 vattenförekomster god ekologisk status, tre har otillfredsställande ekologisk status och resterande har måttlig ekologisk status. För kemisk status bedöms två ha ej godkänd status och resterande ha god status. För kvantitativ status har en grundvattenförekomst otillfredsställande status.

Jämfört med tidigare förvaltningscykler är detta en generell försämring av status, bortsett från vattendraget Torsbäcken, som har gått från otillfredsställande till måttlig ekologisk status. De främsta orsakerna för nedsatt status är övergödning, förändrade ekosystem, föroreningar och lågt grundvatten.

Aktiviteter

En handlingsplan för God vattenstatus är under framtagande. Just nu görs vattenmätningar för att kunna göra en nulägesanalys på Kalmars vattendrag. För samtliga berörda förvaltningar: kommunledningskontoret, samhällsbyggnadskontoret, serviceförvaltningen och Kalmar Vatten, diskuteras mål, strategier och åtgärder där planen knyter samman dagens åtgärder och framtidens behov.

Övergödning

Sätt P för Fosfor var årets tema vid tillsyn av lantbruk, där samtliga 69 jordbruksföretag som har årligt tillsynsbesök besöktes och fick rådgivning om hur man kan minska läckage av fosfor. Med hjälp av en checklista kunde förbättringar hittas.

Under 2019 skördades nästan 10 ton musslor i kommunen. Utredning kring förutsättningarna för musselodling och

användning av musslor till djurfoder inom projektet Baltic Blue Growth har färdigställts. Utredningen pekar på ett fortsatt nationellt och internationellt intresse för musslor som miljöåtgärd och foderråvara. Branschriktlinjer för fodermussla har tagits fram.

En åtgärdsplan för förbättring av dagvattenhantering inom verksamhetsområde tas nu fram. Under 2019 renades 75 procent av dagvattnet inom Kalmar tätort och 58 procent utanför tätort. Två dagvattendammar har anlagts under året, en i Linnéstaden och en i Björnökärr. Det kommer innebära minskad spridning av näringsämnen och föroreningar.

Två nya våtmarker, en i Igelösa och en i Förlösa har anlagts, vilket minskar övergödning.

Förändrade ekosystem

Under 2019 påbörjade kommunen ett projekt om svartmunnad smörbult, en fisk som nyligen invandrat till Kalmarsund. I projektet undersöks om smörbulten kan användas för kommersiellt fiske för att på så sätt bekämpa en invasiv art, få tillgång till en god matfisk och ta upp näring från havet.

En storskalig biotopvårdsåtgärd har genomförts i Ljungbyån. Där har lekgrus, ståndplatser, svämplan och skapande av uppväxtplatser för fiskyngel anlagts på en sträcka av 400 m. Även mer småskaliga biotopvårdsåtgärder som död ved har genomförts i Hagbyån och Ljungbyån. Dessa åtgärder främjar biologisk mångfald vid vatten. Den sedimentationsdamm som anlades 2013 vid motorbanan i Kläckeberga har rensats på 154 ton sediment som lades vid Moskogen.

Föroreningar

Malmfjärden i centrala Kalmar är både övergödd och förorenad av tungmetaller som bly, koppar, krom och zink. Genom LIFE SURE driver Kalmar kommun tillsammans med Linnéuniversitetet ett EU-finansierat projekt med syfte att hitta nya sätt att ta upp botten slam, rena det från föroreningar och sedan på lämpligt sätt återanvända det.

Under 2019 upptäcktes föroreningen tributyltenn (TBT) i Dragsviken av Linnéuniversitetets forskare. En möjlig källa till TBT är en båtbottnfärg som varit förbjuden i årtionden, men som fortfarande kan finnas kvar på båtar under lager av godkänd färg. Kommunen undersökte därför båtar vid Stensö, Kullö och Revsudden och ungefär en tredjedel av alla båtars bottenfärg innehöll tenn.

Under året hittades det hormonstörande ämnet PFAS i Törnebybäcken, och en undersökning har påbörjats på före detta brandövningsområden.

Lågt grundvatten

Kalmar Vatten fortsätter sitt arbete med att skydda vattenförekomster och att säkra dricksvattenproduktion. En plan för vattenhållande åtgärder håller på att tas fram, vilket ska bidra till grundvattenbildning.

Fullmäktigemål: Avfall

Avfallet inom kommunkoncernen ska minska med 30 procent från 2018 till 2025.

Kommentar

En stickprovsmätning indikerar att 50 procent av restavfallet i de kommunala verksamheterna är felsorterat.

- Kökssvinn kost omsorg: 12 gram per lagad portion, vilket är en förbättring mot föregående års resultat på 15 gram.
- Matsvinn kost skola: 13,3 gram per portion, vilket är en förbättring gentemot föregående års resultat på 16,3 gram.
- Uppläggningsvinn förskolor: 28,7 gram per portion, vilket är en liten förbättring mot föregående års resultat på 29,4 gram.

Aktiviteter

Ett förvaltningsövergripande arbete med att säkerställa möjligheter till källsortering i kommunens fastigheter inleddes med målsättning att sortering ska finnas på alla kontor senast 2020 och i alla verksamheter senast 2021. Informationsmaterial togs fram.

Att minska matsvinnet är ett ständigt pågående arbete i kommunens kök. 2019 genomfördes informationskampanjen Rädda maten i alla skolor, med nytt informationsmaterial. Totalt sett var matsvinnet 35 ton i skolan, 21 ton i förskolan och 6 ton i omsorgen. Under hösten 2019 startade ett pilotprojekt med försäljning av mat som annars hade gått till spillo. På en förskola, en skola och två omsorgsrestauranger såldes portioner för trettio kronor styck, vilket har varit mycket uppskattat.

Kommunens centralförråd slutade sälja bestick, glas och muggar av engångsplast 2019 med målet att användningen ska gå mot noll under 2020. På sikt ska även annan engångsplast som till exempel matlådor, handskar och förkläden ses över. I kommunen används varje år ungefär en och en halv miljon plastpåsar. Under året togs hundratals papperskorgar bort, med målsättningen att de, och plastpåsar som används där, ska vara borttagna från alla kontor senast 2020 samt i annan kommunal verksamhet senast 2021.

Fraktionerad källsortering för arrangörer och besökare på evenemang testades sommaren 2019.

**Fullmäktigemål:
Livsmedel**

Andelen livsmedel som är ekologiska eller ursprungsmärkta Sverige i de kommunala verksamheterna ska uppgå till 75 procent 2020, varav minst 30 procent ska vara ekologiska. Minst 40 procent ska komma från närområdet.

Kommentar

73 procent av livsmedlen var ekologiska eller ursprungsmärkta Sverige, varav 32 procentenheter var ekologiska.

41,5 procent av livsmedlen kom från närområdet.

**Fullmäktigemål:
Fordon och transporter**

Kalmar kommuns egna fordon och inköpta transporter ska vara fossilbränslefria 2023.

Sedan 2017 har koldioxidutsläppen från kommunens egna fordon och resor minskat med 30 procent. De senaste tre åren har minskningen legat på cirka 15 procent per år, vilket är i nivå med den årliga minskning som länets koldioxidbudget anger för att uppfylla Parisavtalet. Knappt 700 ton koldioxidutsläpp per år återstår att fasa ut.

Krav på fossilbränslefria transporter är hittills ställda i nio av de 23 avtal som identifierats som relevanta.

Aktiviteter

76 procent av kommunens egna fordon är nu fossilbränslefria. När det gäller lätta fordon har kommunens transportcentral nu 167 biogasfordon, 61 elbilar, 67 etanolfordon, 79 fordon som drivs på HVO och 107 dieselfordon. Alla tunga fordon går på HVO.

Resebehovet i verksamheterna minskar genom videokonferenser och tekniska hjälpmedel som trygghetskameror och medicinrobotar. Kamerorna gör att nattpersonal i omsorgen inte behöver göra en fysisk resa för att se till att brukare som bor kvar hemma mår bra nattetid.

Under 2019 har krav på helt eller delvis fossilfritt drivmedel ställts i de upphandlingar där transporter är en del av den köpta tjänsten. Exempel på tjänster som utförs med biogas eller HVO som drivmedel är matdistribution, bussresor och parkeringsövervakning. Kalmarhem ställer motsvarande krav och har som mål att alla ramavtalsleverantörer ska vara fossilbränslefria år 2023.

Kalmar kommun köper motsvarande mängd grönt flygbränsle för de anställdas flygresor.

Fullmäktigemål:
Cykel- och kollektivtrafik

Totala antalet resor med cykel och kollektivtrafik ska öka.

Kollektivtrafiken fortsätter uppåt och har fördubblats sedan 2012. 2019 ökade stadstrafiken med 3,9 procent jämfört med 2018. Flödet av cykeltrafik i kommunen påverkades av flera vägbyggen under 2019. För de mätpunkter som inte påverkats är ökningen i cykeltrafik 9,0 procent i genomsnitt jämfört med 2018.

Kalmar länstrafiks (KLT) kollektivtrafikbarometer visar en ökande trend för andelen resor med kollektivtrafik, cykel och gång. Under 2019 var andelen 43 procent.

Aktiviteter

Hållbara Resval Kalmar Linnéuniversitetet och På Egna Ben är två större kommunikationsprojekt som redogörs för under målet En fossilbränslefri kommun 2030.

Arbetet med att förbättra de fysiska förutsättningarna för cykling fortsatte under året, till exempel genom:

- breddningar av cykelvägar
- cykeldetektering vid signalreglerade korsningar
- cykelparkeringar vid busshållplatser
- åtgärder för att ta bort felande länkar.

För att främja kollektivtrafikresandet har bland annat signalprioritering för busstrafiken utmed Norra vägen införts under året och ett antal hållplatser har byggts om för ökad tillgänglighet och trafiksäkerhet. Det nära samarbetet med KLT har fortsatt med regelbundna samverkansmöten och avstämningar om pågående projekt. Kostnaden för ett 30-dagars resperiodkort har sänkts ytterligare genom ökad subventionering. Dialog har förts mellan kommunen och KLT avseende Norra Staden, med syfte att planera för god kollektivtrafikförsörjning. Utrymme för en kollektivtrafiknod med fokus på snabbuss så kallad Bus Rapid Transport (BRT) vid den nya bad- och friskvårdsanläggningen samt ny koppling mellan Vänskapens väg och Värnsnäs vägen har diskuterats.

Uppdrag:
Utveckla naturvårdsarbetet

Genomförd

Utveckla naturvårdsarbetet med syfte att förbättra förutsättningarna för rekreation, friluftsliv och biologisk mångfald på kommunal mark.

Slutredovisades i form av en rapport till vatten- och miljönämnden december 2019.

Uppdrag:
Naturbete och
ängsmarker

Genomförd

Utreda hur vi ökar naturbete, ängsmarker och andra miljöer som gynnar pollinerare och biologisk mångfald i kommunen som geografiskt område.

Slutredovisades i form av en rapport till vatten- och miljönämnden december 2019.

Uppdrag:
Handlingsplan
Fossilbränslefritt 2030

Genomförd

Ta fram en koncernövergripande handlingsplan för att nå målet om Fossilbränslefritt 2030.

Handlingsplanen beslutades av kommunfullmäktige i december 2019.

Uppdrag:
Handlingsplan
God vattenstatus

Pågående

Ta fram en koncernövergripande handlingsplan för att nå målet God vattenstatus.

Handlingsplanen beräknas finnas för antagande hösten 2020. Arbetet har blivit försenat då det varit svårt att göra en bra nulägesanalys på grund av spretig och bristfällig data. Nu finns en pågående mätning i alla våra vattendrag som kommer att ge en bra lägesbild. En första rapport kommer i mars 2020.

Uppdrag:
Nytt reningsverk

Pågående

Kalmar Vatten AB får i uppdrag att planera för ett nytt reningsverk med höga ambitioner när det gäller rening.

Under 2019 nådde arbetet med det nya reningsverket, Kalmarsundsverket, flera viktiga milstolpar. Den nya detaljplanen vann laga kraft i maj. I december skrev Kalmar Vatten och Serneke avtal om projektet, efter en sex månaders lång överklagandeprocess.

Miljötillstånd för Kalmarsundsverket meddelades av miljöprövningsdelegationen på länsstyrelsen i december 2018. Två av villkoren överklagades av Kalmar Vatten. Mark- och miljödomstolen beslutade att avslå Kalmar Vattens överklagan.

Projektets budget för 2019 var 17,9 mnkr och prognos på utfallet ligger i nuläget på cirka 4 mnkr. Differensen beror på att Fas 1 av projektet inte kom igång som förväntat i juni 2019 på grund av att upphandlingen överprövades. Detta resulterade i en drygt sex månader lång förskjutning av projektstarten och merparten av de budgeterade kostnaderna som enligt plan skulle ha utfallit under 2019 skjuts därför till 2020.

Fokusområde: ett växande attraktivt Kalmar

Kalmar ska vara en växande och attraktiv kommun. Det är en förutsättning för att vara med i kampen om framtida etableringar, inflyttare och satsningar på infrastruktur.

Kommentar

Kalmar fortsätter att vara en attraktiv och växande kommun och antalet invånare är i slutet av 2019 preliminärt cirka 69 480, vilket är en ökning under året med cirka 970 personer. Genom ett aktivt arbete för att förbättra förutsättningarna för näringslivet och dess ökade differentiering skapas förutsättningar för en låg arbetslöshet.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och Rådet för kommunala analyser (RKA) har gjort en analys av 19 000 olika mätpunkter kring hållbar utveckling. Resultatet visar att Kalmar, tillsammans med Uppsala och Mölndal är bäst i landet i arbetet med att uppnå Agenda 2030. Agenda 2030 syftar till ett hållbart samhälle såväl ekonomiskt som socialt och ekologiskt.

Vi arbetar kontinuerligt och målmedvetet med att tillsammans skapa ett Kalmar för alla, både i stad och på landsbygd. I detaljplanering och trafikplanering är fokus på funktionshinderperspektivet, skapa trygghetsfrämjande miljöer samt att förbättra barn och ungas boendemiljö. Arbeta pågår också för att ytterligare förbättra integrations- och jämställdhetsarbetet.

Under 2019 har arbetet med Universitetsstaden Kalmar, tidigare projekt Kalmar2020, dragit igång ordentligt. Genom fler samarbeten och gemensamma aktiviteter med Linnéuniversitetet stärker vi Kalmar som en modern universitetsstad. Allt detta samlas under Kalmarmöten och det blir en viktig del i vår regions utveckling. Under 2019 fattades beslut om 22 stycken Kalmarmöten, och ytterligare cirka 40 möten är i idéfas och under dialog.

Kalmarmötena genomförs av en bredd organisationer såsom:

- idrottsföreningar, exempelvis Kalmar orienteringsklubb
- verksamheter på Linnéuniversitetet, exempelvis Institutionen för biologi och miljö
- näringslivsorganisationer, exempelvis Kalmarsund Promotion
- kommunala förvaltningar och bolag, exempelvis kultur- och fritidsförvaltningen, Kalmar Slott, med flera.

Många större Kalmarmöten är på gång inför år 2020, såsom Kalmarmöte om Vatten i samband med den Nationella Vattenstämman.

**Fullmäktigemål:
Arbetslöshet**

Kalmar ska ha lägre arbetslöshet än riket och våra jämförelsekommuner.

Enligt månadsstatistiken från Arbetsförmedlingen för december 2019 ligger riket på 7,4 procent och Kalmar kommun ligger på 7,0 procent. Det innebär att Kalmar under december månad uppfyller målet att ha en lägre arbetslöshet än riket.

Våra jämförelsekommuner ligger på:

- Växjö 8,1
- Karlskrona 8,3
- Halmstad 8,3
- Kristianstad 10,5

Det innebär att Kalmar kommun ligger lägre än våra jämförelsekommuner och uppnår även det målet för perioden.

**Fullmäktigemål:
Tryggaste
residenskommun**

Kalmar ska vara landets tryggaste residenskommun.

Polisens trygghetsundersökning 2019 visar att nivåerna är stabila. I en nationell jämförelse är Kalmar fortsatt en trygg kommun. Tillsammans med polisen har Effektiv samverkan för trygghet (EST) etablerats och arbetsformerna förankrats. Arbetet med medborgarlöftena fortgår enligt handlingsplanen. Under året har ett benchmarkingarbete med Karlskrona inletts mellan kommunernas brottsförebyggande råd, planerna är att samarbetet ska utvidgas med Växjö kommun under 2020. En plan för det framtida arbetet internt i kommunen har dröjt på grund av organisationsförändringar och planeras få ny fart under första kvartalet 2020.

**Fullmäktigemål:
Företagsklimat**

Kalmar ska vara en av de 30 bästa kommunerna avseende företagsklimat.

Kalmar kommun har ett lägre index i den senaste mätningen från Insikt, därav målbedömningen. Men det fortsätter att komma företagsbesök varje vecka och målet är 150 besök om året. Kommunledningskontoret, samhällsbyggnadskontoret och socialförvaltningen har regelbundna träffar och ska under hösten involvera kontaktcenter ännu mer för att ge kunderna bästa tänkbara intryck redan vid första kontakten med kommunen. Det finns en klar och tydlig ambition att ytterligare förbättra index till nästa mätning.

**Fullmäktigemål:
Attraktiv kommun**

Kalmar ska vara en av de 30 bästa kommunerna i Sverige att besöka, växa upp, bo och åldras i.

Enligt tidningen Fokus ranking hamnar Kalmar på plats 17 av landets kommuner, och är därmed topp 30. Dessutom påvisar Kalmar goda resultat i Statistiska centralbyråns (SCB) medborgarundersökning och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) Insikt. Kalmar är även en av de kommuner som ligger i absoluta toppen med avseende på Agenda 2030.

**Fullmäktigemål:
Tillgänglighet**

Kalmar ska vara en kommun med hög tillgänglighet.

I och med att funktionshinderstrategin, Tillträde till samhället, beslöts av kommunfullmäktige har ett bredare arbete för ökad tillgänglighet kunnat påbörjas. Utgångsläget är, som strategin säger, Universell utformning, alltså att vi ska göra rätt från början. När vi bygger samhället smart ska hela befolkningens behov och förutsättningar beaktas vilket generellt höjer kvaliteten i kommunens verksamheter.

En kompetensutvecklingsdag tillsammans med Tillgänglighetsrådet i Kalmar kommun, länsstyrelsen och Certec, Lunds Tekniska Högskola (LTH) blev startskottet till att implementera begreppet Universell utformning ur ett bredare perspektiv i kommunen. Detta har i sin tur bland annat medfört:

Att Kalmar kommun är med i en ansökan till Formas som LTH och Göteborgs Universitet gör om stadsutvecklingsprocesser baserade på universell utformning. LTH vill särskilt följa Kalmar kommuns vidare arbete med implementering av Universell utformning.

Att industridesignstudenter och civilingenjörstudenter som läser Universell utformning på LTH gör sitt arbete som en del i projektet att utveckla och göra om Norra långgatan. Detta i samverkan med bland annat fastighetsägarna och Kalmar City.

Arbetet gällande entrélösningar på Kvarnholmen tillsammans med Kalmar City fortsätter. Utifrån inventeringen tas alternativa lösningar fram och resultat beräknas synas under 2020.

Dialogen med Myndigheten för delaktighet utmynnade tyvärr inte i att de förlägger sin årliga rikskonferens i Kalmar2020. Dialogen utmynnade däremot i ett deltagande i ett projekt mellan Kalmarsunds gymnasieförbund och Arbetsförmedlingen, Samstart. Projektet handlar om att öka möjligheterna för unga funkisar att klara målen i skolan och därefter komma i arbete.

Arbetet med lagen om webbtillgänglighet fortsätter. Kommunikationsenheten har utrett förutsättningarna för en lättläst

version på kommunens webbplats. Utifrån utredningen, som bland annat tittar på jämförelsekommuner, visar att det inte finns någon kommun som har hela kommunens webbplats som lättläst. En grov uppskattning från Funka Nu AB är att det skulle kosta över 3 mnkr och ta minst två år att göra hela webbplatsen lättläst.

Med anledning av det kommer kommunikationsenheten i samråd med Funka Nu AB att under 2020 se över vilka delar av webbplatsen som skulle kunna vara lämpliga att bearbeta till lättläst och som uppfyller målgruppens behov. Information och kommunikation är en viktig del i Universell utformning.

Samhällsbyggnadskontoret arbetar ständigt med att öka tillgängligheten i kommunen. Det finns en hög kunskap på bygglovsenheten om ett tillgängligt byggande som sprids genom information och granskning i de ärenden där lagen är tillämplig. Enheten ger också bidrag för nödvändiga anpassningsåtgärder med stöd av lagen om bostadsanpassningsbidrag, vilket möjliggör att människor med funktionsnedsättning kan bo kvar längre i sina hem.

Kultur- och fritidsförvaltningen har tagit fram ett förslag på handlingsplan utifrån strategin Tillträde till samhället. Alla kultur- och fritids lokaler har under hösten 2019 inventerats utifrån ett tillgänglighets- och jämställdhetsperspektiv. Det fanns en del brister som är lättare att åtgärda medan andra är mer omfattande och resurskrävande. En plan över förbättringar fram till 2025 finns.

Kulturskolan tittar på om de kan öka ämnesutbudet för elever med funktionsnedsättning. Habiliteringen är kontaktad.

**Fullmäktigemål:
Bostäder**

Samlat i kommunkoncernen ska vi möjliggöra för att minst 500 bostäder kan färdigställas varav hälften är hyresbostäder.

Under 2019 färdigställdes sammanlagt 504 bostäder varav nästan två tredjedelar var hyresrätter. Vidare har detaljplaner antagits under 2019, vilket möjliggör sammanlagt ytterligare 415 kommande bostäder.

**Fullmäktigemål:
Fler i arbete**

Kalmar kommun ska få fler i arbete snabbare. 60 procent av de som lämnar etableringsuppdraget ska gå till arbete eller reguljära studier.

Statistik för november från Arbetsförmedlingen visar att 40,6 procent av Kalmar kommuns nyanlända har gått till arbete eller studier 90 dagar efter avslutad tid i etableringen. Siffran för riket ligger på 40,2 procent.

**Fullmäktigemål:
Utrikesfödda
medarbetare**

Andelen utrikesfödda medarbetare i kommunen ska öka.

För att följa hur Kalmar kommuns anställda speglar befolkningen följer vi hur stor del av personalen som är utrikes födda samt ett balanstal. Senast tillgängliga siffror är från 2017 och hämtas från kommun- och landstingsdatabasen Kolada. Siffrorna visade då att 11,6 procent av kommunens anställda är utrikes födda vilket är en ökning jämfört med 2016 då andelen var 10,4 procent och balanstalet var 0,7.

En enskild arbetsgivare får inte kartlägga anställdas etnicitet eller födelseland och föra register över det. Med utrikes födda avses medarbetare som är födda i annat land och som kan ha antingen utländskt medborgarskap eller svenskt medborgarskap. Ett balanstal på 0,8-1,0 indikerar att kommunen har en lika stor eller nästan lika stor representation av anställda som är utrikes födda i åldersgruppen 18-64 år, som i befolkningen. Rikets balanstal är 0,8.

**Uppdrag:
Krusenstiernska
gården**

Genomförd

Ta fram förslag på hur stiftelsens verksamhet ska organiseras för att därigenom öka förutsättningar och möjligheter för utvecklingen av Stiftelsen Krusenstiernska gården.

Styrelsen har fullföljt sin strategi med att ta bort operativt ansvar och övergår till att köpa tjänster från den kommunala organisationen. Stiftelsens verksamhet ska på bästa sätt integreras i kommunens administrativa rutiner och processer. Stiftelsen har inte längre några anställda och från 1 januari 2020 köps tjänst från kultur- och fritidsförvaltningen som ansvarig för gårdens verksamhet och dess utveckling.

**Uppdrag:
Idékatalog för
attraktivitet**

Pågående

Ta fram en idékatalog för tio år framåt för att förstärka kommunens attraktivitet.

En idékatalog är framtagen och ska första kvartalet 2020 prioriteras och läggas in i investeringsbudgeten under en femårsperiod.

Fokusområde: hög kvalitet i välfärden

I Kalmar ska allas liv präglas av trygghet, kvalitet, tillgänglighet och delaktighet. Invånare i Kalmar ska känna sig trygga med att kommunens välfärdsverksamheter alltid finns när enskilda behöver den och att verksamheten bedrivs med god kvalitet.

Kommentar

Under fokusområdet finns följande fullmäktigemål:

- bästa skolkommun
- bästa äldreomsorgskommun
- socialtjänst av hög kvalitet.

Verksamheterna arbetar långsiktigt och strukturerat med målarbetet och samtliga målområden visar en positiv trend med många goda resultat.

Fem uppdrag har kopplats till fokusområdet, av dessa är tre avslutade och två är pågående. Uppdraget Inventera kommunala lokaler samt Lokaler för föreningar, frivillig organisationer med flera har samordnats och är slutfört. I arbetet med uppdraget Funktionsnedsättning har en strategi tagits fram och beslutats i kommunfullmäktige varpå uppdraget avslutats. Ensamhet bland äldre följer plan och arbetet fortsätter under 2020 och Välfärdens fördelning och jämlikhet har integrerats i processen med välfärdsbokslutet och redovisas för kommunfullmäktige januari 2020.

**Fullmäktigemål:
Bästa skolkommun**

Kalmar kommun ska bli en av Sveriges 30 bästa skolkommuner år 2020.

Fullmäktigemålet Bästa skolkommun hanteras av utbildningsnämnden och Södermöre kommundelsnämnd. SKR redovisar inte längre totalranking gällande bästa skolkommun men enligt tidigare beräkningsmodell ligger Kalmar kommun nu på en 35:e plats vid beräkning med samtliga huvudmän och 34:e plats då endast kommunala huvudmän tas upp. För att ytterligare förbättra sin placering behöver Kalmar kommun arbeta vidare med att öka behörigheten till gymnasieskolan.

Det långsiktiga arbetet med att utveckla undervisningen så att varje elev i Kalmar kommun kan utvecklas så långt som möjligt såväl socialt, emotionellt som kunskapsmässigt fortsätter. Flertalet indikatorer som följs pekar på en positiv utveckling. Under året har samtliga indikatorer inom området Kvalitén i undervisningen ska öka förbättrats och Kalmar kommuns elever i årskurs 9 presterar det bästa genomsnittliga meritvärdet någonsin.

Även inom området, Likvärdigheten i utbildningen ska öka, visar indikatorer i de flesta fall en positiv utveckling. Däremot ökar skillnaden i meritvärde mellan gruppen av elever vars föräldrar har hög utbildningsbakgrund jämfört med gruppen elever vars föräldrar har låg utbildningsbakgrund. Fortsatt fokus på skolans kompensatoriska uppdrag behövs.

En positiv utveckling noteras gällande elevers trygghet på fritidshem medan andelen elever som är trygga i skolan är i stort sett oförändrat. När det gäller studiero har andelen elever som upplever att de har studiero på lektionerna ökat från 73,6 procent till 76,0 procent. Fortsatt stort fokus kommer att läggas på studiero eftersom det inte är acceptabelt att cirka 24,0 procent av eleverna upplever att de inte har studiero.

Exempel på satsningar som utförts under 2019:

- Specialpedagogik för lärande, språk och kunskapsutvecklande arbetssätt och modersmålsstödande arbetssätt i förskolan.
- Fortsatta satsningar på lovskolor, Fokustid och matematik/engelska deluxe som samtliga är extra undervisningstid för elever med behov.
- Kompetensutveckling i Tecken som Alternativ och Kompletterande Kommunikation (TAKK) för personal i förskolan.
- Den utökade timmen per vecka i matematik i årskurs 7 förstärktes med två extra matematiklärare som besöker samtliga skolor i kommunen.
- Ett nytt digitalt stödsystem för rapportering och uppföljning av kränkande behandling har införts på alla skolor och förskolor. Detta har underlättat rapporteringen.

**Fullmäktigemål
Bästa äldreomsorgs-
kommun**

Kalmar kommun ska bli en av Sveriges 30 bästa äldreomsorgskommuner år 2020.

Fullmäktigemålet Bästa äldreomsorgskommun hanteras av omsorgsnämnden samt Södermöre kommunalnämnd och innebär att Kalmar ska vara bland de 30 bästa äldreomsorgskommunerna i landet år 2020.

För att värdera Bästa äldreomsorgskommun utvärderas indikatorer inom följande områden:

- minska antalet läkemedelsavvikelser
- minska antalet fallskador
- ökad personalkontinuitet
- erbjuda utevistelse
- öka andelen omsorgstagare som är nöjda med sociala aktiviteter
- nöjdhet Hemtjänst
- nöjdhet Särskilt Boende (SäBo).

Det finns fortfarande arbete kvar att göra innan målet är nått och under 2019 har verksamheterna arbetat inom många olika områden för att säkra en hög kvalitet inom vård och omsorg. Förutom de områden som nämns ovan arbetar verksamheterna med att:

- skapa attraktiva vård- och omsorgsboenden
- systematiskt arbeta med kvalitetsregister för att säkra arbetssätt och utveckla kvaliteten
- specialistteam för att säkra specialistkompetens inom vård och omsorg
- säkra trygg hemgång efter sjukhusvistelse
- implementera arbetssättet individens behov i centrum
- utveckla seniorlotsens verksamhet
- utveckla uppföljningen av verksamheten
- genomföra kompetensutveckling, till exempel beteendemässiga och psykiska symptom vid demens (BPSD)
- genomföra sociala aktiviteter såsom ökad utevistelse samt ökad delaktighet och inflytande för omsorgstagare
- alltid pröva digitaliseringens möjligheter i verksamhetsutveckling
- implementera Individens behov i centrum (IBIC) och digital dokumentation i Södermöre. Arbetet är i princip slutfört i övriga kommunen.

Att minska ensamhet hos äldre är mycket viktigt och verksamheterna arbetar också med detta. Under året öppnades en mobil träffpunkt vilket har fallit väl ut med flera besökare som tidigare ej besökt träffpunktverksamheten. Dessutom genomförs aktiviteter enligt beskrivning under uppdraget Ensamhet bland äldre.

Brugarundersökningen visar sammantaget att nöjdheten i hemtjänsten ökat något medan nöjdheten i vård- och omsorgsboende minskat något. I mångt och mycket är dock erhållna resultat i stort sett samma som föregående år.

**Fullmäktigemål:
Socialtjänst av
hög kvalitet**

Socialtjänsten i Kalmar kommun ska leva upp till kvalitetsdimensionerna kunskapsbaserad, effektiv, säker, jämlik, individanpassad och tillgänglig.

Socialstyrelsen och SKR har i samverkan tagit fram sex kvalitetsdimensioner för att uppnå god vård och omsorg. Socialnämnden har valt att anta dessa kvalitetsdimensioner som sina sex långsiktiga mål för att säkerställa att socialtjänsten i Kalmar håller god kvalitet. För att uppnå god kvalitet ska vården och omsorgen vara:

- kunskapsbaserad
- effektiv
- säker
- jämlik
- individanpassad
- tillgänglig.

Till målen kopplar socialnämnden indikatorer som syftar till att mäta kvalitet och effektivitet inom samtliga målområden.

Arbetet för hög kvalitet inom socialtjänstens alla områden är långsiktigt. Den sammanfattande bedömningen är att årets målarbete har bidragit till framtida måluppfyllelse. Utvecklingen går stadigt framåt inom alla områden utom det om en tillgänglig vård och omsorg som har haft en svagare utveckling 2019. Med den verksamhetsplan som ligger inför 2020 ser prognosen fortsatt positiv ut för samtliga mål.

Medvetenheten om vad som fordras för att vara en kunskapsbaserad socialtjänst har höjts under året. En förskjutning har skett från ett enskilt fokus på kompetens till förståelse för vikten av evidensbaserade metoder och systematiska arbetsätt. Socialförvaltningen har påbörjat införande och implementering av metoder och arbetsätt för att säkerställa ändamålsenlighet och effektivitet.

Det riskbaserade tänkandet som är en del av en säker vård och omsorg, har förankrats ytterligare under året och utgör i de flesta verksamheter en naturlig del i arbetet. Verksamheterna inom förvaltningen har arbetat med att säkerställa att vården och omsorgen tillhandahålls rättssäkert på olika sätt, till exempel genom granskning av domar och beslut samt genom utbildning inom lagstiftning. En viktig del i det processarbete som gjorts under året är att definiera och avgränsa uppdrag och målgrupp, vilket också är en grund för en rättssäker socialtjänst.

Införandet av systematiska arbetssätt som sätter individens behov i centrum möjliggör en individanpassad vård och omsorg. För att säkerställa att vården och omsorgen bedrivs individanpassat behöver den dokumenteras på ett strukturerat sätt. Nämndens olika verksamheter har kommit olika långt i detta arbete. I årets brukarundersökning har svarsfrekvensen sjunkit. De som svarat är dock nöjda med stödet från socialtjänsten.

Effektiv vård och omsorg handlar om att ge rätt insats, i rätt tid och på rätt plats. Den processorientering som socialnämnden har haft som fokus under de senaste åren, har lett till stora förbättringar vad gäller såväl kostnadseffektivitet som ändamålsenlighet.

Vård och omsorg ska tillhandahållas och fördelas på lika villkor för alla, för att den ska vara jämlik. Socialnämnden har under året fokuserat på jämställdhetsaspekten av jämlikhet. Det har under året skapats ytterligare medvetenhet och acceptans för att, med stöd av könsuppdelad statistik, säkerställa en jämställd socialtjänst.

Målet om en tillgänglig vård och omsorg mäts med ett antal leddidsmått. Flera av leddiderna är acceptabla medan de i andra fall, till exempel för ansökningar inom funktionshinderomsorgen, inte är skäliga. Införande av digital ansökan av ekonomiskt bistånd har heller inte kunnat införas som planerat. För införande av digital ansökan krävs en upphandling av verksamhetssystem. Denna upphandling har inte blivit av, då kommunens upphandlingsenhet har kö för upphandlingar.

Uppdrag: Inventera kommunala lokaler

Genomförd

Inventera vilka kommunala lokaler som passar till mötesplatser/träffpunkter.

Uppdraget är samordnat med uppdraget Lokaler för föreningar, frivilligorganisationer. Inventeringen av lämpliga lokaler för uthyrning till föreningar och privatpersoner har resulterat i 28 funna lokaler. Dessa uppfyller krav på tillgänglighet, brand och passagesystem. En gemensam prislista har tagits fram som likställer priserna. Ett standardavtal med gemensamma ordningsregler har uppdaterats.

Uppdrag: Lokaler för föreningar, frivilligorganisationer m.fl.

Genomförd

Göra en översyn som förtydligar hur kommunala lokaler på lediga tider kan användas av föreningar och frivilligorganisationer, med flera.

Uppdraget är samordnat med uppdraget Inventering mötesplatser/träffpunkter. Inventeringen av lämpliga lokaler för uthyrning till föreningar och privatpersoner har resulterat i 28 funna lokaler. Dessa uppfyller krav på tillgänglighet, brand och passagesystem. En gemensam prislista har tagits fram som likställer priserna. Ett standardavtal med gemensamma ordningsregler har uppdaterats.

**Uppdrag: Ensamhet
bland äldre**

Pågående

Utreda förutsättningarna för en projektansökan för att minska ensamhet bland äldre.

Arbetet med projektansökan följer fastställd plan. Under hösten 2019 genomfördes en workshop dit representanter från bildningsförbunden, universitet, pensionärsorganisationer, frivilligorganisationer, politik, kommunala förvaltningar och verksamheter, regionen samt näringsliv bjöds in. Med grund i resultatet av workshopen kommer en ansökan till Kampradsstiftelsen tas fram och lämnas in i mars 2020.

**Uppdrag: Funktions-
nedsättningsfrågor**

Genomförd

Kommunstyrelsen får i uppdrag att i samverkan med socialnämnden utarbeta en lokal strategi för frågor runt funktionsnedsättning.

Strategin, Tillträde till samhället, är framtagen och beslutad av kommunfullmäktige i oktober. Det är en strategi och ett stöd för arbetet med delaktighet och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning 2020-2030.

**Uppdrag: Valfärdens
fördelning och
jämlighet**

Genomförd

I samverkan med berörda verksamheter och lokala aktörer inventera insatser som påverkar välfärdens fördelning och jämlighet i hälsa, samt lämna förslag på lokalt genomförbara insatser som bidrar till att skillnader i tillgång till välfärd och hälsa minskar.

Uppdraget är integrerat i processen med välfärdsbokslut som redovisades för kommunfullmäktige den 27 januari 2020.

Fokusområde: medarbetare och arbetsmiljö

Kalmar kommun ska vara ett föredöme som arbetsgivare.

Kommentar

Medarbetarenkäten och avslutningssamtalen pekar på många positiva omdömen från våra medarbetare. Index på Hållbart medarbetarengagemang ökade från 81 till 82 av 100. Meningsfulla arbetsuppgifter, goda kollegor samt trygghet rankas högst av de som slutat arbeta i kommunen. Över 90 procent anser att förväntningarna uppfyllts i anställningen och att man skulle kunna rekommendera andra att jobba i Kalmar kommun. Utvecklingsområden som anges är arbetsbelastning, löneutveckling samt ökat samarbete med andra arbetsplatser. Av medarbetarenkäten framgår att Kalmar har förbättrat sig eller behåller sitt redan höga resultat på alla Nöjd-Medborgar-Index-faktorerna och det kan noteras:

- en hög svarsfrekvens
- en marginell skillnad på hur män och kvinnor ser på sin arbetsmiljö, förutsättningar och villkor
- att 7,0 procent av medarbetarna oroar sig för att bli utsatta för hot och våld i sin tjänsteutövning.

Kalmar kommun arbetar kontinuerligt för att utveckla den attraktiva arbetsplatsen. Det görs bland annat genom att öka kompetensen kring arbetsmiljö och hälsa, ge goda möjligheter till utveckling i yrket samt möjliggöra interna karriärmöjligheter. Under 2019 har uttaget av friskvårdsbidrag ökat med 50,0 procent.

När det gäller kompetensförsörjning så kan semesterrekryteringen nämnas och bemanningen under sommarmånaderna har fungerat väldigt bra. Det har varit fler sökande till lediga tjänster och det har blivit lättare att rekrytera till bristyrken. Under 2019 rekryterades 33 nya chefer till kommunen varav 20 kvinnor.

Under 2019 startade ett nytt ledarförsörjningsprogram med ett unikt upplägg där Kalmar kommun samarbetar med Torsås, Mörbylånga och Borgholms kommuner. Det är första gången kommunerna genomför ett program tillsammans.

Sjukfrånvaron har fortsatt att sjunka och landar på 5,9 procent för 2019 vilket är den lägsta noteringen sedan 2013 då den var 5,8 procent. Kvinnornas sjukfrånvaro har minskat från 7,0 procent till 6,8 procent och männens minskade från 4,2 procent till 3,6 procent.

**Fullmäktigemål:
Jämställdhetssäkrad
verksamhet**

Kommunens verksamhet ska vara jämställdhetssäkrad år 2022, vilket innebär att alla verksamheter säkerställer, till alla kvinnor och män, flickor och pojkar oavsett bakgrund och tillhörighet:

- likvärdig service och bemötande
- likvärdig myndighetsutövning
- likvärdig resursfördelning
- jämställd fördelning av makt och inflytande.

Under året har en utbildningsinsats genomförts i samtliga nämnder i syfte att öka efterfrågan på resultat och ökad styrning av målet. Ett antal utbildningar har också genomförts i chefsgrupper och ledningsgrupper, samt för nyckelpersoner. Kommunen har deltagit i SKR:s modellkommunsprojekt som inneburit en benchmarking-process med Norrtälje och Södertälje kommuner. Det har bidragit med nya insatser såsom ärendehandledning för handläggare, aktiviteter för att tydliggöra jämställdhetsperspektivet i verksamhetsplanering, med mera. Samtliga förvaltningar har jämställdhetsutvecklare och en majoritet av dessa har under året erhållit utbildning inom området.

**Fullmäktigemål:
Sjukfrånvaro**

Sjukfrånvaron ska minska i både förvaltningar och bolag.

Under 2019 har sjukfrånvaron fortsatt att sjunka och stannar på 5,9 procent vilket är den lägsta noteringen sedan 2013 då den var 5,8 procent. Kvinnornas sjukfrånvaro har minskat från 7,0 procent till 6,8 procent och männens minskade från 4,2 procent till 3,6 procent. Sjukfrånvaron har ökat något i omsorgsförvaltningen, socialförvaltningen samt kultur- och fritidsförvaltningen. Kommunledningskontoret har en oförändrat låg sjukfrånvaro och övriga förvaltningar; Södermöre kunddelsförvaltning, utbildningsförvaltningen, serviceförvaltningen och samhällsbyggnadskontoret sänker sin sjukfrånvaro.

**Fullmäktigemål:
E-hälsokommun**

Kalmar ska bli årets e-hälsokommun år 2022.

Socialnämnden har fastställt en e-hälsostrategi som syftar till att ange inriktning för den del av förvaltningens digitaliseringsarbete som rör e-hälsa. E-hälsostrategin är en specificering av förvaltningens digitaliseringsbehov inom e-hälsoområdet kopplad till en nationell vision för e-hälsa 2025. Till strategin har även en handlingsplan tagits fram där det framgår vilka digitaliseringsprojekt som är på gång i förvaltningen.

Satsningar som pågår är att digitalisera och tillgängliggöra socialtjänstens tjänster mot medborgarna för en enklare vardag. Under 2019 har socialförvaltningen publicerat åtta e-tjänster mot medborgare och fyra stycken interna. Under 2020 fortsätter lanseringen av 15

tjänster mot medborgare och tre interna. Dessa tjänster påbörjades under 2019.

Digitaliseringen kräver också fortsatt översyn av system och arbetsprocesser för att skapa högre kvalitet och effektivitet. Långsiktigt handlar det om att bli en smartare och öppnare förvaltning som stödjer innovation och delaktighet. Samtidigt behöver informations-säkerheten förbättras genom analyser, styrning och implementering av nya säkerhetslösningar i befintliga system.

Omsorgsnämnden har en fastställd e-hälsostrategi och nedbruten e-hälsoplan. De olika arbetsområdena i e-hälsoplanen har fått ansvariga personer utpekade som i sitt arbete ska följa e-hälsostrategin. Strategin har varit vägledande i arbetet med förstudie och beslut av inköp av avvikelsemodulen. Det pågår arbete med att bygga e-tjänster även inom ramen för CESAM H.

Sociala ombud på varje boende ska finnas. De flesta boende har anmält namn som ska gå utbildning för omsorgsappen som ska finnas på Kalmar kommuns webbplats. Omsorgsappen utvecklas för att omsorgstagare, anhöriga och andra intresserade ska kunna se vilka aktiviteter vi erbjuder på våra boende. Arbetet med att strukturera upp det sociala innehållet på våra vård- och omsorgsboende kommer att fortsätta under 2020.

Södermöre kommunalförvaltning arbetar i samverkan med omsorgsförvaltningen enligt framtagen och beslutad strategi för e-hälsa. Implementering av ny e-hälsa kräver flera steg bland annat behovsanalys och nyttoutvärdering vilket framgår i strategin. Dessa steg görs för att användning av teknik i verksamheten ska ske på ett säkert sätt för den enskilde och med hög kvalitet. Under året har verksamheten implementerat en läkemedelsrobot inom hemtjänsten. En läkemedelsrobot bidrar till att omsorgstagare som har insats i form av medicingivning kan hantera sin medicin på egen hand med stöd av hjälpmedlet. Utbildning har skett i samverkan mellan sjuksköterskor inom omsorgsförvaltningen och hemtjänstgruppen i Södermöre.

Kommunledningskontoret har tillsatt en arbetsgrupp med fokus på process för systemlivscykel, instyrningsprocess och systemförvaltarmodell. Denna arbetsgrupp medverkar i IT-råd, digitaliseringsnätverk, e-tjänstenätverk samt i arbetsgrupp systemförvaltarmodell.

Digitaliseringsledare är rekryterad till kommunledningskontoret under hösten 2019. En handlingsplan för digitalisering är framtagen och nedbruten från den koncernövergripande digitaliseringsstrategin. Representation från kommunledningskontoret finns i styrgruppen för e-Health arena som har startat upp under fjärde kvartalet 2019.

**Fullmäktigemål:
Hållbart medarbetar-
engagemang**

Öka indexet för Hållbart medarbetarengagemang (HME).

HME har ökat enligt medarbetarenkäten 2019 - från 81 till 82 av 100.

**Uppdrag:
Fiberanslutningar**

Pågående

Säkerställa fiberanslutningar till våra externt hyrda lokaler.

Ett projekt där IT-enheten är ledande ihop med kommunens avtalsleverantör Telia har påbörjats. 140 adresser inom koncernen kommer att påverkas. Inventering pågår i första hand inom omsorgsförvaltningen och socialförvaltningen för att utreda val av lösning: fiber alternativt 4G, det vill säga mobil lösning. Projektet kommer att pågå under 2020 då det också kommer att avslutas. Fastighetservice är involverade i frågan om att kommunicera med hyresvärdarna då det eventuellt behövs ingrepp i fastigheterna såsom grävning på tomt och dragning av interna fastighetsnät.

**Uppdrag:
Lägesrapport
digitalisering**

Genomförd

Sammanställa lägesrapport under hösten 2019, över hur arbetet med digitalisering fortskrider och där alla verksamheter redovisar sina framsteg och planer.

Varje förvaltning har styrt det digitala utvecklingsarbetet under 2019 kopplat till framtagna handlingsplaner. 45 olika digitaliseringsinitiativ är genomförda under 2019 och fler är på gång. E-tjänsteutvecklingen har ökat och effekter ses genom reducerad administration och handläggning i de processer som digitaliserats.

Planen för att införa ny digital arbetsplats baserad på modern samarbetsplattform är fastlagd och i april 2020 kommer alla verksamheter få tillgång till nya möjligheter för effektivare samarbete i Officeprogrammen, ökad flexibilitet i arbetet samt digitala möten som minskar resandet.

**Uppdrag:
Våld i nära relationer**

Pågående

Kommunstyrelsen får i uppdrag att revidera och uppdatera handlingsplanen från 2010 för att förebygga våld mot kvinnor i nära relationer. I uppdraget ingår att inventera eventuella insatser och effektivisera Kalmar kommuns arbete ur ett arbetsgivarperspektiv.

Arbetet med planen fortgår och dialog har genomförts med olika aktörer. Ett utkast presenteras i kommunstyrelsens arbetsutskott i mars 2020.

Driftredovisning

Belopp i mnkr	Budget 2019	Utfall 2019	Avvikelse
Kommunstyrelsen totalt	-649,6	-651,1	-1,5
- varav kommunledningskontoret	-330,2	-334,6	-4,4
- varav överförmyndarnämnden	-11,6	-11,5	0,1
- varav exploateringsverksamhet	0,0	5,0	5,0
- varav gymnasieverksamhet	-307,8	-310,0	-2,2
Kommunens revisorer	-2,7	-2,6	0,2
Samhällsbyggnadsnämnden	-41,2	-43,2	-2,1
Servicenämnden	-191,2	-190,2	0,9
Kultur- och fritidsnämnden	-194,5	-193,4	1,1
Utbildningsnämnden	-1 082,2	-1 062,7	19,6
Omsorgsnämnden	-741,8	-714,5	27,3
Socialnämnden	-816,0	-816,2	-0,2
Södermøre kommunaldelsnämnd	-234,3	-241,0	-6,7
Summa nämnderna	-3 953,4	-3 914,9	38,5
Finansförvaltningen, del av	-39,8	-134,0	-94,2
Jämförelsestörande poster	0,0	6,9	6,9
Verksamhetens nettokostnader	-3 993,2	-4 042,0	-48,7
Skatteintäkter totalt	4 007,4	4 042,5	35,0
- varav skatteintäkter	3 245,7	3 252,1	6,4
- varav generella statsbidrag och kommunal utjämning	761,7	790,4	28,7
Verksamhetens resultat	14,2	0,5	-13,7
Finansiella poster	11,5	106,9	95,4
- varav finansiella intäkter	23,1	28,0	4,9
- varav finansiella kostnader	-11,5	-10,2	1,4
- varav jämförelsestörande poster	0,0	89,1	89,1
Resultat efter finansiella poster	25,8	107,4	81,6
Extraordinära poster (netto)	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	25,8	107,4	81,6

Nämndernas budgetavvikelser

Nämndernas samlade budgetavvikelse är ett överskott gentemot budget på 38,5 mnkr. För flertalet nämnder handlar det om mindre avvikelser i förhållande till omfattningen av budgetramen. Under respektive nämnd finns ett avsnitt, Ekonomiskt utfall, som mer detaljerat beskriver förhållanden och orsaker. De mer betydande avvikelserna utgörs av:

- Omsorgsnämnden +27,3 mnkr, främst beroende på högre intäkter från avgifter och lägre personalkostnader till följd av minskad omfattning och minskat behov av hemtjänstverksamheten än budgeterat.
- Utbildningsnämnden +19,6 mnkr, beroende på bland annat överskott i

centrala medel och lägre utbetalningar till fristående aktörer än budgeterat.

- Södermøre kommunaldelsnämnd -6,7 mnkr, främst beroende på ökad vårdtyngd i omsorgsverksamheten men även färre barn och elever i förskolan och skolan som inte kunnat mötas med en minskad bemanning.

Finansförvaltningen (del av)

De centrala anslagen för löne-, hyres- och volymökningar avviker positivt med 12,6 mnkr mot budget, vilket är de oförbrukade delarna av anslagen. De samlade pensionskostnaderna är 11,4 mnkr lägre än budgeterat. Förändringen av semesterlöneskulden redovisar en avvikelse med 8,5 mnkr, då semesterlöneskulden minskat under året med 3,5 mnkr jämfört med en budgeterad ökning på 5,0 mnkr.

Kostnadsposter som i övrigt har belastat finansförvaltningen är avsättningar för deponier, avsättning för miljöåtgärder, utrangeringar och nedskrivningar av anläggningstillgångar om totalt 130,8 mnkr.

Skatteintäkter totalt

Intäkterna från kommunalskatt, utjämning och generella statsbidrag har periodiserats i enlighet med rekommendationen från Rådet för kommunal redovisning (RKR). Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) decemberprognos används som underlag, och i bokslutet för 2019 har den definitiva slutavräkningen för 2018 bokförts liksom den preliminära slutavräkningen för 2019.

Den budgeterade intäkten på 14 mnkr från statsbidraget för stöd till ökat bostadsbyggande, så kallad byggbonus, uteblev då detta statsbidrag ströks ur statsbudgeten som slutligen blev beslutad i riksdagen. Sammantaget avviker skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning mot budget med +35,0 mnkr. Det beror i huvudsak på ett högre invånarantal samt att de av regeringen fastställda uppräkningsfaktorerna för skatteunderlaget är högre än vad som fanns i prognos när budgeten lades.

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster utgörs i huvudsak av realisationsvinster på sålda anläggningstillgångar, såsom fastigheter. Försäljning har skett av bland annat fastigheten Svärdfisken 1 och tomträten Traktorn 3, vilket sammantaget genererat en reavinst på 6,9 mnkr.

Finansiella intäkter och kostnader

År 2000 avsatte kommunen 50,0 mnkr för förvaltning av pensionsmedel i Kalmar Läns Pensionskapitalförvaltning AB (KLP AB). Efter kommunfullmäktiges beslut att lösa delar av pensionsavsättningen och istället försäkra framtida åtaganden var försäljningen av placeringarna i KLP en naturlig följd. Vid försäljningen var placeringarnas värde 139,1 mnkr och resulterade i en realisationsvinst om 89,1 mnkr. Försäljningen motsvarade väl finansieringen av försäkringslösningen.

De samlade finansiella intäkterna och kostnaderna uppgår till 106,9 mnkr, vilket är 95,4 mnkr högre än budget. I denna ingår reavinsten till följd av försäljningen av innehavet i KLP som med 89,1 mnkr redovisas som en jämförelsestörande finansiell post.

Finansiella intäkter i övrigt uppgår till 28,0 mnkr vilket är 4,9 mnkr högre än budget. Utdelning på aktier och andelar från Kalmar Kommunbolag AB uppgår till 9,1 mnkr, och återbäring från Kommuninvest ekonomisk förening och övriga ränteintäkter uppgår till 7,0 mnkr. Borgensavgifter från helägda kommunala bolag uppgår till 8,1 mnkr. Finansiella kostnader uppgår till 10,2 mnkr, en positiv avvikelse mot budget med 1,4 mnkr.

Årets resultat

Sammantaget innebär utfallet ett resultat för året på 107,4 mnkr, vilket är 81,6 mnkr högre än det budgeterade resultatet på 25,8 mnkr.

Investeringsredovisning

Belopp (mnkr)	Budget 2019	Utfall 2019	Avvikelse
Fastigheter	243,9	196,4	47,6
Infrastruktur	120,4	109,9	10,4
Exploateringsverksamhet	113,5	40,8	72,7
Gymnasieverksamhet	0,0	0,0	0,0
Övrigt	26,4	34,2	-7,8
Summa Kommunstyrelsen	504,2	381,3	122,9
Kommunens revisorer	0,0	0,0	0,0
Samhällsbyggnadsnämnden	1,1	1,0	0,1
Varav fastighet	37,4	27,3	10,2
Varav infrastruktur	7,0	5,3	1,7
Varav övrigt	11,5	13,5	-2,1
Summa Servicenämnden	55,9	46,2	9,7
Kultur- och fritidsnämnden	4,0	5,1	-1,1
Utbildningsnämnden	7,6	9,4	-1,8
Omsorgsnämnden	10,2	1,5	8,7
Socialnämnden	1,4	1,1	0,3
Södermøre kommundelsnämnd	1,9	1,8	0,1
Summa Investeringar	586,3	447,5	138,8

Kommunens investeringar uppgår 2019 till 447,5 mnkr av budgeterade 586,3 mnkr, vilket motsvarar en genomförandegrad på 76,3 procent och underskridande av budgeten med 138,8 mnkr.

Den positiva avvikelsen mot budget återfinns främst inom fastighet, infrastruktur och exploateringsverksamhet och beror i huvudsak på tidsförskjutningar i projekt. Inom fastighet är det främst nybyggnation av sporthall vid Tallhagsskolan och i Södra staden samt nybyggnation av en skola i Södra staden, som tidsförskjutits. Inom infrastruktur finns tidsförskjutningar för projekten gångstråk Tjärhovsbågen och bullerskärm Ängöleden. Projekt som tidsförskjutits inom exploatering är bland annat Södra staden, Fjölebro, Fredriksskans, Karlssons äng och Södra Ljungbyholm. Tidsförskjutningarna beror främst på förseningar i detaljplanearbetet till följd av bland annat överklaganden. Den negativa avvikelsen mot budget på övrigt kommunstyrelse beror främst på IT-verksamhetens inköp av datorer och lagringsutrymme, som baseras på verksamheternas och bolagens behov. Ökade

avskrivningskostnader på grund av dessa inköp ramjusteras inte inom kommunen utan ska hanteras inom befintliga driftsramar.

Servicenämnden redovisar en positiv avvikelse på fastighet och infrastruktur som främst beror på försenade projekt för planerat fastighets- och infrastrukturunderhåll. För servicenämnden finns också en negativ avvikelse mot budget på övrigt, som återfinns inom transport. Detta hänförs till inköp av fler biogasbilar samt fler fordon som levererats till bolagen jämfört med budgeterat. Ökade avskrivningskostnader på grund av dessa inköp ramjusteras inte inom kommunen utan ska hanteras inom befintliga driftsramar.

Omsorgsnämndens positiva avvikelse mot budget beror på tidsförskjutningar inom projekt främst gällande Oxhagshemmet. Ökade avskrivningskostnader, med anledning av övriga nämnders negativa avvikelse mot budget, ramjusteras ej utan ska hanteras inom befintliga driftsramar.

Så länge investeringsprojekt med beslutad totalram pågår, överförs årets positiva och

negativa budgetavvikelser till kommande års investeringsbudget. För övriga investeringsprojekt överförs normalt inte de investeringsmedel som inte förbrukats som tilläggsanslag i nästa års budget.

Under året har också investeringsbidrag på 2 mnkr erhållits från länsstyrelsen för investeringsåtgärder på befästningsverken, det vill säga den gamla stadsmuren. 3,2 mnkr har erhållits från Trafikverket avseende investeringsåtgärder inom infrastruktur, ett stadsmiljöprojekt. Sedan tidigare år finns skuldbokförda investeringsbidrag som under året lösts upp och återförts till resultatet med totalt 0,8 mnkr.

Norra delarna av kommunen

I Snurrom har ytterligare infrastruktur byggts för att möjliggöra de ytterligare industrietableringarna i området. Planering har under året pågått för en start av vidare utbyggnad av bostadsområdena i Snurrom i en etapp 2 där syftet är att skapa en ännu mer blandad bebyggelse. Projekteringen och planeringen för nybyggnation av bad- och friskvårdsanläggning i Snurrom har fortsatt under året.

Utbyggnaden av gator i exploateringsområde Karlssons äng har färdigställts i en första etapp och planering och projektering för etapp två har startat under året. I de nya bostadsområdena vid Norra Vimpeltorget har färdigställandet av gatorna fortsatt under året.

Lekplatsen vid Vagnmakaregatan i Lindsdal har rustats upp och i Fjölebro har arbetena med ny infrastruktur för nya bostäder i etapp 5 påbörjats under året. I Rockneby har brandstationen byggts om med omklädningsrum och ett större personalrum och i Kåremo och Slakmörestrand har kanalisation för fiber installerats.

Den nya förskolan i Läckeby, som delvis ersatt en inhyrd paviljong, har färdigställts under året. I och med den nya förskolan kunde

skolan ta över de lokaler som förskolan tidigare huserat i. På Åbyskolan i Läckeby startade projektering för ombyggnaden av köket. Området kring det så kallade busstorget i Läckeby har också fräschats upp med bland annat ny beläggning och nya cykelparkeringar och vid nya bostadsområdet Snättebro har färdigställandet av gator påbörjats.

Centralorten

En ny förskola byggs vid Karlssons äng och i Djurängen har den nya F-6 skolan med integrerad förskola, fyra avdelningar och ett nytt modernt tillagningskök med matsal blivit klar och invigts under hösten. Under året har också Falkenbergsskolan byggts om och byggts till och på Djurängsvägen har ombyggnation av ett boende för socialförvaltningen, Bromsen 9, startat.

Projektering och planering för byggnation av en ny ishall vid Kalmar Sportcenter och ombyggnation av Folkets park har pågått under året. Belysningen vid konstgräsplanen på Berga idrottsplats har färdigställts och i Tallhagen har flytten av de befintliga tennisbanorna påbörjats för att skapa utrymme för den nya sporthallen som projekteras.

På Norrgårdsgärdet vid och kring Tolvmannagatan och Gröndalsvägen har en större om- och nybyggnad av infrastrukturen påbörjats för att möjliggöra nya bostäder i området. Vid Svensknabbevägen har ombyggnad av infrastrukturen påbörjats för att möjliggöra byggnation av nya bostäder. I kvarteret Flodhästen, tidigare Rifa, har exploateringen pågått under året av en extern byggherre och där kommer gator och parkanläggningar sedan överlämnas till kommunen. På Varvsholmen har utemiljön vid Varvsplatsen färdigställts.

Stranden vid Norrlidsbadet har rustats upp med bland annat trädäck och planering pågår för byggnation av ett utegym. En skatepark är nästan klar i Norrliden och kommer att invigas i början av 2020. Gång- och cykelstråket

mellan Berga och Norrliden har förskönats med gatumålningar. I Djurängen, vid de nya bostäderna vid Bergagården, har en ny gång- och cykelväg samt en ny gångväg byggts. Vid Tallhagsvägen pågår ombyggnation av infrastrukturen efter att Kalmar Vatten förnyat VA-ledningarna. På Ängö har pergolaplatsen rustats upp och vid Långviken har renoveringen av hopptornet påbörjats.

Stadskärnan

Vid Fredriksskans har saneringen genomförts inför den kommande bostadsbyggnationen. För att möjliggöra ombyggnationen av gamla brandstationen till bostäder har gång- och cykelvägen flyttats en bit in i parken. Under året har projektering och planering för ombyggnation av huvudbiblioteket till en del i det nya Kulturkvarteret pågått.

Renoveringen av kajkanterna har under året fortsatt med området närmast Sveaplan. Även renoveringen av stadsmuren har fortsatt, inklusive renoveringen av Kavaljersporten och muren vidare mot Jordbroporten. I Ölandshamnen har ombyggnationen av kajen närmast Linnéuniversitetet färdigställts.

Storgatan öster om Stortorget har rustats upp efter att Kalmar Vatten förnyat VA-ledningarna i gatan. Efter bostadsbyggnationen i kvarteret Gesällen har Strömgatan färdigställts och ombyggnation av en annan del av gatan påbörjats med anledning av det kommande hotellbygget på fastigheten Tenngjutaren. En tillfällig pendlarparkering har byggts på Ängö.

Scenen på Larmtorget har förnyats med nya catwalks och planering samt projektering har genomförts för ett cykelgarage, som ska uppföras vid centralstationen. Projektering har även pågått under året för den havs promenad som ska byggas vid Tjärhovet. I stadsparken har perennplanteringen förnyats helt med nya perenner, gångarna renoverats och försetts med kanter av kortenstål. En veteransten har uppförts och belysningen i parken har kompletterats.

Västra delarna av kommunen

I Trekanten har projektering och inledande arbeten startat för det nya bostadsområdet vid Harby 1:81, Ester bagerskas väg, och i Smedby har utbyggnaden av det nya bostadsområdet Jakobsberg fortsatt med utbyggnad av gator för etapp 2. Nya gator har byggts i flygstaden för möjliggörande av ny industrimark vid Sigillvägen. Planering och inledande arbeten är startade på fastigheten intill räddningstjänstens övningsfält, i syfte att skapa ytterligare industrimark. För att möjliggöra en ny näringsetablering, en gasmack, har en ny gata byggts i närheten av travet. I Kläckeberga, Smedby och Trekanten har kanalisation för fiber installerats.

Den före detta seminestationen, som kommunen förvärvat under året, har byggts om för att husera serviceförvaltningens lokalvårdsavdelning. I Smedby har Barkestorps skolans kök och matsal byggts om och planering samt projektering för ombyggnation av Dörby skolan har genomförts.

Södra delarna av kommunen

Förberedande infrastrukturarbeten har genomförts i Södra staden, Rinkabyholm, för att möjliggöra byggnationen av den nya sporthallen. Byggnationen av den nya sporthallen har påbörjats under året och även planering samt projektering pågår för en ny mellanstadieskola med kök och matsal i området.

I södra Ljungbyholm har nya gator färdigställts i etapp 1 av nytt bostadsområde samtidigt som byggnation av nya gator i etapp 2 har startat upp. För att möjliggöra några nya villatomter i Hagby har en väg byggts om. I Rinkabyholm har en mindre upprustning genomförts av en grönyta vid torget och kanalisation för fiber har installerats i Rinkabyholm, Vassmolösa, Ljungbyholm, Halltorp, Loverslund, Gräsgärde och Tvärskog.

Exploateringsverksamhet

Exploateringsverksamheten utvecklar och iordningsställer mark för bostads- och verksamhetsområden. Projekten sträcker sig över flera år och innefattar markförsäljning, exploateringsbidrag, kostnader för inköp och iordningsställande av mark samt kostnader för byggnation av kommunala anläggningar.

Fredriksskans

Projektet Fredriksskans har pågått under flera år och under 2019 sanerades området. Saneringen är utförd och det som kvarstår är återställningsarbetet, vilket görs under första kvartalet 2020. Under det gångna året skrevs även de första köpekontrakten med exploatörerna i området.

Fjöllebro

I Fjöllebro, södra Lindsdal, fortsätter stadsutvecklingsprojektet med sin femte etapp. Projektering av gator gjordes under 2019 och de första markarbetena kunde påbörjas. Försäljning av tomter bedöms att påbörjas under 2020.

Karlssons äng

I Karlssons äng, norra Kalmar stad, växer ett nytt bostadsområde fram. Den första etappen är i princip färdigställd och under året har kommunen kunnat sälja ytterligare mark. Villor, en förskola och det första flerbostads- huset har påbörjats eller färdigställts under året.

Snurrom

I Snurrom, norra Kalmar, har ytterligare spadtag tagits under 2019 för hyresrätter i flerbostadshus. Första etappen är på gång att färdigställas och planeringen har påbörjats för byggnation av en andra etapp med blandad bebyggelse. En detaljplan för bad- och friskvårdsanläggning har arbetats fram och blivit klar för politisk behandling.

Ölandshamnen

Kommunen har ingått ett föravtal med P&E Fastighetspartner och LW Fastigheter för att utveckla området kring universitetet. Därutöver har en avsiktsförklaring ingåtts för att vidare utreda möjligheterna för en gångbro över Ölandshamnen. Det har tecknats föravtal med Skanska för

hotellbyggnation, som vann laga kraft i januari 2020. I universitetsområdet pågår byggnation av de allmänna platserna.

Villatomter

I kommunens tomtkö finns det cirka 450 personer, även om långt ifrån alla aktivt söker en ny tomt. Försäljningen av villatomter har rullat på i Smedby och på Karlssons äng, men även i Tvärskog och Hagby har kommunen sålt vardera en tomt. En ny detaljplan antogs i Trekanten och arbetet för en ny detaljplan i Läckeby har startats upp. Förberedelser för tomtsläpp i Fjöllebro och Ljungbyholm har vidtagits.

Verksamhetsmark

Kalmar fortsätter att vara en attraktiv plats för företag och verksamheter att etablera sig i och satsa på. Flera markaffärer har skett under året, där de största är Nordic Nests etablering i Flygstaden och byggnation av Nordens nya fabrik i Snurrom. Samtidigt råder det brist på tillgänglig verksamhetsmark och kommunen har därför påbörjat projekteringen av nästa utbyggnadsetapp i Flygstaden.

Övrigt

Kommunen har under året gjort strategiska fastighetsköp i bland annat Smedby där kommunen har förvärvat fastigheterna Barkestorp 1:62-63 samt i Påryd där kommunen har förvärvat fastigheterna Påryd 1:140 och Påryd 1:231.

Finansiell analys

För att kartlägga och analysera resultat, utveckling och ställning för Kalmar kommun används en finansiell analysmodell som utvecklats av Kommunforskning i Västsverige. Modellen utgår från fyra viktiga finansiella aspekter:

- det finansiella resultatet

- kapacitetsutvecklingen
- riskförhållanden
- kontrollen över den finansiella utvecklingen.

Målsättningen är att utifrån dessa perspektiv identifiera finansiella möjligheter och utmaningar för Kalmar.

Årets resultat

Årets resultat	2019	2018	2017	2016	2015
Årets resultat, kommunen (mnkr)	107,4	103,2	135,9	166,7	62,5
Årets resultat, koncernen (mnkr)	171,5*	161,9*	254,9	272,1	198,3

*Koncernen konsolideras från och med 2018 enligt kapitalandelsmetoden

Årets resultat för kommunen uppgick till 107,4 mnkr, vilket är en förbättring med 4,2 mnkr jämfört med föregående år. Det genomsnittliga resultatet de senaste fem åren uppgår till 115,1 mnkr. Jämfört med budgeterat resultat på 25,8 mnkr visar därmed årets resultat en positiv avvikelse på 81,6 mnkr.

I årets resultat ingår försäljning av innehavet i Kalmar Läns Pensionskapitalförvaltning AB (KLP AB), som resulterade i en realisationsvinst om 89,1 mnkr, vilken redovisas som en jämförelsestörande post. Försäljningen motsvarar finansieringen av försäkringslösningen som innebär att kommunen försäkrat pensionsförmånen för alla aktivt anställda och tidigare anställda, som inte gått i pension, med en lön överstigande 7,5 inkomstbasbelopp. I och med det har pensionsförpliktelserna som redovisas som avsättning minskat med 160,2 mnkr och uppgår nu till 143,5 mnkr.

Totalt har anläggningstillgångar skrivits ner och utranterats med 55,5 mnkr. Vid den årliga genomgången av anläggningstillgångarna uppkom behov av att skriva ned värdet på några fastigheter samt utrantera en del av de gamla anläggningarna inom infrastruktur som bedöms vara ersatta. Nedskrivningen på

fastighet summerar till 17,2 mnkr och utranteringen inom infrastruktur till 33,2 mnkr. Utöver detta så har också ett antal maskiner och inventarier utranterats med totalt 5,1 mnkr.

Efter ett utredningsarbete och diskussioner med tillsynsmyndigheten under 2019, har det konstaterats att kommunen har ett åtagande att sanera samt åtgärda fyra deponier inom en 10-årsperiod. Externa experter har bedömt kostnaderna till cirka 53,8 mnkr, vilket nu bokförts som en avsättning. För tidigare avsättningar avseende deponi har en korrigering bokförts mot framtagna budget, som innebar en lägre kostnad än avsatta medel med 6,2 mnkr. För att uppfylla miljö- och klimatlagstiftning gällande återställning av skador på natur och vattendrag har 13,5 mnkr avsatts.

Årets resultat för koncernen uppgick till 171,5 mnkr vilket är en förbättring med 9,6 mnkr jämfört med föregående år (161,9 mnkr). Kommunen står för cirka hälften av det förbättrade resultatet och resterande återfinns främst inom Kalmarsunds gymnasieförbund, som till skillnad mot föregående år redovisar ett positivt resultat. Bolagskoncernen

redovisar ett sämre resultat jämfört med föregående år med cirka 10 mnkr och beror främst på en lägre resultatandel för året från Kalmar Energi. Den lägre resultatandelen beror främst på en omfattande turbinskada under 2019, som påverkat resultatet för Kalmar Energi.

Metoden för konsolidering av resultatet på koncernnivå är ändrad för åren 2018-2019. Detta innebär att jämförelsetalet avseende genomsnittet för de senaste fem åren avviker till viss del, men kan ändå användas för att se utvecklingen i stort. Jämfört med detta femåriga genomsnitt på 211,8 mnkr visar resultatet de senaste två åren på en vikande trend, vilket kan hänföras till i huvudsak lägre intäkter och högre kostnader.

Nettokostnadsandel

Nettokostnadsandel (kommunen)	2019	2018	2017	2016	2015
Verksamhetens nettokostnader exkl. avskrivningar, andel (%)	93,5	93,0	90,9	90,5	94,2
Avskrivningar, andel (%)	6,7	5,7	5,9	5,2	4,9
Jämförelsestörande poster, andel (%)	-0,2	-0,9	0,0	-0,0	-0,7
Finansnetto, andel (%)	-2,6	-0,5	-0,5	-0,4	-0,3
Nettokostnadsandel, enskilt år (%)	97,3	97,3	96,3	95,3	98,1
Nettokostnadsandel, rullande femårsperiod (%)	96,9	97,4	97,6	97,5	99,0

En grundläggande förutsättning för att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning är en balans mellan löpande intäkter och kostnader. Nyckeltalet nettokostnadsandel uttrycks som verksamhetens nettokostnader inklusive avskrivningar och finansnetto i relation till de samlade intäkterna från skatt, kommunal utjämning och generella statsbidrag. En nettokostnadsandel under 100 procent innebär att intäkterna överstiger kostnaderna. Enligt principerna för god ekonomisk hushållning är tumregeln att nettokostnaden över tid inte bör överstiga 98 procent av summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunal utjämning. Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) bedömning är dock att kommunsektorn de närmaste åren inte kommer att klara detta, utan istället hamna i närheten av 99 procent trots att man förutsätter uppräknings av de generella statsbidragen, skattehöjningar och effektiviseringar i verksamheterna.

Kalmar har gjort en liknande bedömning och kommunfullmäktige har formulerat det finansiella målet att nettokostnadsandelen inte ska överstiga 99 procent över en rullande femårsperiod. Det betyder att kommunen ska göra ett resultat som ska motsvara minst 1,0 procent av de samlade intäkterna.

För det enskilda året 2019 uppgår nyckeltalet till 97,3 procent, vilket är samma värde som föregående år. Verksamheten tar 93,5 procent i anspråk av skatteintäkter och kommunal utjämning. Reavinsterna på sålda anläggningstillgångar bidrar med 0,2 procent. Avskrivningarna och nedskrivningarna tar 6,7 procent i anspråk och finansnettot bidrar med 2,6 procent av skatteintäkter och kommunal utjämning. Såväl för det enskilda året (97,3 procent), som för den rullande femårsperioden (96,9 procent) uppnås målet om att nettokostnadsandelen över en rullande femårsperiod inte ska överstiga 99 procent.

Investeringar

Investeringar	2019	2018	2017	2016	2015
Investeringar kommunen, brutto (mnkr)	447,5	676,2	404,9	448,6	362,6
Bruttoinvesteringar kommunen, som andel av skatteintäkter, utjämnings och generella statsbidrag (%)	11,1	17,6	10,9	12,6	10,9
Investeringar koncernen, brutto (mnkr)	1 192,5 *	1 174,8 *	742,3	798,6	733,9

*Koncernen konsolideras från och med 2018 enligt kapitalandelsmetoden

Kommunens samlade investeringar, brutto, uppgick under året till 447,5 mnkr (676,2 mnkr), där minskningen jämfört med föregående år i huvudsak förklaras med lägre investeringar i fastigheter och idrottsanläggningar. Genomsnittet för investeringarna de senaste fem åren uppgår till 467,9 mnkr.

Under året har ett flertal investeringsprojekt påbörjats och färdigställts. Ett av de större projekten är den nya Djurängsskolan som blev inflyttningsklar i november. Investeringen kommer belasta kommunens resultat med tillkommande avskrivningar om cirka 4,0 mnkr på årsbasis. Utbyggnaden av fiber fortsätter i etapper och beräknas vara helt klar 2021. Den investeringen kommer belasta kommunens resultat med tillkommande avskrivningar om cirka 0,8 mnkr på årsbasis. Samtliga finansiella konsekvenser av dessa investeringar är inräknade i kommande års budget, vilket gäller för samtliga investeringar i investeringsbudgeten.

2019 uppgick koncernens samlade bruttoinvesteringar till 1 192,5 mnkr (1 174,8 mnkr). Kommunen har ett lägre utfall i år jämfört med föregående år, medan resterande i koncernen har ett utfall som är högre i ungefär samma nivå, vilket gör att det totala utfallet i koncernen är cirka 18 mnkr högre jämfört med föregående år.

Under året har ett antal investeringsprojekt färdigställts, bland annat KIFAB Arena som invigdes i december och ombyggnationen av Byteatern som var klar tidigare under hösten. Kalmar Vatten fortsätter med en hög utbytestakt vad gäller ledningsförnyelse och Kalmarhem har haft ett antal investeringsprojekt under året som bland annat resulterat i 84 nya lägenheter.

Den genomsnittliga investeringsnivån för kommunkoncernen de senaste fem åren är cirka 928 mnkr. Årets utfall, som liksom föregående år är över den genomsnittliga nivån för femårsperioden, som visar på det faktum att koncernen befinner sig i en investeringsintensiv period.

Självfinansieringsgrad

Självfinansieringsgrad	2019	2018	2017	2016	2015
Självfinansieringsgrad, kommunen enskilt år (%)	85,6	46,4	87,6	78,2	68,4
Självfinansieringsgrad, kommunen rullande femårsperiod (%)	70,5	65,4	71,5*	73,4*	58,9*
Självfinansieringsgrad, koncernen enskilt år (%)	48,8	42,4	87,1	77,5	74,2
Självfinansieringsgrad, koncernen rullande femårsperiod (%)	62,1	68,8			

*Hämtat från Kolada (finns endast för kommun)

Nyckeltalet självfinansieringsgrad, årets resultat samt av- och nedskrivningar som andel av investeringsutgifter minus investeringsbidrag, redovisar hur stor del av årets investeringar som har finansierats med egna medel utan ökad upplåning.

Investeringarna som slutförts under året har för kommunen finansierats till 85,6 procent med egna medel. Även det finansiella målet om minst 50 procent självfinansieringsgrad

över en rullande femårsperiod är uppnått med ett utfall på 70,5 procent för kommunen. För koncernen finns en rullande femårsperiod endast för åren 2019 och 2018. Detta nyckeltal och nyckeltalet för enskilt år visar övergripande för koncernen de senaste två åren på en sjunkande resultatnivå samtidigt som investeringarna ökar.

Soliditet

Soliditet	2019	2018	2017	2016	2015
Soliditet koncernen, inklusive samtliga pensionsåtaganden (%)	19,5	19,1	17,6	14,3	10,3
Soliditet kommunen, inklusive samtliga pensionsåtaganden (%)	19,9	18,0	16,6	11,3	5,2
Soliditet koncernen, exklusive samtliga pensionsåtaganden (%)	32,9	34,0	33,2	31,6	29,3
Soliditet kommunen, exklusive samtliga pensionsåtaganden (%)	48,0	47,8	50,7	49,2	45,9

Soliditet är ett centralt nyckeltal när kapaciteten ska bedömas. Soliditeten är ett mått på det långsiktiga finansiella utrymmet och den visar hur stor del av kommunens tillgångar som finansierats med eget kapital respektive avsättningar och skulder. Det är viktigt att soliditeten över en längre period inte försvagas utan behålls eller utvecklas i positiv riktning. En förbättrad soliditet innebär minskad skuldsättningsgrad och därigenom ökat finansiellt handlingsutrymme inför framtiden.

Soliditeten kan mätas med eller utan den del av pensionsskulden som intjänades före 1998, det vill säga den del som hanteras utanför balansräkningen som ansvarsförbindelse enligt kommunal redovisningslag. Det ger

dock en mer rättvisande bild av den finansiella kapaciteten att räkna in denna del i soliditetsmättet.

För kommunen har soliditeten, exklusive ansvarsförbindelsen för del av pensionskulden, ökat från 47,8 procent i bokslutet 2018 till 48,0 procent i årets bokslut. Soliditeten, inklusive hela pensionsskulden, varav ansvarsförbindelsen 1 221,2 mnkr, har förbättrats från 18,0 procent i bokslutet 2018 till 19,9 procent i årets bokslut. Orsaken till det är en minskande ansvarsförbindelse för 2019 med 31,4 mnkr. Genomsnittet för de senaste fem åren är 14,3 procent.

Koncernens soliditet, inklusive samtliga pensionsförpliktelser (1 246,6 mnkr), uppgår

till 19,5 procent. Detta är en förbättring jämfört både med föregående år om 0,4 procentenheter, samt med genomsnittet för de senaste fem åren (16,2 procent) om 3,3 procentenheter. I huvudsak är förklaringen

till den förbättrade soliditeten att ansvarsförbindelsen avseende pensionsåtagandena har minskat.

Likviditet

Likviditet	2019	2018	2017	2016	2015
Likviditet, kommunen (%)	40,4	40,5	50,4	45,6	75,8
Likviditet, koncernen (%)	51,7*	52,8*	64,2	55,6	70,8

*Koncernen konsolideras från och med 2018 enligt kapitalandelsmetoden

Likviditeten är ett mått på den kortsiktiga betalningsberedskapen och den uttrycks som likvida medel och kortfristiga fordringar som andel av de kortfristiga skulderna. En oförändrad eller ökande kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att det totala finansiella handlingsutrymmet har stärkts.

Genom koncernkontot, där likviditetsflödena samordnas, ges möjligheter till förmånlig finansiering av korta rörelsekrediter. I denna finansiella konstruktion finns en samlad kredit om 400 mnkr för att möta periodvisa kapitalbehov i kommunkoncernen.

Likviditetsmättet för 2019 uppgår till 40,4 procent för kommunen. Rörelsekrediten är vid årets utgång outnyttjad och har bidragit till förändringen av måttet. Genomsnittet för de senaste fem åren är 50,6 procent för kommunen.

Koncernens kassalikviditet för 2019 uppgår till 51,7 procent, vilket är 1,1 procent lägre än föregående år. Likviditetsnivån bedöms inte utgöra någon väsentlig risk utifrån ett kort och medellångt finansiellt perspektiv.

Kommunalskatt

År 2019 uppgick Kalmar kommuns skattesats till 21,81 procent. Skattesatsen, exklusive skatteväxling, har varit oförändrad sedan 2009. I de tolv kommunerna i Kalmar län varierade kommunernas skattesatser under 2019 mellan 21,16 procent till 22,36 procent. Den genomsnittliga ovägda skattesatsen i länet uppgick under 2019 till 21,76 procent. Kalmar hade med sina 21,81 procent den femte högsta skatten bland kommunerna i Kalmar län. Den genomsnittliga ovägda skattesatsen i riket 2019 uppgick till 21,62 procent och den genomsnittliga vägda skattesatsen uppgick till 20,70 procent. Den genomsnittliga kommunala skattesatsen för jämförelsekommunerna Karlskrona, Kristianstad, Växjö och Halmstad (KKVH) är 21,07.

Finansnetto

Finansnetto	2019	2018	2017	2016	2015
Finansnetto, kommunen (mnkr)	106,9	20,9	17,2	14,0	11,5
Finansnetto, koncernen (mnkr)	55,5*	-43,2*	-60,9	-64,7	-50,0

*Koncernen konsolideras från och med 2018 enligt kapitalandelsmetoden

Finansnettot är summan av de finansiella intäkterna och kostnaderna. Årets finansnetto för kommunen uppgår till 106,9 mnkr vilket är 95,4 mnkr högre än budgeterat och 86,0 mnkr högre än föregående år. Avvikelsen mot budget förklaras i huvudsak med att försäljningen av innehavet i Kalmar Läns Pensionskapitalförvaltning AB (KLP AB) inte var budgeterad, vilket resulterade i en realisationsvinst på 89,1 mnkr och redovisas som en jämförelsestörande post. Exkluderat realisationsvinsten blir finansnettot 17,8 mnkr för 2019.

Finansiella intäkter uppgår till 117,1 mnkr vilket är 94,0 mnkr högre än budget och beror som beskrivits på realisationsvinsten. Exkluderat realisationsvinsten uppgår finansiella intäkter till 28,0 mnkr vilket är 4,9 mnkr högre än budget och beror främst på högre utfall på utdelningar av aktier, andelar och återbäring. Utdelning på aktier och andelar från Kalmar Kommunbolag AB uppgår till 9,1 mnkr och återbäring från Kommuninvest ekonomisk förening och övriga ränteintäkter uppgår till 7,0 mnkr. Borgensavgifter från helägda kommunala bolag uppgår till 8,1 mnkr. Finansiella kostnader uppgår till 10,2 mnkr vilket är en positiv avvikelse mot budget med 1,4 mnkr och beror på lägre nyupplåning samt ett lägre ränteläge än budgeterat.

Kommunkoncernens finansnetto uppgår till 55,5 mnkr (-43,2 mnkr). Avvikelsen mot föregående år beror i huvudsak på kommunens realisationsvinst. Exkluderat kommunens realisationsvinst blir finansnettot -33,6 mnkr för 2019.

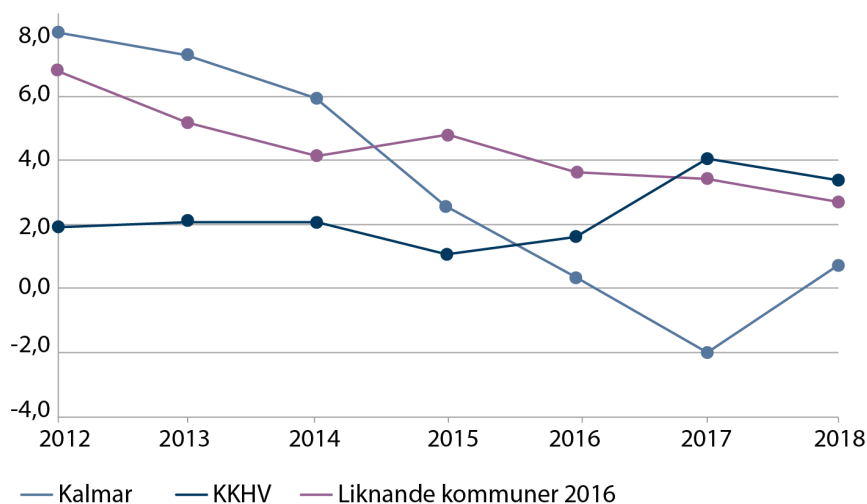
Trenden med lägre finansieringskostnader har fortsatt under 2019, vilket har ett direkt samband med ett gynnsamt marknadsläge vid ränteförfall och omsättningar med nya löptider, samt föregående års förtidsinlösen av derivat.

Med anledning av nya skatteregler för bolagssektorn, som gäller från 2019, har moderbolaget Kalmar Kommunbolag AB tagit fram en simuleringsmodell där dotterbolagen simulerat effekterna för den ekonomiska planperioden 2019-2023. Utifrån en samlad bedömning ur ett kortare perspektiv så påverkas varken Kalmarhem eller KIFAB i Kalmar AB av de nya begränsningsreglerna, men däremot finns en tydlig trend med minskat utrymme för ökade räntekostnader. Till skillnad från övriga bolag i koncernen är effekterna av de nya begränsningsreglerna tydliga i Kalmar Vatten och skälet är kommande stora investeringar som i huvudsak kommer finansieras med externa medel. Bedömningen är att Kalmar Vatten ska hantera de negativa effekterna genom kostnadseffektiviseringar inom verksamheten.

Nettokostnadsavvikelse

Nettokostnadsavvikelse (exkl. LSS), andel (%) (Värde)

Utfallsvärden för nettokostnadsavvikelsen 2019 publiceras under sommaren 2020.

Nettokostnadsavvikelsen uttrycks i procent och beskriver skillnaden mellan kommunens faktiska kostnad och referenskostnaden för olika verksamheter. Referenskostnaden är den beräknade kostnad som verksamheten skulle ha, givet att den bedrevs på en genomsnittlig nivå i fråga om ambitioner och effektivitet och med hänsyn tagen till kommunens struktur och förutsättningar såsom demografi, med mera.

Nettokostnadsavvikelse beräknas för följande verksamheter, som utgör cirka två tredjedelar av den totala verksamheten mätt i andel av totala nettokostnader:

- förskola inklusive öppen förskola
- grundskola
- fritidshem inklusive öppen fritidsverksamhet
- gymnasieskola
- individ- och familjeomsorg (IFO)
- äldreomsorg.

För den totala nettokostnadsavvikelsen redovisar Kalmar kommun 2018 en kostnad på 0,7 procent över referenskostnad, vilket motsvarar cirka 16 mnkr. Mellan 2012 och 2018 har nettokostnadsavvikelsen minskat från +8,0 procent (motsvarande 154 mnkr), till +0,7 procent (motsvarande 16 mnkr) över referenskostnaden. Förändringen motsvarar cirka 138 mnkr. Trenden från 2012 och framåt, med stadigt lägre nettokostnadsavvikelser årligen, bröts dock 2018 då det blev en ökning från 2017 från -2,0 procent till +0,7 procent. Det motsvarar cirka 65 mnkr totalt.

Under samma tidsperiod 2012-2018 har den genomsnittliga nettokostnadsavvikelsen för jämförelsekommunerna KKVH gått från +1,9 procent till +3,4 procent. Genomsnittet för gruppen, Liknande kommuner, har gått från cirka +6,8 procent till +2,7 procent.

BALANSKRAVSRESULTATET

Balanskravsavstämning (mnkr)	2019	2018	2017	2016	2015
Årets resultat enligt resultaträkning, kommunen	107,4	103,2	135,9	166,7	62,5
Realisationsvinster som inte står i överensstämmelse med GEH	-6,9	-34,5	-6,5	-4,2	-14,6
Realisationsförluster som inte står i överensstämmelse med GEH	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	100,5	68,7	129,4	162,5	47,9
Reservering av medel till RUR	-60,0	0,0	-21,6	-127,1	0,0
Användning av medel från RUR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Balanskravsresultat	40,5	68,7	107,8	35,4	47,9
Synnerliga skäl enligt KL 8 kap 5§	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Balanskravsresultat efter synnerliga skäl att reglera	40,5	68,7	107,8	35,4	47,9

Balanskravet

Balanskravet är ett krav som kommuner måste uppfylla enligt kommunallagen. Det innebär i korthet att intäkterna ska överstiga kostnaderna. Kravet utgör därmed en undre gräns för vilket resultat som får budgeteras respektive redovisas. Om resultatet blir negativt är huvudregeln att det ska återställas med positiva resultat inom tre år och att kommunfullmäktige ska fastställa en plan för detta. Undantag kan medges för synnerliga skäl, vilka då tydligt ska specificeras i årsredovisningens förvaltningsberättelse tillsammans med en avstämning av balanskravsresultatet.

Resultatutjämningsreserv

Resultatutjämningsreserven (RUR) är en komplettering av lagstiftningen, vars syfte är att ge möjlighet för kommuner att under vissa förutsättningar föra medel mellan olika år för att balansera upp resultatet. I tider av högkonjunktur med höga resultatnivåer ska överskott kunna reserveras i RUR för att sedan i tider av lågkonjunktur kunna täcka underskott utan att balanskravet åsidosätts. Motivet till regelverket är att ge kommunerna stabilare planeringsförutsättningar som minskar behovet av tillfälliga neddragningar

av verksamheterna i lågkonjunktur då det underliggande behovet av tjänsterna är oförändrat. Kommunfullmäktige beslutade 2013 om riktlinjer för tillämpning av RUR i Kalmar kommun och 2020 beslutades om ändringar i riktlinjerna.

Avstämning 2019

Årets resultat 2019 är 107,4 mnkr. Realisationsvinster, som till sin natur är av engångskaraktär, ska reducera resultatet och uppgår till 6,9 mnkr. Årets resultat efter balanskravsjusteringar uppgår därmed till 100,5 mnkr. Med stöd av de ändrade riktlinjerna för RUR kan därefter 60,0 mnkr av resultatet efter balanskravsjusteringar reserveras till RUR. Den totala reserven ökar då från 176,6 mnkr till 236,6 mnkr. Balanskravsresultatet efter reservering till RUR uppgår då till 40,5 mnkr. Ackumulerat balanskravsresultat för åren 2000-2019 uppgår till 515,4 mnkr.

Samlad bedömning över god ekonomisk hushållning

Begreppet god ekonomisk hushållning återfinns i åttonde kapitlet i kommunallagen. En kommun ska upprätta riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Vidare ska kommunen också ta fram såväl finansiella som verksamhetsmässiga mål för att uppnå god ekonomisk hushållning. Kalmar kommuns riktlinjer för god ekonomisk hushållning som fastställdes av kommunfullmäktige 2013 tar sin utgångspunkt i att varje generation av invånare ska bära kostnaderna för den service som de själva beslutar om och konsumerar. Det ska också finnas ekonomiskt utrymme för att ersätta tidigare gjorda investeringar. Ekonomin ska vägas mot verksamheten på kort sikt samtidigt som verksamhetens behov i nuläget ska vägas mot verksamhetens behov i framtiden. Begreppet god ekonomisk hushållning har två perspektiv: ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv. För att kunna leva upp till detta har kommunfullmäktige beslutat om mål för tre områden: nettokostnadsandel, självfinansiering av investeringar samt ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet.

Nettokostnadsandel

För att god ekonomisk hushållning ska anses uppnådd är det inte tillräckligt att endast uppfylla balanskravet, det vill säga att ha ett resultat över noll. En tumregel i kommunsektorn är att resultatet bör uppgå till minst 2,0 procent av de samlade intäkterna från skatt, generella statsbidrag och kommunal utjämning. Mot bakgrund av de utmaningar som kommunerna nu möter i form av ökade demografiska behov samt att skatteintäkterna inte ökar i samma takt som tidigare görs bedömningen att sektorn inte uppnår denna resultatnivå de närmaste åren. Kalmar är därför en bland andra kommuner som följdriktigt justerat ned målsättningen till 1,0 procent, eller annorlunda uttryckt, en nettokostnadsandel om högst 99 procent över en rullande femårsperiod. Detta mål uppnås 2019.

Självfinansiering

Samma förhållande gäller kring målet om självfinansiering av investeringar. Den långsiktiga strävan är att investeringarna fullt ut finansieras med egna medel. I det kortare perspektivet är dock behovet av investeringar så stort, både till följd av ökad befolkning och av behovet att ersätta äldre byggnader och infrastruktur, att det kan motivera en lägre självfinansieringsgrad. Det nu gällande målet för Kalmar kommun är en självfinansiering om 50,0 procent över en rullande femårsperiod. Detta mål uppnåddes 2019.

Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet

Målet under verksamhetsperspektivet bedöms vara på rätt väg där verksamheterna går mot en allt högre grad av kostnadseffektivitet och ändamålsenlighet. Nettokostnadsavvikelsen har gått från cirka 150,0 mnkr över referenskostnad till cirka 50,0 mnkr under referenskostnad mellan 2012 och 2017. Den redovisade totala nettokostnadsavvikelsen 2018 vände dock upp igen efter att stadigt ha gått ned sedan 2012. Placeringen inom flera av mätetalen i jämförelsestudien Kommunens Kvalitet i Korthet (KKiK) är stigande liksom att Jämföraren i kommun- och landstingsdatabasen Kolada indikerar en hög eller förväntad verkningsgrad i flertalet av de jämförda verksamheterna. Av de 25 övergripande fullmäktigemålen inom de fem fokusområdena bedöms 92 procent att vara uppnådda eller på rätt väg vilket stärker bilden av en ändamålsenlig verksamhet. Flertalet av nämnderna uppvisar en god budgetföljsamhet alternativt lämnar de ett överskott av oförbrukade medel.

Mot bakgrund av ovanstående är den samlade bedömningen i stort att Kalmar kommun lever upp till kraven om en god ekonomisk hushållning.

VÄSENTLIGA PERSONALFÖRHÅLLANDEN

Personalredovisning

Personalsammansättning

Vid årets slut hade Kalmar kommun 5 339 anställda med tillsvidareanställning vilket är en minskning med 23 personer jämfört med 2018. Omräknade heltider, årsarbetare, uppgick till 5 199,8 vilket var en minskning med 9,2 årsarbetare jämfört med 2018. Utöver dessa fanns ett antal vikarier anställda för kortare eller längre tid.

Nedanstående tabell visar antalet tillsvidareanställda och årsarbetare på förvaltningarna för åren 2018 och 2019. Ökningen på kommunledningskontoret beror på flyttning av personal i samband med

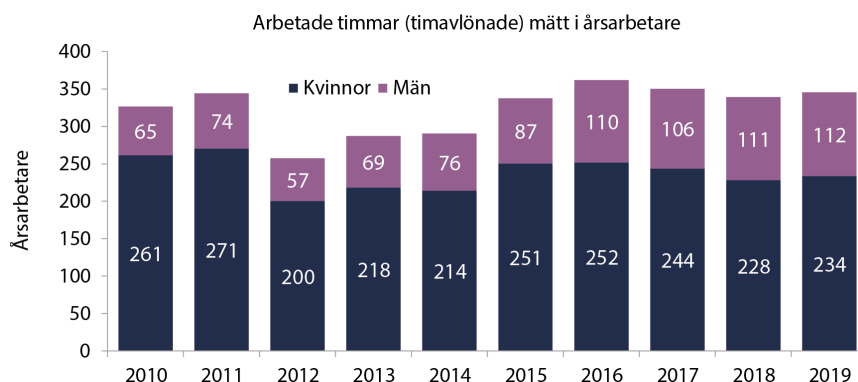
organisationsförändringar. På övriga förvaltningar är förändringarna en kombination av dimensionering av verksamhet samt högre sysselsättningsgrader.

2019 arbetade timavlönad personal 587 468 timmar vilket motsvarar 346 årsarbetare. Antalet timmar ökade med 6 årsarbetare jämfört med 2018.

Diagrammet på nästa sida visar antalet arbetade timmar mätt i årsarbetare under den senaste tioårsperioden redovisat för kvinnor och män.

Tillsvidareanställda	2018		2019		Förändring	
	Personer	Årsarbetare	Personer	Årsarbetare	Personer	Årsarbetare
Personer och årsarbetare*						
Kommunledningskontoret	287	282,6	351	348,0	64	65,4
Kultur och fritidsförvaltningen	150	143,7	160	154,3	10	10,7
Omsorgsförvaltningen	1 172	1 097,4	1 164	1 097,1	-8	-0,4
Samhällsbyggnadskontoret	119	119,0	110	110,0	-9	-9,0
Serviceförvaltningen	513	498,4	481	469,5	-32	-28,9
Socialförvaltningen	1 104	1 098,0	1 053	1 047,5	-51	-50,5
Södermøre kommunaldelsförvaltning	359	340,5	351	332,3	-8	-8,2
Utbildningsförvaltningen	1 658	1 629,4	1 669	1 641,1	11	11,7
Totalt	5 362	5 209,0	5 339	5 199,8	-23	-9,2

*årsarbeten = Omräknade heltider

Andel heltider, tillsvidareanställda

Trenden går emot en ökad andel heltidstjänster och under året ökade andelen heltidstjänster främst på omsorgsförvaltningen (+4,1 procentenheter). Männerna har genomgående en högre andel heltider än kvinnorna på alla förvaltningarna förutom

på samhällsbyggnadskontoret. Den största differensen finns i Södermöre kommunalförvaltning där männen har nära 19 procentenheter högre andel heltider än kvinnorna. Trenden går mot att differensen mellan kvinnor och män minskar.

Förvaltning	Andel heltider i %			Förändring		
	Kvinnor	Män	Totalt	2019-2018	Differens 2019 kvinnor-män	Differens 2018 kvinnor-män
Kommunledningskontoret	96,2	99,4	97,7	1,9	-3,2	-7,2
Kultur- och fritidsförvaltningen	88,4	93,8	90,6	1,3	-5,4	-2,8
Omsorgsförvaltningen	64,8	75,5	66,2	4,1	-10,7	-8,8
Samhällsbyggnadskontoret	100,0	100,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Serviceförvaltningen	85,3	97,9	90,2	1,1	-12,5	-13,5
Socialförvaltningen	98,7	98,9	98,8	0,1	-0,2	0,5
Södermöre kommunalförvaltning	73,2	92,1	75,2	-0,6	-18,9	-18,0
Utbildningsförvaltningen	94,8	97,2	95,3	0,2	-2,5	-1,7
Totalt	85,7	95,2	88,0	1,3	-9,4	-9,5

Könsfördelning, tillsvidareanställda

Alla förvaltningar har fler kvinnor än män men förhållandet mellan kvinnor och män varierar. De mest kvinnodominerande förvaltningarna är omsorgsförvaltningen och Södermöre kommunalförvaltning.

Samhällsbyggnadskontoret har jämnast könsfördelning. Medelåldern på förvaltningarna varierar från 44,2 år på samhällsbyggnadskontoret till 47,3 år på serviceförvaltningen.

Tillsvidareanställda

Andel kvinnor och män i %

Förvaltningar	2018		2019	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Kommunledningskontoret	58	42	53	47
Kultur-och fritidsförvaltningen	63	37	59	41
Omsorgsförvaltningen	88	12	87	13
Samhällsbyggnadskontoret	52	48	50	50
Serviceförvaltningen	57	43	61	39
Socialförvaltningen	74	26	74	26
Södermöre kommundelsförvaltning	90	10	89	11
Utbildningsförvaltningen	82	18	80	20
Totalt	77	23	76	24

Personalomsättning och pension

Personalomsättningen räknas som antalet tillsvidareanställda som slutat sin anställning på egen begäran, exklusive pension och sjukersättning, och med extern avgångsväg satt i relation till antalet snittanställda under perioden. Med extern avgångsväg menas att den anställde inte tillträtt någon ny månadsanställning inom Kalmar kommun direkt efter avslutad tjänst. Under 2019 slutade 286 tillsvidareanställda på egen begäran vilket var 33 färre jämfört med 2018.

Årets personalomsättning var 5,3 procent vilket är lägre jämfört med 2018 då personalomsättningen var 6,0 procent. Den genomsnittliga personalomsättningen de senaste fem åren är 4,9 procent.

219 kvinnor (-34) och 67 män (+1) slutade på egen begäran under året och det resulterade i att kvinnornas personalomsättning var 5,3 procent och männens 5,4 procent.

Tillsvidareanställda

Medelålder

Förvaltningar	Kvinnor	Män	Totalt
Kommunledningskontoret	47,4	45,5	46,5
Kultur-och fritidsförvaltningen	46,2	45,7	46,0
Omsorgsförvaltningen	45,3	43,5	45,1
Samhällsbyggnadskontoret	45,6	42,9	44,2
Serviceförvaltningen	47,4	47,2	47,3
Socialförvaltningen	45,8	44,7	45,5
Södermöre kommundelsförvaltning	45,9	45,8	45,9
Utbildningsförvaltningen	44,4	45,6	44,7
Totalt	45,2	45,5	45,4

Personalomsättningen har under senare år ökat stadigt. Men den trenden bröts under 2019 då omsättningen minskade från 6,0 procent till 5,3 procent. Störst personalomsättning under året hade samhällsbyggnadskontoret och socialförvaltningen där båda förvaltningarna hade en personalomsättning på 7,2 procent. Under de senaste fem

åren har omsättningen varit i särklass störst på samhällsbyggnadskontoret. Det beror på flera faktorer; allmänt en god arbetsmarknad i riket, yrkesområden med bristsituation samt en byggboom i Sverige med högt tempo i bostadsbyggande.

Personalomsättning i %

Förvaltningar	2017	2018	2019	Snitt i % (2015-2019)
Kommunledningskontoret	1,6	4,0	5,7	4,0
Kultur-och fritidsförvaltningen	3,4	4,7	5,6	4,3
Omsorgsförvaltningen	6,1	8,3	5,6	5,5
Samhällsbyggnadskontoret	12,9	9,6	7,2	8,2
Serviceförvaltningen	2,4	4,5	1,9	2,5
Socialförvaltningen	5,3	5,9	7,2	5,7
Södermøre kommundelsförvaltning	4,9	6,2	2,8	4,7
Utbildningsförvaltningen	5,4	4,9	5,2	4,7
Totalt	5,1	6,0	5,3	4,9

Nedbrutet på personalgruppsnivå var personalomsättningen högst för personal inom tekniskarbete (9,4 procent). Under de senaste fem åren har personalomsättningen

varit störst inom personalgruppen socialt och kurativt arbete (8,3 procent). Lägst genomsnittlig personalomsättning de senaste fem åren har personal haft inom lokalvård.

	Slutat på egen begäran	Personalomsättning i %	Snitt i % 2015-2019
Ledningsarbete	13	4,9	5,8
Handläggare och administrativt arbete	17	4,2	3,8
Vård- och omsorgsarbete med mera	61	5,5	4,9
Rehab och förebyggande arbete	1	1,6	7,9
Socialt och kurativt arbete	77	7,5	8,3
Skol- och barnomsorgsarbete	89	5,2	4,9
Kultur-, turism- och fritidsarbete	7	5,8	4,2
Teknikarbete	13	9,4	7,9
Hantverkare m.m.	4	2,6	2,6
Räddningstjänstarbete	1	2,1	1,4
Köks- och måltidsarbete	1	0,6	1,3
Städ, tvätt och renhållningsarbete	2	1,3	1,1
Totalt Kalmar kommun	286	5,3	4,9

Den genomsnittliga pensionsåldern under 2019 var 64,7 år, vilket är högre jämfört med 2018 då den var 64,4. Kvinnornas genomsnittliga pensionsålder var 64,7 och männens 64,9.

15 procent av pensionsavgångarna utgjordes av personal som slutade vid 67 års ålder,

vilket var en högre andel jämfört med 2018 då den var 10,0 procent. För kvinnorna var andelen 13 procent och för männen 21 procent.

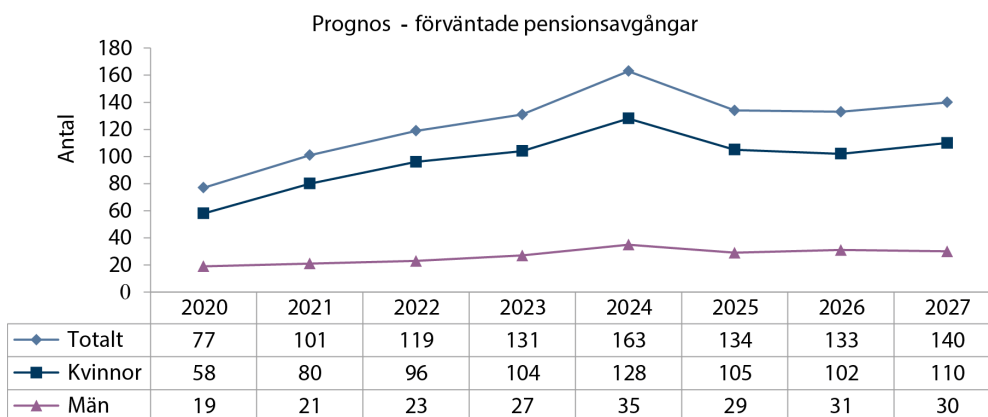
Under 2019 såg antalet pensionsavgångar fördelat på ålder och kön ut på följande sätt:

Antal pensionsavgångar 2019

Ålder	Kvinnor	Män	Totalt
61	4	0	4
62	2	0	2
63	21	6	27
64	13	6	19
65	37	6	43
66	15	4	19
67	14	6	20
Totalt	106	28	134
Genomsnittlig pensionsålder	64,7	64,9	64,7

För kommunen totalt kan vi prognostisera förväntade pensionsavgångar de närmsta åren. Prognosen baseras på antalet anställda den 1 januari 2019 och när de uppnår 65 år. Genom att pensionsåldern numera är rörlig där den anställda kan välja att gå i pension

från och med 62 års ålder så råder en viss osäkerhet. Nedanstående diagram visar antalet prognostiserade pensionsavgångar för åren 2020-2027 utifrån angivna förutsättningar.

Personalpolitik

Kompetensutveckling

Kommunledningskontoret erbjuder strategiska och förvaltningsövergripande utbildningar inom områden som arbetsmiljö, ledarskap, IT och digitalisering, juridik, medarbetarskap och arbetsrätt med mera. Utöver detta så genomför förvaltningarna egna utbildningar på organisations-, enhets- eller individnivå. Kommunen har sedan flera år ett väl fungerande ledarutvecklingsprogram med egna interna utbildare som är certifierade i Försvarshögskolans koncept Utvecklande Ledarskap, Indirekt Ledarskap och UGL. Under 2019 har kommunens satsning på utbildning för chefer och skyddsombud i systematiskt arbetsmiljöarbete fortsatt och fått god genomslagskraft. Under 2019 startade det populära ledarförsörjningsprogrammet, nu för första gången i samarbete med tre andra kommuner i länet; Borgholm, Mörbylånga och Torsås.

Kompetensförsörjning och rekrytering

Med kompetensförsörjning avses här att utveckla och behålla medarbetare samt att attrahera och rekrytera nya kollegor. Arbetsgivaren har i samverkan med de fackliga organisationerna arbetat vidare framförallt på omsorgsförvaltningen med att öka andelen medarbetare som arbetar heltid. För att klara kvalitet och åtagande inom välfärden behöver vi fler medarbetare som arbetar mer och längre. I Kalmar kommun är andelen medarbetare med eftergymnasial utbildning 52 procent (enligt Statistiska centralbyrån 2017). Statistiken finns i kommun- och landstingsdatabasen Kolada och när det gäller utbildningsnivå går den inte att få könsuppdelad. Underlag för 2018 är inte presenterad ännu.

Personalomsättningen ligger på en nivå som är något lägre än 2018. Under 2019 har kommunen haft fler sökande till lediga jobb och färre vakanser. Det har framförallt varit svårt att rekrytera förrättningslantmätare, kockar, fysioterapeuter, arbetsterapeuter, ingenjörer och jurister. Under 2019 har kommunen rekryterat 33 nya chefer, varav 20 kvinnor.

Kommunen har under flera år arbetat med ett brett spektrum av åtgärder inom kompetensförsörjning. Vi annonserar och syns regelbundet i sociala medier, framförallt på Facebook, LinkedIn samt Instagram. Vi deltar i mässor som arrangeras av Arbetsförmedlingen, Ung Företagsamhet, Kunskapsnavet med flera. Nätverket Kalmarsundsregionen är också en möjlig väg att nå ut med lediga jobb och Kalmar kommuns arbetsgivarvarumärke. Vi har ett väl utvecklat samarbete med Linnéuniversitetet kring verksamhetsförlagd utbildning (VFU) och övningskolor för lärare. Vi har även kontakt med studentkåren för att visa på möjligheter med Kalmar kommun som arbetsgivare och sommarjobbsmöjligheter för de studenter som vill stanna kvar i Kalmar över sommaren.

2016 certifierades Kalmar kommun genom Vård- och omsorgscollege (VO-college) och kommunen har under 2019 arbetat med samverkan kring:

- yrkesutbildningarnas struktur och innehåll
- det arbetsplatsförlagda lärandet (APL)
- lärandet i arbetet (LIA)
- handledarutbildning
- språkbudsutbildning
- validering
- kompetensutveckling för redan anställda.

För att kunna möta framtida rekryteringsbehov har vi inom VO-college haft Upplevelseverkstad för årskurs 8 som en pilotverksamhet. Totalt var det cirka 200 elever som deltog från olika skolor i länet och de fick prova många olika arbetsmoment inom vård och omsorg. Utvärderingarna var väldigt positiva så det planeras för framtida koncept 2021.

Kommunen har ett nära samarbete med Arbetsförmedlingen när det gäller möjligheter för utrikes födda att prova yrken inom vård och omsorg.

Upplägget är:

1. information
2. intervju
3. praktik
4. semestervikariat

Detta upplägg ger kandidaten motivation att träna svenska med hjälp av SFI och yrkes-svenska. Efter det är tanken att intresse finns för att satsa på utbildning till bland annat undersköterska som erbjuds inom vuxenutbildningen på Kunskapsnavet. Kalmar kommun ser målgruppen utrikes födda som en viktig del i den framtida kompetensförsörjningen.

Vid rekrytering och vakanser har Kalmar kommun i något enstaka fall använt rekryteringsföretag, bemanningsföretag eller inhyrd personal och konsulter.

Arbetsmiljö och hälsa

Som arbetsgivare är det viktigt att ha en hälsofrämjande och hållbar personalpolitik som bidrar till att skapa balans mellan verksamhetens behov, resurser och de krav som ställs på medarbetare. Hälsofrämjande arbete är en långsiktig process och ett förändringsarbete som rätt genomfört möjliggör för medarbetare att förbättra sin hälsa. För att nå framgång i hälsoarbetet är det nödvändigt att hälsa är ett synsätt som genomsyrar organisationen i all verksamhet. Delaktighet är en av förutsättningarna för ett hälsofrämjande arbete. För att nå delaktighet finns inom Kalmar kommun ett samverkansavtal. För att nå bästa resultat av det hälsofrämjandearbetet är det viktigt med forum för att sprida och ta vara på goda exempel och stärka det friska. Det är också viktigt att frågan får utrymme i koncernledning, inom förvaltningarna och på arbetsplatserna.

Kommunen arbetar ständigt med att förbättra arbetsmiljön och stärka arbetshälsan på individ, grupp- och organisationsnivå. Kalmar kommun har sedan många år en egen inbyggd företagshälsa, arbetsmiljöenheten. Arbetsmiljöenheten anlitas i en mängd olika aktiviteter och planeringsarbeten.

De tjänster som kunderna utnyttjade mest hos arbetsmiljöenheten under 2019 var:

- arbetslivsinriktad rehabilitering
- arbetsmiljökartläggning, det vill säga skyddsronder och riskbedömningar
- lagstadgade undersökningar
- kartläggande samtal
- chefsstöd.

En annan tjänst som var uppskattad var lagutveckling, grupputveckling, konflikthantering och utbildning inom området arbetsmiljö och hälsa. Exempel på utbildning var:

- hjärt- och lungräddning
- psykisk ohälsa på din arbetsplats
- aktiv arbetslivsinriktad rehabilitering
- kollegial reflekterande samtalsgrupp
- hitta balansen och hantera stressen för medarbetare (AdNos).

Under 2019 har fyra medarbetare utbildats för att kunna utreda enligt Faktaundersökelsemetoden. Det är en kvalitetssäkrad metod för att utreda kränkande särbehandling och diskriminering.

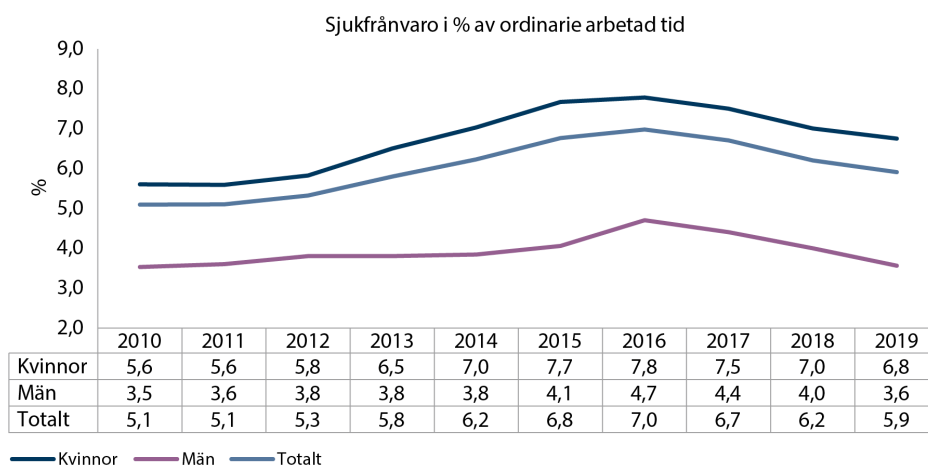
Redovisning av sjukfrånvaron

Sjukfrånvaro kan redovisas på olika sätt, Kalmar kommun redovisar enligt det som anges i lagen om kommunal bokföring och redovisning. Det alternativ som förordas är total sjukfrånvaro under året i relation till de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid angiven i procent. Redovisningen omfattar samtliga arbetstagare som under året har haft en eller flera anställningar oavsett anställningsform.

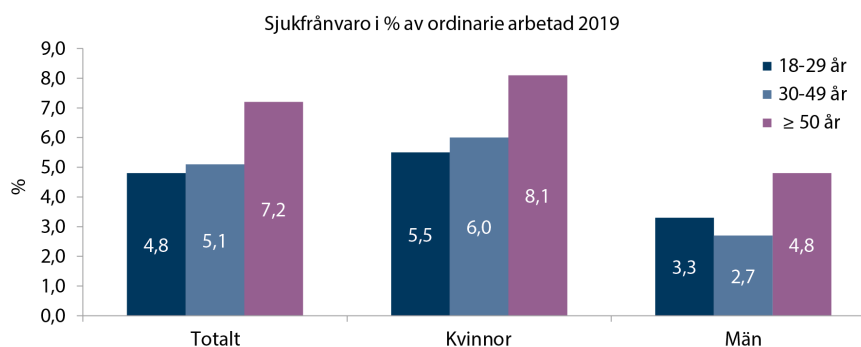
För Kalmar kommun inleddes en trend 2012 mot en ökad sjukfrånvaro, den trenden bröts

2017. Sjukfrånvaron i procent av arbetad tid hamnade under året på 5,9 procent vilket var 0,3 procentenheter lägre jämfört med 2018. Kvinnornas sjukfrånvaro minskade från 7,0 procent till 6,8 procent och männens från 4,0 procent till 3,6 procent.

Nedanstående diagram visar sjukfrånvarons utveckling sedan 2010 för kommunen och även fördelat på kvinnor och män. Ur diagrammet går det att utläsa att kvinnorna genomgående haft en högre sjukfrånvaro än männen.

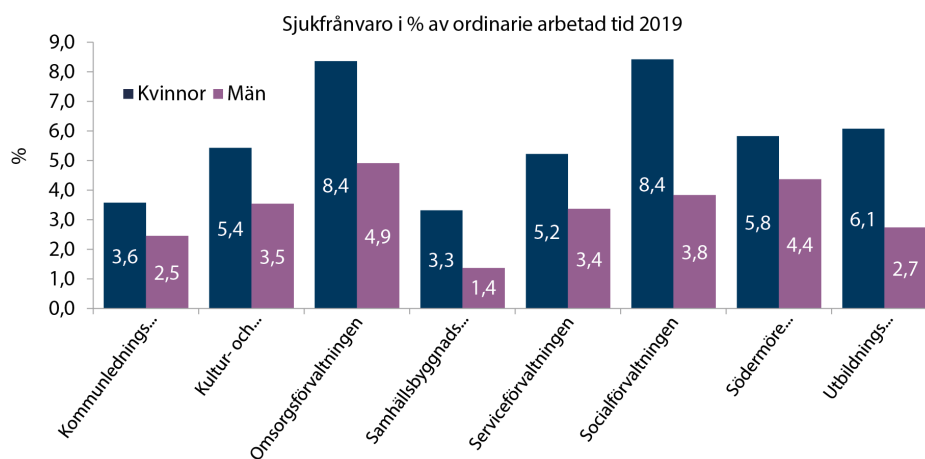

Följande diagram visar sjukfrånvaron könsuppdelat i tre åldersgrupper. Av diagrammet framgår att sjukfrånvaron ökar i takt med åldern och att kvinnorna genomgående har en högre sjukfrånvaro än männen i samtliga åldersgrupper. Differensen är lägst bland yngre medarbetare.

Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetad tid per förvaltning

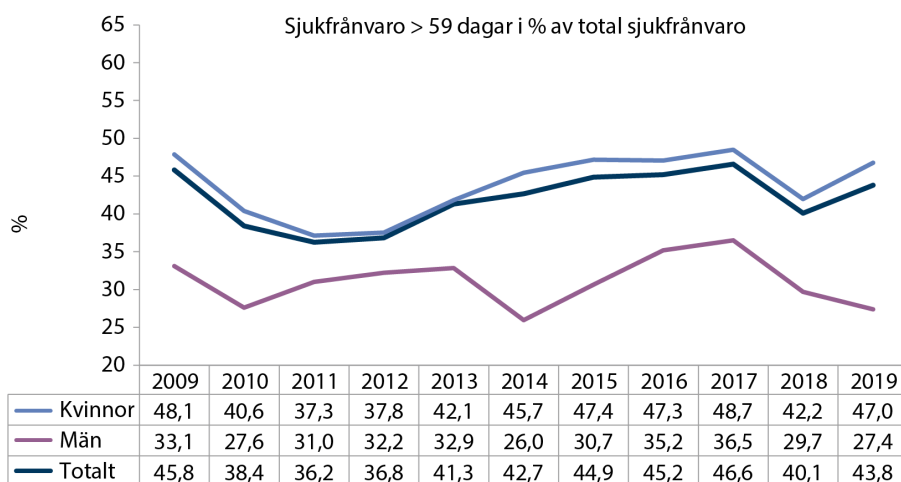
Sjukfrånvaron varierar mellan förvaltningarna och genomgående på alla förvaltningar gäller att kvinnorna har en högre sjukfrånvaro än männen. Nästa diagram visar sjukfrånvaron på förvaltningarna under 2019 fördelat på kvinnor och män.

Sjukfrånvaro över 59 dagar

Under 2019 svarade den längre sjukfrånvaron, här definierad som all sammanhängande sjukfrånvaro över 59 dagar, för 43,8 procent av den totala sjukfrånvaron. Det är högre jämfört med 2018 då siffran låg på 42,2 procent.

Nedanstående diagram visar hur sjukfrånvaron över 59 dagar som andel av den totala sjukfrånvaron har utvecklats under de senaste tio åren.

Nära 44 procent av den totala sjukfrånvaron kan betecknas som lång. Den längre sjukfrånvarons betydelse för den totala sjukfrånvaron är större för kvinnor än för män och det förhållandet stärktes under året.

För ett mer ingående personalbokslut hänvisar vi till Personalöversikt 2019.

Den genomsnittliga sysselsättningsgraden utifrån de tillsvidareanställdas anställningsavtal ökade från 97,1 procent till 97,4 procent under året. Kvinnornas sysselsättningsgrad är 96,9 procent och männens 98,9 procent. Skillnaden mellan kvinnors och mäns sysselsättningsgrader minskar.

88 procent av de tillsvidareanställdas anställningsavtal är heltidstjänster vilket är en ökning jämfört med 2018 då siffran låg på 87 procent. 86 procent av kvinnorna och 95 procent av männen har heltidstjänster.

323 personer är månadsavlönade med en tidsbegränsad anställning, vilket är 38 färre jämfört med 2018.

Timavlönad personal arbetade 587 468 timmar under 2019 vilket motsvarar 346 årsarbetare. Jämfört med 2018 var det en ökning motsvarande sex årsarbetare.

Personalomsättningen bland tillsvidareanställd personal var 5,3 procent vilket är lägre jämfört med 6,0 procent 2018. Kvinnornas personalomsättning var 5,3 procent jämfört med 6,1 procent 2018 och männens personalomsättning var 5,4 procent jämfört med 2018 då siffran låg på 5,4 procent.

Under 2019 slutade 134 tillsvidareanställda med pension, 106 kvinnor och 28 män. Den genomsnittliga pensionsåldern var 64,7 år.

FÖRVÄNTAD UTVECKLING

Högonkonjunkturen är över och den årliga tillväxten av kommunernas skatteunderlag kommer inte att vara på samma höga nivå framöver som den varit de senaste åren, vilket har en direkt påverkan på intäkterna. Samtidigt ökar kommunernas kostnader till följd av stora demografiska förändringar med högre andelar yngre och äldre åldrar. Behovet av stora investeringar tillkommer också för att möta demografin samt för att renovera eller ersätta gamla och uttjänta anläggningar.

Kommunen

På det lokala planet finns ett växande Kalmar, vilket ska hanteras utifrån de ekonomiska utmaningar som kommunsektorn och samhällsekonomin står inför. De senaste årens ekonomiska resultat har lagt en stabil finansiell grund för de närmaste åren. En ekonomi i balans utgör fundamentet för en verksamhet av god kvalitet som står väl rustad för framtida utmaningar.

För att möta de allt tuffare ekonomiska förutsättningarna har modellen för budgetarbetet inför planeringsperioden 2020-2022 anpassats. Utgångspunkten är att uppnå balanskravet och de finansiella målen i enlighet med god ekonomisk hushållning. De resurser som de samlade skatteintäkternas utveckling ger är gränssättande. Av de tillgängliga resurserna säkerställs utrymme för att hantera finansiella poster såsom räntekostnader och pensionskostnader. Vidare tilldelas utrymme för att nämnderna blir kompenserade för löneökningar och kostnader för de hyror och investeringar som bedöms nödvändiga. Återstående resurser används för att hantera den demografiska utvecklingen samt övriga behov och åskanden.

Arbetet med att utveckla organisation och arbetsätt pågår ständigt. Ekonomiska och verksamhetsmässiga samordningsfördelar kan uppnås genom ökad samverkan inom koncernen, mellan förvaltningar och bolag samt med andra aktörer.

Resultaten under de kommande åren väntas bli pressade men innebär fortsatt att det finansiella målet om en nettokostnadsandel på högst 99 procent över en rullande femårsperiod uppnås för åren fram till och med 2022.

Investeringsstakten kommer fortsatt vara hög de kommande åren. Det finansiella målet om en självfinansiering av investeringarna på minst 50 procent över en rullande femårsperiod är beräknade att uppnås under perioden fram till och med 2022, trots investeringsstakten.

Soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser väntas vara stabil den kommande treårsperioden.

Osäkerhetsfaktorer och risker kring den förväntade utvecklingen finns exempelvis i form av den ekonomiska konjunkturen som i sin tur påverkar skatteintäkterna via utvecklingen av de arbetade timmarna i samhället som utgör kommunernas skattebas. Konjunkturen kan påverkas av många faktorer, men dagsaktuella frågor såsom Coronavirus, eventuella handelskrig och andra konflikter i omvärlden kan få betydande påverkan på ekonomin i Sverige och världen. En annan stor faktor som påverkar är de beslut som fattas på riksnivå beträffande storleken på de generella statsbidragen till kommunerna och hur dialogen mellan olika aktörer kring välfärdens framtida finansiering utvecklas.

Kommunen (mnkr)	Utfall 2019	Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022
Skatt, utjämnings och generella statsbidrag	4 042,5	4 146,9	4 286,1	4 440,5
Verksamhetens nettokostnader	-4 042,0	-4 141,1	-4 292,7	-4 421,3
Finansnetto	106,9	24,0	21,2	18,3
Årets resultat	107,4	29,8	14,6	37,5
Bruttoinvesteringar	447,5	641,7	686,1	624,2
Nettokostnadsandel, rullande femårsperiod (%)	97,3	97,2	98,1	98,6
Självfinansieringsgrad, rullande femårsperiod (%)	70,5	72,3	58,8	53,6
Soliditet inkl. totala pensionsförpliktelser (%)	19,9	19,7	19,1	19,3

Kommunbolagskoncernen och kommunalförbunden

Ett fortsatt växande Kalmar ställer krav även på bolagskoncernen. De sista årens positiva resultatutveckling är en bra grund för att fortsatt klara den höga investeringstakten.

Uppföljningen av ekonomin i koncernen tydliggörs löpande i den ekonomiska planeringen 2020-2024. En förväntad högre utdelning till Kalmar kommun från och med 2020 och hur konjunkturen utvecklas framöver ställer krav på löpande ekonomiska känslighetsanalyser i koncernen.

Det som kan förändra en positiv utveckling för koncernen är en avmattning av den långvariga högkonjunkturen. Bolagen är utsatta för ett antal risker i mer eller mindre omfattning i sina verksamheter. Dessa hanteras och arbetas efter koncernens ramverk för riskanalyser. Intern kontroll och riskhantering förtydligar styrelsens ramar och riktlinjer när det gäller vilka risker som hanteras i bolagen och hur dessa ska bemötas. VD i bolagen ansvarar för att bolagen operativt följer dessa ramverk. Agenda 2030 kopplat till de globala målen och den ökade digitaliseringen ställer ökade krav inom hela koncernen och en förväntad utveckling inom dessa områden.

Affären där Region Kalmar län går in som delägare stärker flygplatsens möjligheter till fortsatt regional utveckling.

För kommunalförbundens del strävar Kalmarsundsregionens renhållare (KSRR) mot fler medlemskommuner eller samarbete med närliggande kommuner. KSRR har generellt oförändrade taxor och fortsatt så under 2020. Taxorna är generellt oförändrade sedan 2012. Kalmarsunds gymnasieförbund påverkas under de kommande åren av det ökande antalet 16-19-åringar inom medlemskommunerna, vilket innebär att den potentiella målgruppen till gymnasieskolan blir större. Enligt befolkningsprognosen i medlemskommunerna kommer antalet 16-19-åringar att öka med cirka 21 procent fram till år 2028.

REDOVISNINGSPRINCIPER

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR).

Tillämpade redovisningsprinciper

Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras kommunen och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges. Periodiseringar av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed.

Hysesintäkter redovisas i den period uthyrningen avser. Erhållen utdelning redovisas när rätten att erhålla utdelning bedöms som säker.

Kommunens pensionsskuld redovisas enligt den så kallade blandmodellen. Detta innebär att den pension som intjänats före år 1998 behandlas som en ansvarsförbindelse "inom linjen". Pensionsförmåner som intjänats från och med 1998 för ej aktiva det vill säga tidigare anställda som gått i pension redovisas som kostnad i resultaträkningen och som en avsättning i balansräkningen. I kostnaden och avsättningen ingår särskild löneskatt med 24,26 procent. Värdering av pensionsförpliktelserna har gjorts med tillämpning av RIPS 19. För alla aktiva personer anställda och tidigare anställda med en lön överstigande 7,5 inkomstbasbelopp har kommunen från och med 2019 försäkrat pensionsförmånen och löst avsättningen i balansräkningen.

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) decemberprognos i enlighet med rekommendation RKR R2 intäkter. Detta innebär att kommunen i bokslutet för 2019 har bokfört den definitiva slutavräkningen för 2018 och en preliminär slutavräkning för 2019.

Kapitalkostnaderna består dels av rak avskrivning på anskaffningsvärdet och dels av internränta med 1,75 procent på bokfört värde. Avskrivning påbörjas månaden efter slutförd investering och beräknas på anskaffningsvärdet.

Avskrivning av materiella anläggningstillgångar görs normalt för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning. Avskrivningen påbörjas när tillgången tas i bruk, månaden efter slutförd investering och beräknas på anskaffningsvärdet. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar. Ny bedömning av nyttjandeperioden sker om det finns omständigheter som gör att det är nödvändigt, till exempel verksamhetsförändringar och tekniskiften.

Tillgångar för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst tre år betraktas som anläggningstillgång om beloppet överstiger ett prisbasbelopp.

För investeringar i kommunala verksamhetsfastigheter finns åtta komponenter där avskrivningstiden varierar mellan 15-80 år beroende på komponentens nyttjandetid. För infrastruktur med gator, parker, stadsmur och lekplatser med mera finns 24 komponenter och avskrivningstiden varierar mellan 10-100 år.

Materiella anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde med tillägg för värdehöjande investeringar och med avdrag för planmässiga avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Från och med 2018 tillämpas bruttoredovisning för bidrag och gatukostnadsersättningar enligt RKR18.1 Intäkter från avgifter, bidrag och försäljning för

anläggningar som aktiverades under 2018. Från och med 2019 tillämpas bruttoredovisning fullt ut. Inkomsten tas upp som en skuld som sedan periodiseras över anläggningstillgångens nyttjandeperiod. Investeringsbidrag som avser investeringar gjorda före räkenskapsåret 2018 har reducerat anläggningstillgångarnas anskaffningsvärden. Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod för de poster som tas upp som materiella anläggningstillgångar är 21,63 år.

De tomter som producerats för försäljning i exploateringsverksamheten redovisas som omsättningstillgångar. Anskaffningsvärdet för exploateringstomter och tomträtter tillverkade till och med 2005 har fastställts schablonmässigt eftersom underlag saknas och kostnaden för arbetsinsatsen inte bedömts stå i proportion till informationsvärdet.

Tidigare har erhållna insatsemissioner samt insatskapital som har betalats in enligt återbäringsmodellen för Kommuninvest varit föremål för uppskrivning inom kommunen. Bedömningen har varit att tillgången ansetts ha ett tillförlitligt och bestående värde som översteg bokfört värde. Kommunens bokförda värde på insatskapitalet har stämt överens med kommunens insatskapital enligt Kommuninvests medlemsregister.

Från och med att lagen om kommunal bokföring och redovisning började gälla vid årsskiftet finns inte längre möjligheten att skriva upp finansiella tillgångar. Tidigare års uppskrivningar har återförts mot eget kapital. Justeringen i redovisningen för att efterleva lagen innebär att värdet på de finansiella anläggningstillgångarna till likaledes kommunens eget kapital minskat med 32,0 mnkr.

Lånekostnader redovisas i enlighet med huvudmetoden och belastar följaktligen resultatet för den period de hänför sig till.

Semesterlöneskuld och okompenserad övertid för de anställda har redovisats som en kortfristig skuld. Förändringen beräknad på

en tolv månaders period har belastat resultaträkningen. De intjänade förmånerna har belastats med lagenliga arbetsgivaravgifter.

Sammanställd redovisning (koncernen)

Den sammanställda redovisningen upprättas enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning kapitel 12 och utformats enligt god redovisningssed. Enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning ska kommunens årsredovisning även omfatta sådan kommunal verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer där kommunen har ett betydande inflytande. Den sammanställda redovisningen för koncernen omfattar aktiebolag, kommunalförbund och handelsbolag i vilka kommunen har ett bestämmande eller betydande inflytande. Med betydande inflytande avses de fall där kommunens röstandel i bolaget överstiger 20 procent. Kommunkoncernens medlemmar och ägarandelar framgår av figuren på sidan 7.

Av 12 kap. 5 § tredje stycket LKBR framgår att om det finns särskilda skäl, och det är förenligt med kravet på en rättvisande bild, får kapitalandelsmetoden användas. Det alternativa sättet kan vara arbetsbesparande när underkoncernens företag i huvudsak består av helägda företag som inte har varit föremål för interna förvärv. Avseende konsolideringen av koncernen Kalmar Energi bedöms särskilda skäl föreligga eftersom kommunkoncernen i praktiken saknar betydande inflytande, dock har Kalmar Energi en särskild ekonomisk betydelse för kommunkoncernen i och med de utdelningar som lämnas och den risk som föreligger med en ägarandel som uppgår till 50,0 procent av bolaget Kalmar Energi.

2018 års sammanställda redovisning har gjort om enligt kapitalandelsmetoden och analys av skillnaderna mellan den proportionella konsolideringen och konsolideringen enligt kapitalandelsmetoden har gjorts för att fastställa att kravet på rättvisande bild är uppfyllt. Den omräknade koncernen för 2018 har

används som jämförelsetal vid upprättandet av årets årsredovisning.

Obeskattade reserver har efter avdrag för uppskjuten skatt hänförts till eget kapital. Uppskjuten skatt redovisas under avsättningar.

Inom koncernen förekommer omfattande transaktioner mellan bolagen och kommunen. Alla koncerninterna transaktioner har eliminerats för att ge en rättvisande bild av koncernens totala ekonomi.

Enhetliga redovisningsprinciper för kommunen och i koncernen ingående företag saknas. För de aktiebolag och handelsbolag, som

ingår i koncernen, gäller bokföringslagen och årsredovisningslagen, och bokföringsnämndens allmänna råd. I kommunen gäller lagen om kommunal bokföring och redovisning samt rekommendationer utfärdade av Rådet för kommunal redovisning. Därför kan det skilja i redovisningsprinciperna mellan kommunen och bolagen i koncernen.

Vid avvikelser i redovisningsprinciper mellan kommunen och de kommunala bolagen är kommunens redovisningsprinciper vägledande för den sammanställda redovisningen.

REDOVISNING

Resultaträkning

	Not	Koncernen		Kommunen	
		2019	2018	2019	2018
Verksamhetens intäkter	1	1 737,2	1 832,4	982,4	1 040,4
Verksamhetens kostnader	2	-5 241,0	-5 112,8	-4 753,3	-4 592,7
Avskrivningar	3, 4	-422,6	-359,4	-271,1	-210,3
Verksamhetens nettokostnader		-3 926,3	-3 634,4	-4 042,0	-3 762,6
Skatteintäkter	5	3 252,1	3 126,0	3 252,1	3 126,0
Generella statsbidrag och utjämning	6	790,4	718,8	790,4	718,8
Verksamhetens resultat		116,1	210,5	0,5	82,2
Finansiella intäkter	7	11,4	11,1	28,0	26,8
Finansiella kostnader	8	-45,0	-54,3	-10,2	-5,9
Jämförelsestörande poster		89,1	0,0	89,1	0,0
Resultat efter finansiella poster		171,6	167,2	107,4	103,2
Årets resultat	9	171,5	161,9	107,4	103,2

Balansräkning

	Not	Koncernen		Kommunen	
		2019	2018	2019	2018
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar		0,0	0,0	0,0	0,0
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	3	7 905,8	7 149,8	3 562,4	3 380,0
Maskiner och inventarier	4	380,7	363,0	239,6	232,8
Finansiella anläggningstillgångar	10	323,0	353,7	176,3	208,3
Summa anläggningstillgångar		8 609,5	7 866,5	3 978,3	3 821,1
Omsättningstillgångar					
Förråd	11	92,5	77,2	86,1	71,3
Fordringar	12	374,4	367,3	259,3	264,3
Kortfristiga placeringar	13	0,0	50,0	0,0	50,0
Kassa och Bank	14	211,0	229,6	19,3	1,7
Summa omsättningstillgångar		677,8	724,0	364,7	387,3
Summa tillgångar		9 287,3	8 590,5	4 343,0	4 208,4
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Årets resultat	9	171,5	161,9	107,4	103,2
Resultatutjämningsreserv		236,6	176,6	236,6	176,6
Övrigt eget kapital		2 650,1	2 580,2	1 742,4	1 731,3
Summa eget kapital		3 058,2	2 918,7	2 086,4	2 011,0
Avsättningar					
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	16	146,3	307,2	143,5	303,7
Andra avsättningar	17	321,1	246,2	177,2	116,4
Skulder					
Långfristiga skulder	18	4 589,0	3 851,9	1 194,2	942,5
Kortfristiga skulder	19	1 172,7	1 266,4	741,7	834,7
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		9 287,3	8 590,5	4 343,0	4 208,4
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER					
Panter och därmed jämförliga säkerheter		Inga	Inga	Inga	Inga
Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulder eller avsättningar	20	1 246,6	1 279,4	1 221,2	1 252,5
Övriga ansvarsförbindelser		160,4	145,2	3 263,1	2 833,7

Kassaflödesanalys

	Not	Koncernen		Kommunen	
		2019	2018	2019	2018
Den löpande verksamheten					
Årets resultat		171,6	167,2	107,4	103,2
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet					
Av- och nedskrivningar		422,6	359,4	271,1	210,3
Gjorda avsättningar		70,5	66,2	69,6	65,8
lanspråktaga avsättningar		-169,2	-0,1	-169,0	-0,1
Övriga ej likviditetspåverkande poster	21	57,8	0,2	9,7	-35,5
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		553,3	593,0	288,8	343,7
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		-55,3	27,0	5,0	23,1
Ökning/minskning kortfristiga skulder		-34,3	133,7	-93,0	92,1
Ökning/minskning förråd och varulager		-15,3	0,7	-14,8	1,9
Ökning/minskning av kortfristiga placeringar		50,0	0,0	50,0	0,0
Kassaflöde från den löpande verksamheten		498,4	754,4	235,9	460,8
Investeringsverksamheten					
Investering i materiella anläggningstillgångar		-1 192,5	-1 174,8	-447,5	-676,2
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		18,5	34,0	9,5	32,0
Investering i finansiella anläggningstillgångar		0,0	0,0	0,0	0,0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		0,0	0,7	0,0	0,0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-1 174,1	-1 140,1	-438,0	-644,2
Finansieringsverksamheten					
Nyupptagna lån		657,5	423,7	200,0	100,0
Amortering av skuld		-2,9	-2,4	0,0	0,0
Ökning/minskning finansiell leasing		6,4	-0,9	6,4	-0,9
Övriga finansiella poster		-4,2	44,5	13,3	84,6
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		656,8	464,9	219,7	183,8
Årets kassaflöde		-18,9	79,3	17,6	0,3
Likvida medel vid årets början		229,9	150,3	1,7	1,4
Likvida medel vid årets slut		211,0	229,6	19,3	1,7

Not 1: Verksamhetens intäkter

	Koncernen		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Försäljningsintäkter	226,6	318,4	102,7	92,9
Taxor och avgifter	382,6	299,2	143,7	138,8
Hyror och arrenden	666,8	652,4	176,5	174,3
Bidrag	681,0	721,9	338,4	394,9
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	211,7	198,1	134,2	127,1
Exploateringsintäkter	78,1	80,2	78,1	80,2
Realisationsvinster	8,2	29,8	8,2	29,7
Försäkringsersättningar	0,8	6,1	0,7	2,5
Övriga intäkter/elimineringar	-518,5	-473,6	0,0	0,0
Summa	1 737,2	1 832,4	982,4	1 040,4
Jämförelsestörande intäkter				
Summa	1 737,2	1 832,4	982,4	1 040,4

Not 2: Verksamhetens kostnader

	Koncernen		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Löner och sociala avgifter	-3 184,1	-3 149,2	-2 763,5	-2 743,3
Pensionskostnader	-222,6	-249,1	-187,7	-214,2
Inköp av anläggnings- och underhållsmaterial	-71,2	-88,5	-10,8	-11,1
Bränsle, energi och vatten	-176,2	-175,2	-68,0	-66,3
Köp av huvudverksamhet	-905,9	-824,0	-806,7	-727,9
Lokal- och markhyror	-310,9	-300,5	-244,3	-231,5
Övriga tjänster	-279,8	-258,4	-133,5	-126,1
Lämnade bidrag	-127,2	-141,6	-123,6	-138,6
Realisationsförluster och utrangeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga kostnader/elimineringar	37,1	73,8	-415,1	-333,7
Summa	-5 241,0	-5 112,8	-4 753,3	-4 592,7
Jämförelsestörande kostnader				
Summa	-5 241,0	-5 112,8	-4 753,3	-4 592,7

Not 3: Mark, byggnader och tekniska anläggningstillgångar

	Koncernen		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Ingående anskaffningsvärden	10 386,5	9 599,6	4 941,2	4 485,1
Årets förändringar				
- Årets aktiverade utgifter	291,3	698,1	43,3	526,2
- Årets statliga stöd	-1,6	-25,7	0,0	0,0
- <i>Försäljningar och utrangeringar</i>	-62,8	-26,1	-49,2	-2,2
- Omklassificeringar	437,2	140,6	246,7	-67,9
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	11 050,6	10 386,5	5 182,1	4 941,2
Ingående avskrivningar	-3 637,3	-3 457,2	-1 850,5	-1 782,8
- Försäljningar och utrangeringar	27,1	10,0	15,2	0,6
- Omklassificeringar	-0,2	70,3	-0,2	67,9
- Årets avskrivningar	-280,5	-260,4	-151,1	-136,2
Utgående ackumulerade avskrivningar	-3 890,8	-3 637,3	-1 986,7	-1 850,5
Ingående nedskrivningar	-201,5	-186,6	-40,3	-25,4
- Återförda nedskrivningar	38,5	0,0	38,5	0,0
- Årets nedskrivningar	-17,3	-14,9	-17,3	-14,9
Utgående nedskrivningar	-180,2	-201,5	-19,0	-40,3
Summa	6 979,5	6 547,8	3 176,3	3 050,4
Pågående nyanläggningar				
Ingående balans	602,1	391,3	329,6	242,3
Utgifter under året	953,1	457,8	343,4	87,3
Under året genomförda omfördelningar	-628,9	-247,0	-287,0	0,0
Utgående balans	926,3	602,1	386,0	329,6
Utgående restvärde enligt plan	7 905,8	7 149,8	3 562,4	3 380,0
Bokförda värden				
Mark	428,6	440,4	79,6	66,5
Verksamhetsfastigheter	3 753,5	3 669,2	1 970,9	1 973,5
Fastigheter för affärsverksamhet	781,2	786,7	49,3	51,8
Publika fastigheter	1 072,6	954,8	1 072,6	954,8
Fastigheter för annan verksamhet	4,0	3,8	4,0	3,8
Pågående projekt	926,3	602,1	386,0	329,6
Övrigt	939,6	692,9	0,0	0,0
Summa bokförda värden	7 905,8	7 149,8	3 562,4	3 380,0

Not 4: Maskiner och inventarier

	Koncernen		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Maskiner och inventarier				
Ingående anskaffningsvärden	1 121,0	1 128,0	735,6	760,7
Årets förändringar			0,0	
- Årets aktiverade utgifter	99,0	83,2	62,5	62,7
- Försäljningar och utrangeringar	-38,6	-4,8	-21,0	-2,4
- Omklassificeringar	8,6	-85,4	8,6	-85,4
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 190,0	1 121,0	785,7	735,6
Ingående ackumulerade avskrivningar	-776,0	-788,6	-520,9	-555,9
Årets förändringar				
- Omklassificeringar	-1,3	80,6	0,2	85,4
- Försäljningar och utrangeringar	30,5	4,4	15,3	2,0
- Avskrivningar	-78,4	-72,4	-56,7	-52,4
Utgående ackumulerade avskrivningar	-825,2	-776,0	-562,0	-520,9
Summa	364,7	345,0	223,7	214,7
Ingående nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
- Återförda nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
- Årets nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
- Omklassificeringar	-8,6	0,0	-8,6	0,0
Utgående nedskrivningar	-8,6	0,0	-8,6	0,0
Finansiell leasing				
Ingående balans	18,0	21,8	18,0	19,3
Årets förändringar				
- Årets anskaffningar	14,2	5,9	14,2	5,9
- Årets avskrivningar	-7,7	-9,7	-7,7	-7,2
Utgående balans	24,5	18,0	24,5	18,0
Utgående restvärde enligt plan	380,7	363,0	239,6	232,8
Samtliga avtal avser leasing av fordon.				

Not 5: Skatteintäkter

	2019	2018	2019	2018
Preliminära skatteintäkter	3 279,9	3 139,9	3 279,9	3 139,9
Slutavräkning f g år	1,6	-9,8	1,6	-9,8
Preliminär slutavräkning innevarande år	-29,4	-4,1	-29,4	-4,1
Summa	3 252,1	3 126,0	3 252,1	3 126,0

Not 6: Generella statsbidrag och utjämning

	Koncernen		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Inkomstutjämningsbidrag	633,5	595,8	633,5	595,8
Kommunal fastighetsavgift	121,3	119,1	121,3	119,1
Regleringsbidrag/avgift	48,0	10,6	48,0	10,6
Kostnadutjämningsavgift	-180,1	-190,8	-180,1	-190,8
Bidrag för LSS-utjämning	147,1	142,0	147,1	142,0
Generella bidrag från staten	20,5	42,1	20,5	42,1
Summa	790,4	718,8	790,4	718,8

Not 7: Finansiella intäkter

	Koncernen		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Utdelningar	7,0	10,1	16,1	19,1
Räntor	4,2	0,7	3,7	0,2
Kursdifferenser	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga finansiella intäkter	89,2	0,3	97,3	7,5
Summa	100,4	11,1	117,1	26,8

Not 8: Finansiella kostnader

	Koncernen		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Räntekostnader	-37,3	-48,0	-5,8	-0,7
Ränta på pensionskostnader	-3,8	-4,4	-3,7	-4,3
Övriga finansiella kostnader	-3,9	-1,9	-0,7	-0,8
Summa	-45,0	-54,3	-10,2	-5,9

Not 9: Årets resultat

	Kommunen	
	2019	2018
Årets resultat enligt resultaträkningen	107,4	103,2
Avgår: samtliga realisationsvinster	-6,9	-34,5
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	100,5	68,7
Medel till resultatsutjämningsreserv	-60,0	
Årets balanskravsresultat	40,5	68,7
Synnerliga skäl enligt KL 8 kap 5§		
Årets balanskravsresultat efter synnerliga skäl	40,5	68,7
Summa	40,5	68,7

Balanskrav avstämning

	Kommunen				
	2019	2018	2017	2016	2015
Årets resultat enligt resultaträkningen	107,4	103,2	135,9	166,7	62,5
- avgår samtliga realisationsvinster	-6,9	-34,5	-6,5	-4,2	-14,6
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	100,5	68,7	129,4	162,6	47,9
- medel till resultatutjämningsreserv	-60,0		-21,6	-127,1	
- medel från resultatutjämningsreserv					
Årets balanskravsresultat	40,5	68,7	107,8	35,5	47,9

Synnerliga skäl enligt KL 8 kap 5 §

Balanskravsresultat efter synnerliga skäl att reglera	40,5	68,7	107,8	35,5	47,9
Balanskravsunderskott från tidigare år					-21,7
Summa	40,5	68,7	107,8	35,5	26,2
Akkumulerat resultat	515,4	474,9	406,2	298,4	262,9

Not 10: Finansiella anläggningstillgångar

	Koncernen		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Aktier och andra andelar i dotterbolag	278,8	277,6	136,6	136,6
Övriga aktier och andelar	28,9	60,8	26,3	58,4
Långfristiga fordringar	13,4	13,4	11,5	11,5
Bostadsrätter	1,9	1,9	1,9	1,9
Summa	323,0	353,7	176,3	208,3

Not 11: Förråd

	Koncernen		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Förråd	27,5	27,7	21,2	21,8
Exploateringsmark	45,8	29,6	45,8	29,6
Tomträttsmark	19,2	19,9	19,2	19,9
Summa	92,5	77,2	86,1	71,3

Not 12: Fordringar

	Koncernen		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Kundfordringar	114,8	97,0	48,0	56,4
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	133,0	146,0	101,9	118,1
Skattefordringar	83,2	63,5	69,8	59,8
Statsbidragsfordringar	30,8	41,3	30,8	28,4
Övriga kortfristiga fordringar	12,6	19,6	8,8	1,5
Summa	374,4	367,3	259,3	264,3

Not 13: Kortfristiga placeringar

	Koncernen		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Placerade pensionsmedel KLP				
Marknadsvärde aktier	0,0	0,0	0,0	61,0
Marknadsvärde räntebärande värdepapper	0,0	0,0	0,0	51,2
Justering marknadsvärde till anskaffningsvärde	0,0	0,0	0,0	-62,2
Summa	0,0	0,0	0,0	50,0

Not 14: Kassa och bank

	Koncernen		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Kassa	0,2	0,3	0,1	0,1
Bank	208,8	227,7	17,2	0,0
Övriga poster	1,9	1,6	1,9	1,6
Summa	211,0	229,6	19,3	1,7

Not 15: Eget kapital

	Koncernen		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Ingående eget kapital	2 742,1	2 597,5	1 834,4	1 731,3
Resultatutjämningsreserv	176,6	176,6	176,6	176,6
Justering ägarandel	0,1	-0,4	0,0	0,0
Ny redovisningsprincip/Övr förändringar*	-32,0	-16,9	-32,0	0,0
Ingående balans efter justering	2 886,8	2 756,8	1 979,0	1 907,9
Årets resultat	171,5	161,9	107,4	103,2
Utgående eget kapital	3 058,3	2 918,7	2 086,4	2 011,0
Resultatutjämningsreserv				
Ingående resultatutjämningsreserv	176,6	176,6	176,6	176,6
- årets avsatta medel	60,0	0,0	60,0	0,0
- årets använda medel	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående resultatutjämningsreserv	236,6	176,6	236,6	176,6

*2019 års övriga förändringar avser återföring av tidigare uppskrivna värden av finansiella anläggningstillgångar.
2018 års övriga förändringar avser rättelse av tidigare gjorda koncernelimineringar.

Not 16: Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

	Koncernen		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Ingående avsättning	307,2	240,5	303,7	238,0
Nyintjänad pension, varav	-5,9	28,4	-5,7	27,7
- förmånsbestämd ålderspension	1,7	28,4	1,7	27,7
- särskild avtalspension	-7,6	0,0	-7,4	0,0
- efterlevandepension	0,0	0,0	0,0	0,0
- övrigt	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets utbetalningar	-8,4	-8,4	-8,2	-8,2
Ränte- och basbeloppsuppräknings	3,8	4,4	3,7	4,3
Ändring av försäkringstekniska grunder	0,0	0,0	0,0	0,0
Övrig post	-0,1	5,6	3,7	5,4
Byte avtryggande	-119,0	29,5	-122,5	29,5
Förändring av löneskatt	-31,3	7,2	-31,3	7,1
Utgående avsättning	146,3	307,2	143,5	303,7
Specifikation avsatt till pensioner				
Särskild avtals/ålderspension	44,4	44,8	43,4	43,7
Förmånsbestämd/kompl pension	67,0	165,8	66,0	164,8
Pension till efterlevande	6,2	7,0	5,9	6,6
Visstidspension	0,2	5,9	0,2	5,6
Engångspremie	0,0	23,7	0,0	23,7
Löneskatt	28,6	60,0	28,0	59,3
Summa	146,3	307,2	143,5	303,7

Not 17: Andra avsättningar

	Koncernen		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Avsättning vid periodens ingång	246,2	164,3	116,4	116,5
Periodens avsättningar	106,7	83,1	69,6	0,0
lanspråktaget under perioden	-31,9	-1,2	-8,8	-0,1
Utgående avsättningar	321,1	246,2	177,2	116,4
Specifikation				
Avsättning deponi Moskogen	76,5	86,3	67,6	76,4
Avsättning deponi Barkestorp	24,0	0,0	24,0	0,0
Avsättning deponi Mudderuplag	13,0	0,0	13,0	0,0
Avsättning deponi Västra Televik	2,8	0,0	2,8	0,0
Avsättning deponi Östra Televik	16,3	0,0	16,3	0,0
Avsättning Klimnat Vatten Miljö	13,5	0,0	13,5	0,0
Avsättning Ölandshamnen	40,0	40,0	40,0	40,0
Avsättning för uppskjuten skatt	56,8	78,0	0,0	0,0
Återställningsutgift	14,8	7,0	0,0	0,0
Återbetalning friskolor	2,7	3,5	0,0	0,0
Investeringsfond KVAB	49,9	25,5	0,0	0,0
Övrigt/elimineringar	10,9	5,8	0,0	0,0
Summa	321,1	246,2	177,2	116,4

Not 18: Långfristiga skulder

	Koncernen		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Ingående låneskuld	3 851,9	3 291,0	942,5	758,7
Nyupplåningar under året	657,5	423,7	200,0	100,0
Avtalade gatukostnadsers	29,3	50,0	29,3	49,9
Anslutningsavgifter	31,1	30,9	0,0	0,0
Investeringsbidrag	16,8	1,0	16,8	1,0
Årets amortering	-2,3	-1,7	0,0	0,0
Återföring/upplösning	-0,8	0,0	-0,8	0,0
Omklassificering/Elim.	5,4	57,1	6,4	32,9
Utgående låneskuld	4 589,0	3 851,9	1 194,2	942,5
Långfristiga skulder				
Skulder till kreditinstitut	4 209,1	3 555,2	1 025,0	825,0
Skuld avtalade gatukostnadsers	113,0	83,7	113,0	83,7
Skuld anslutningsavgifter	211,3	180,1		
Skuld investeringsbidrag	17,0	1,0	17,0	1,0
Övriga skulder	38,6	31,9	39,3	32,8
Summa	4 589,0	3 851,9	1 194,2	942,5

Not 19: Kortfristiga skulder

	Koncernen		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Kortfristig del av skulder till kreditinstitut	3,0	1,7	0,0	0,0
Checkräkningskredit	61,8	175,2	0,0	95,9
Leverantörsskulder	213,2	272,1	132,6	159,3
Moms och punktskatter	19,7	6,5	1,0	0,0
Personalens skatter, avgifter och löneavdrag	113,2	110,6	98,1	94,0
Övriga kortfristiga skulder	89,6	53,5	2,2	1,7
Förutbetalda intäkter och upplupna kostnader	672,3	646,8	507,9	483,9
Summa	1 172,7	1 266,4	741,7	834,7

Not 20: Ansvarsförbindelser

Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	Koncernen		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Ingående ansvarsförbindelse inkl löneskatt	1 279,4	1 307,6	1 252,6	1 282,5
Ränte- och basbeloppsuppräknning	31,5	20,2	30,8	19,8
Ändring av försäkringstekniska grunder	0,0	-0,3	0,0	0,0
Nyintjänad pension	1,2	27,3	1,2	26,1
Årets utbetalningar	-59,3	-58,4	-57,9	-57,1
Övrig post	0,3	-11,6	0,7	0,0
Byte av tryggande	0,0	0,0	0,0	-13,0
Förändring av löneskatten	-6,4	-5,5	-6,1	-5,9
Utgående ansvarsförbindelse inkl löneskatt	1 246,6	1 279,4	1 221,2	1 252,5
<i>Utredningsgrad % (den andel av personakterna för anställd personal som är uppdaterad med avseende på tidigare pensionsgrundande anställning)</i>	99	99	99	99
Pensionsåtagande för helägda bolag			1,9	1,7
Övriga ansvarsförbindelser				
Borgensåtaganden samt nyttjad koncernkontokredit	90,7	90,7	3 241,2	2 806,4
Operationell leasing	65,1	49,8	15,4	20,9
Övriga ansvarsförbindelser	4,6	4,7	4,6	4,7
Summa	160,4	145,2	3 261,2	2 832,0
Summa ansvarsförbindelser	1 407,0	1 424,6	4 484,3	4 086,2

Kalmar kommun har i april 2007 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 290 kommuner och regioner som per 2019-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemmarna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem

lånar av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Kalmar kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2019-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 460 925 942 275 kronor och totala tillgångar till 460 364 563 304 kronor. Kalmar kommuns andel av de totala förpliktelserna uppgick till 4 547 469 084 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 4 553 019 206 kronor.

Finansiella leasingavtal över 3 år

	Koncernen		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Maskiner och Inventarier				
Totala minimileaseavgifter	15,4	20,9	15,4	20,9
Nuvärde minimileaseavgifter	27,5	20,6	27,5	20,6
Därav förfall inom 1 år	6,9	6,3	6,9	6,3
Därav förfall inom 1-5år	20,6	14,3	20,6	14,3
Därav förfall senare än 5 år				
Operationella leasingavtal över 3 år				
Minimileaseavgifter	78,5	64,0	15,4	20,9
med förfall inom 1 år	22,3	19,9	8,5	11,5
med förfall inom 1-5 år	42,7	26,1	6,8	9,5
med förfall senare än 5 år	13,4	18,0		

Not 22: Ej likviditetspåverkande poster

	Koncernen		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Reavinster/förluster	-13,0	-30,8	-7,0	-34,4
Förändring finansiell leasing	-14,2	0,0	-14,2	0,0
Omklassificering kommuninvest	32,0	0,0	32,0	0,0
Förändring anslutningsavgift/gatukostn ers	31,1	30,9	0,0	0,0
Förändringar avsättningar	2,5	0,3	0,0	0,0
Förändring intresseföretag	-1,4	-11,6	0,0	0,0
Övrigt	20,7	11,4	-1,1	-1,0
Summa	57,8	0,2	9,7	-35,5

Not: 22 Koncerninterna förhållanden

Enhet	Ägd andel	Ägartillskott		Koncernbidrag		Utdelning		Försäljning		Lån		Räntor och borgensavgifter		Borgen	
		Givna	Mottagna	Givna	Mottagna	Givna	Mottagna	Köpare	Säljare	Givna	Mottagna	Kostnader	Intäkter	Givna	Mottagna
Kommunen	%						9,1	147,0	114,3				8,1	3 082,3	
Kalmarunds Gymnasieförbund	67,4%							56,2	19,1						
Kalmarundsregionens Renhållare	49,0%							17,8	10,7			0,1			
- Moskogen Miljö AB	49,0%							2,5	23,1						
Kalmar Kommunbolag AB	100%	11,8		0,3	15,0	17,2	29,1	4,2	4,3			0,1			45,0
- Kalmarhem AB	100%		11,8	15,0		0,1		34,9	40,5			4,3			1 678,0
- Kalmar Vatten AB	100%							38,9	40,1			1,0			445,1
- KIFAB i Kalmar AB	100%							2,6	26,5			1,9			630,9
- HB Telemarken i Kalmar	100%							2,6	1,1			0,3			160,0
- Kalmar Hamn AB	100%							4,6	6,9			0,2			90,1
- Kalmar Öland Airport AB	100%							1,5	1,6			0,1			33,3
- Destination Kalmar AB	100%						1,6	1,7	21,2						
- Kalmar Science Park AB	93,0%				0,3		6,5	1,2	6,2						
Kalmar Energi Holding AB, koncern	50%					29,0									
		11,8	11,8	15,3	15,3	46,3	46,3	315,7	315,7	0,0	0,0	8,1	8,1	3 082,3	3 082,3

VART GÅR DINA SKATTEPENGAR?

1 kr Politisk verksamhet

2 kr Arbetsmarknadsåtgärder och övrig utbildning

3 kr Miljö, hälsa, räddningstjänst

4 kr Gator, parker och samhällsplanering

5 kr Kultur- och fritidsverksamhet

6 kr Individ- och familjeomsorg

7 kr Gymnasieskola

16 kr Förskola och skolbarnomsorg

19 kr Grundskola

37 kr Omsorg för äldre och funktionsnedsatta

 Kalmar kommun, Box 611, 391 26 Kalmar

 0480-45 00 00

 kommun@kalmar.se

